

TRAFIKFÖRSÄKRINGENS ERSÄTTNINGSSINSTRUKTIONER 2025

Förord till 56:e upplagan

Syftet med ersättningsinstruktionerna är att förenhetliga ersättningspraxis vid trafikskador. I de här instruktionerna har de ersättningsinstruktioner och tillämpningsanvisningar som nämnden har publicerat under olika år samlats, därför är publikationen inte en heltäckande skildring av ersättningspraxis vid trafikskador. Såsom namnet berättar gäller instruktionerna närmast ersättningar som betalas för trafikskador, men frågor som gäller t.ex. trafikförsäkringslagens tillämpningsområde eller ansvarsfördelning ingår inte i denna publikation. Därför behandlas det inte i denna publikation t.ex. trafikförsäkringslagens ändringar som trädde ikraft 1.6.2024.

Ersättningsinstruktionerna ges ut av trafik- och patientskadenämnden, ett oavhängigt och opartiskt rättsskyddsorgan som behandlar trafik- och patientskadeärenden. Statsrådet förordnar medlemmarna i nämnden och deras ersättare. Nämndens verksamhet övervakas av Finansinspektionen.

Nämndens uppdrag fastställs i lagen om trafik- och patientskadenämnden (959/2019), och information om nämndens uppgifter och funktioner finns på nämndens webbplats. Där hittar man också sådana rekommendationer till avgörande och tillämpningsanvisningar som inte ingår i den här publikationen. Det är möjligt att prenumerera på ett elektroniskt nyhetsbrev med material som publiceras på webbplatsen och meddelanden om ändringar av det.

Trafikskador ersätts enligt trafikförsäkringslagen. Om inget annat föreskrivs i trafikförsäkringslagen, fastställs ersättningarna enligt skadeståndslagen. I enlighet med den skadeståndsrättsliga principen om full ersättning ersätts skador som har ett orsakssamband med en trafikskada oftast till fullt belopp. Från den här huvudregeln finns det ändå vissa undantag. Den skadelidande är dessutom skyldig att begränsa skadan. Det är också möjligt att sänka ersättningen eller att helt förvägra den på grund av den skadelidandes medverkan. I den här publikationen redogörs det närmare för situationer av det slaget under olika rubriker.

Att en ersättningsinstruktion saknas indikerar inte t.ex. att en viss kostnad som har ett orsakssamband med en trafikskada inte bör ersättas från trafikförsäkringen. Rätten till ersättning prövas i varje enskilt fall i första hand enligt trafikförsäkringslagen och skadeståndslagen.

Helsingfors 15.2.2025

TRAFIK- OCH PATIENTSKADENÄMNDEN

Juha Mikkola
ordförande

ISSN 2984-147X

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Förord

Ersättningar för personskador

1. Sjukvårdskostnader och andra nödvändiga utgifter	8
1.1 Sjukvårds- och resekostnader	
1.2. Andra nödvändiga kostnader	
1.2.1 Vårdbidrag i trafikförsäkringen	
1.2.2 Klädbidrag	
1.2.3 Ersättning för kostnader för anskaffning av tjänster och hjälpmedel samt kostnader för ändringar i bostaden	
1.3 Olycksfallsförsäkringsbolagets regressrätt	
2. Inkomstförlust	13
2.1 Inkomstbortfall för löntagare	
2.1.1 Löntagares inkomstförlust som beror på tillfällig arbetsoförmåga	
2.1.2 Löntagares inkomstförlust som beror på bestående arbetsoförmåga	
2.2 Inkomstbortfall för företagare	
2.2.1 Olika företagsformer	
2.2.2 Uppskattning av förlusten	
2.2.3 Ersättning när företagsverksamheten fortgår utan avbrott	
2.2.4 Ersättning när företagsverksamheten avbryts	
2.2.5 Ersättning när företagsverksamheten upphör	
2.2.6 Lantbruksföretagare	
2.3 Ålder för ålderspension	
2.4 Ersättning för inkomstförlust i fråga om personer som varaktigt förlorat sin arbetsförmåga då de varit under 18 år (Skadeståndsl 5:2 b §)	
2.5 Försenade förvärvs- eller näringsinkomster	
2.6 Begränsning av skadan	
2.7 Bindande av ersättningar vid kostnadsnivån	
2.7.1 Bindande av ersättningar vid kostnadsnivån när trafikskadan har inträffat före 1.1.2017	
2.7.2 Bindande av ersättningar vid kostnadsnivån när trafikskadan har inträffat 1.1.2017 eller senare	
2.8 Faktorer som används när kalkylen görs upp	
2.8.1 Antal dagar som ingår i ett år	
2.8.2 Det genomsnittliga antalet arbetstimmar och arbetsdagar per år inom industri och lantbruk	
2.8.3 Avrundning av den årliga inkomsten	
3. Tillfälligt men	27
3.1 Klasserna för tillfälligt men	
3.2 Ersättningar 2025	
3.3 Psykiskt men	
3.4 Beaktande av livstiden	
3.5 Förskottsersättningar	
3.6 Klasser för tillfälligt men före 2006	

4. Bestående men.....	33
4.1 Bestående men	
4.1.1 Fastställande av ersättning	
4.1.2 Grundersättningens storlek	
4.1.3 Grundersättning och ersättning till ung person 2025	
4.1.4 Åldersfaktor	
4.1.5 Metod för betalning av ersättning	
4.1.6 Trafikskadan har inträffat 1.1.2006 eller senare	
4.1.7 Höjande faktor vid särskild försämring av livskvaliteten när trafikskadan har inträffat 1.1.2006 eller senare	
4.1.8 Trafikskadan har inträffat före 1.1.2006	
4.1.9 Ersättning för förvärrat bestående men	
4.1.10 Olycksfallsförsäkringsbolagets regressrätt i fråga om ersättning för bestående men	
4.2 Bestående kosmetiskt men	
4.2.1 Skadeklassificering av bestående kosmetiskt men	
4.2.2 Grundersättningens storlek	
4.2.3 Inverkan av den skadelidandes ålder på ersättningen	
4.2.4 Ersättning för förvärrat bestående kosmetiskt men	
4.2.5 Särskild försämring av livskvaliteten	
4.2.6 Behandling av bestående kosmetiskt men i nämnden	
4.2.7 Förskottersättningar	
4.2.8 Olycksfallsförsäkringsbolagets regressrätt i fråga om ersättning för bestående kosmetiskt men	
5. Rätten för närstående att få ersättning för sjukvårdskostnader och andra kostnader samt för inkomstförlust.....	46
5.1 Närstående	
5.2 Synnerliga skäl som berättigar till ersättning	
5.3 Skada som ska ersättas	
5.4 Ersättningens tidsmässiga dimension	
5.5 Begränsning av skadan	
5.6 Tillämpning av instruktionen	
6. Begravningskostnader.....	48
6.1 Kostnader som ska ersättas	
6.2 Särskilt närståendes rätt till ersättning för kostnader som orsakats dem i samband med begravningen	
7. Förlust av underhåll.....	49
7.1 Personer som har rätt till ersättning	
7.2 Ersättningstid	
7.3 Ersättningsbelopp	
7.3.1 Hushållsarbetets värde	
7.4 Beräkning av ersättningsbeloppet	
7.5 Den efterlevande makens rätt till ersättning för förlust av underhåll i sådana fall där ett skilsmäsoärende är anhängigt eller det dömts till äktenskapsskillnad mellan makarna	
7.6 Familjepension för barn i skilsmäsofall	
7.7 Ålder för ålderspension	
7.8 Inverkan av olika frivilliga pensionsarrangemang på ersättningen för förlust av underhåll	

8. Närståendes rätt till ersättning för psykiskt lidande.....	60
8.1 Förutsättningar för ersättning	
8.1.1 Allmänna utsättningar	
8.1.2 Särskilda utsättningar	
9. Rätt till ersättning för sjukvårdskostnader och andra utgifter samt för inkomstförlust till följd av en närståendes död.....	61
9.1 Förutsättningar för ersättning	
9.2 Skador som ska ersättas	
9.3 Tillämpning av instruktionen	
10. Sättet att betala ersättning.....	62
10.1 Förlust av inkomst och underhåll	
10.2 Vårdbidrag och klädbidrag	
10.3. Ersättningar för immateriala skador	
10.4 Kostnadsersättningar	
11. Ändring av ersättningsbeloppet eller betalningssättet.....	63
11.1 Ändring av en fortlöpande ersättning som fastställts före 1.1.2006	
12. Inverkan som den skadelidandes medvållande har på ersättningarna.....	64
12.1 Den inverkan som en motorfordonsförarens medvållande har på ersättningarna för motorfordonsförarens personskador	
12.1.1 Oaktsamhet och uppsåtlighet	
12.1.2 Nyttjande av alkohol och andra rusmedel	
12.1.3 Inverkan på ersättningarna för personskador av olovligt ibruktagande av motorfordon	
12.2 Allmänna instruktioner angående tillämpning av reglerna för minskning på grund av medvållande	
12.3 Begäran om rekommendation till avgörande i frågor som gäller medvållande	
13. Beaktande av preskription.....	66
14. Ärendets behandling i trafik- och patientskadenämnden.....	67
15. Rehabiliteringsverksamhet inom trafikförsäkringen.....	69

Ersättningar för saksador

16. Ersättning för förlorad nytta av användning (stilleståndstid).....	72
16.1 Ersättningsgill skada	
16.1.1 Ersättningen för reparationstid	
16.1.2 Ersättningen när fordon inlöses	
16.2 Ersättningar per dygn för olika fordonsklasser	
16.3 Användning av tabellen	
16.4 Ersättande av förarlön	
16.5 Ersättande av kostnader för tillfällig bil	
16.6 Kostnader för flyttning av bussar	
16.7 Spårtrafiksfordon	

Ersättningar och instruktioner vid olika tider

Indexpoängserierna.....	79
Normersättningar vid olika tider.....	82
Förteckning över circular, meddelanden och anvisningar.....	98
Lagar och förordningar.....	127

ERSÄTTNINGAR FÖR PERSONSKADOR

ERSÄTTNINGAR FÖR PERSONSKADA

1. SJUKVÅRDSKOSTNADER OCH ANDRA NÖDVÄNDIGA UTGIFTER (Skadeståndsl 5:2 § 1 punkten)

1.1 Sjukvårds- och resekostnader

Den skadelidande får ersättning från trafikförsäkringen för de nödvändiga sjukvårdskostnader och andra nödvändiga utgifter som skadan orsakat. För dessa kostnader får den skadelidande ersättning som motsvarar de faktiska kostnaderna enligt principen om full ersättning. De sjukvårdskostnader och andra utgifter som ersätts ska dock ha ett orsakssamband med trafikskadan. Enligt principen om skyldighet att begränsa och avvärja en skada är den skadelidande skyldig att försöka begränsa skadan som ska ersättas. Det innebär bland annat att den skadelidande ska försöka undvika att onödiga eller överdrivna kostnader uppkommer.

Som sjukvårdskostnader ersätts till den som tillfogats personskada kostnaderna för nödvändig undersökning, vård eller därmed jämförbara åtgärder inom ramen för hälso- eller sjukvården. Ersättning ska således betalas dels för kostnader för undersökningar som behövs för konstaterande av skadan, dels för kostnader för åtgärder som är nödvändiga för att återställa eller bibehålla hälsan, t.ex. kostnader för läkemedel och medicinsk rehabilitering. På grund av kravet på nödvändighet kan som ersättningsgilla kostnader betraktas endast kostnader för vård och undersökningar som är förenliga med allmänt accepterad medicinsk uppfattning.

I ersättningspraxis för trafikförsäkringens del har man i samband med införandet av systemet med full kostnadsmotsvarighet i fråga om skador som inträffat 1.1.2005 eller senare avstått från att kräva att nästan enbart tjänster inom den offentliga sjukvården ska anlitas. Således kan frågan om ersättningsbeloppet för sjukvårdskostnader och den därtill anknutna skadebegränsningsskyldighet som den skadelidande har bli aktuell bara i sådana fall där den skadelidande väljer vårdställe i strid med försäkringsanstaltens anvisningar. I sådana situationer bestäms ersättningen enligt 57 § i trafikförsäkringslagen.

Ersättningsgilla sjukvårdskostnader är också resekostnader som orsakats av deltagande i undersökningar och uppsökande av vård inklusive kostnaderna för en följeslagare och dennes eventuella inkomstförlust. En följeslagare behövs t.ex. när den skadelidande är ett barn eller en åldring. Dessutom kan resekostnaderna för en följeslagare vara ersättningsgilla på grund av nedsatt rörelseförmåga som orsakats av skadan.

Som sjukvårdskostnader kan räknas också de kostnader och den inkomstförlust som deltagande i anpassningsträning föranleder en närstående.

Som resekostnader ersätts i princip kostnaderna för användning av det billigaste färdmedlet. Undantag från detta kan förekomma exempelvis på grund av de krav den skadelidandes typ av skada ställer eller för att allmänna transporttjänster saknas eller skulle medföra oskäligen väntetider. Även resekostnader omfattas av kravet på nödvändighet och begränsning av skadan.

Nämnden har gett [tillämpningsanvisning 2/2022](#) gällande resekostnader som ersätts på grundval av resa med egen bil.

1. 2 Andra nödvändiga kostnader

Vilka kostnader som har ett orsakssamband med trafikskadan och som berättigar till ersättning avgörs utifrån en uppskattning som görs från fall till fall. För att kostnaderna ska ersättas ska det finnas ett orsakssamband mellan trafikskadan och kostnadernas nödvändighet. På grund av skyldigheten att begränsa skadan bör den skadelidande i regel anlita de tjänster som är förmånligast.

Det kan vara möjligt att få ersättning för exempelvis kostnaderna för anskaffning av hjälpmedel som underlättar rörligheten, vardagssysslorna och studierna. Likaså är det möjligt att få ersättning för kostnaderna för hjälp med hushållsarbetet. Trafikförsäkringen ersätter kostnaderna för användning av utomstående hjälp och onormalt slitage på kläderna till följd av skadan med normersättningar, som beskrivs i punkterna vårdbidrag och klädbidrag.

Utgifter för hjälpmedel, utrustning och ändringar i bostaden som den skadelidande använder som sin huvudsakliga bostad ersätts i regel enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen.

Endast de faktiska kostnader som uppstått ersätts. Däremot är exempelvis det förlorade bruksvärdet av olika föremål som blivit onödiga på grund av en trafikskada inte en skada som ersätts från trafikförsäkringen.

1.2.1 Vårdbidrag i trafikförsäkringen

Beroende på skadans art och svårighetsgrad kan den skadelidande regelbundet behöva hjälp av en annan person. I alla situationer är det inte nödvändigt att kräva en specificerad faktura över de uppkomna kostnaderna. Syftet med den normerade ersättningen, det vill säga vårdbidraget, är att ersätta den skadelidande för kostnader som förorsakats av det regelbundna hjälpbehov som den skada han eller hon tillfogats har förorsakat. Om den skadelidande kan visa att kostnaderna för hjälpbehovet överstiger normersättningen ska de ersättas enligt det faktiska beloppet.

Vårdbidrag utbetalas så länge som tillståndet av hjälplöshet varar, men ändå inte för den tid under vilken den skadelidande befinner sig i anstaltsvård.

Vårdbidraget i trafikförsäkringen betalas enligt tre skadeklasser i fråga om skador som inträffat fr.o.m. 1.2.2003. Vårdbidraget i trafikförsäkringen motsvarar till sitt belopp vårdbidraget i olycksfallsförsäkringen.

1.2.1.1 Klassificering

Vårdbidragets belopp fastställs utifrån svårighetsgraden för det tillstånd som trafikskadan har orsakat.

Berättigade till vårdbidrag enligt **klass I** är skadelidande som dagligen behöver fortgående och tidskrävande vård, hjälp, övervakning eller handledning och till följd härav behöver hjälp av en annan person med alla eller nästan alla dagliga funktioner.

Berättigade till vårdbidrag enligt **klass II** är skadelidande som dagligen behöver regelbunden vård, hjälp, övervakning eller handledning och till följd härav i någon mån behöver hjälp av en annan person i sina dagliga funktioner.

Berättigade till vårdbidrag enligt **klass III** är skadelidande som i vissa dagliga funktioner behöver regelbunden eller nästan regelbunden vård, hjälp, övervakning eller handledning.

1.2.1.2 Ersättningarna klassvis

När vårdbidrag utbetalas fastställs ersättningen per dag enligt följande:

Trafikskadan har inträffat 1.1.2025 eller senare

Klass	Vårdbidrag
I	35,52 €
II	23,98 €
III	10,67 €

De två första åren efter att en person har blivit blind betalas till honom eller henne vårdbidrag enligt klass I, dvs. 35,52 € per dag, och därefter hälften av detta vårdbidrag, dvs. 17,76 € per dag.

1.2.1.3 Samordning av trafikförsäkringens vårdbidrag i vissa fall

Enligt 12 § 1 momentet 1) punkten i lagen om handikappförmåner (570/2007) beaktas när det gäller beloppet av handikappbidrag och vårdbidrag till personen på grund av samma sjukdom, lyte eller skada fortlöpande mentillägg, hjälplöshetstillägg eller vårdbidrag med stöd av lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar, lagen om olycksfall i militärtjänst, trafikförsäkringslagstiftningen eller lagen om skada ådragen i militärtjänst.

Folkpensionsanstalten samordnar således det vårdbidrag som betalas från trafikförsäkringen då den betalar förmåner enligt lagen om handikappförmåner.

Detta gäller FPA-förmåner som har utbetalats 1.1.2008 och därefter.

1.2.1.4 Olycksfallsförsäkringsbolagets regressrätt beträffande vårdbidrag i trafikförsäkringen

Olycksfallsförsäkringsbolaget har beträffande det mentillägg det betalt regressrätt till vårdbidrag som utbetalas från trafikförsäkringen, eftersom dessa ersättningslag

motsvarar varandra (61 § 2 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring och 270 § och 271 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar).

1.2.1.5 Klassificering av vårdbidrag före 1.2.2003

Vårdbidrag utbetalas så länge som tillståndet av hjälplöshet varar, men ändå inte för den tid under vilken den skadade befinner sig i anstaltsvård.

Vårdbidragets belopp beror på det av trafikskadan förorsakade tillståndets svårighetsgrad enligt följande klassificering:

Berättigade till vårdbidrag enligt **klass I** är patienter som är sängliggande eller som behöver hjälp med alla eller nästan alla vardagliga sysslor. Exempel är tetraplegiker och personer som lider av följderna av mycket svåra hjärnskador och vilkas hjälplöshet visar sig som ständigt behov av vård och övervakning.

Vårdbidrag enligt **klass II** tillkommer skadade som i många personliga sysslor behöver daglig hjälp av en annan person eller i betydande mängd regelbunden handledning och övervakning. Hjälplöshet av denna grad kan vara en följd av skada i ryggmärgen, svår hjärnskada eller någon annan svår skada. Hjälplöshet av denna grad kan vara en följd av skada i ryggmärgen, svår hjärnskada eller någon annan svår skada.

Vårdbidrag enligt **klass III** tillkommer skadade som i sina personliga sysslor regelbundet och återkommande behöver hjälp, handledning eller övervakning av en annan person. Till denna grupp hör ryggmärgsskadade personer som är självständiga i rullstol samt barn med sviter efter hjärnskador och andra svåra skador.

Vårdbidrag enligt **klass IV** tillkommer skadade som behöver regelbunden hjälp i någon vardaglig syssla eller nästan regelbunden övervakning och handledning. Till hjälplöshet av denna grad leder även lindriga hjärnskador hos äldre personer, sviter efter svåra brott på extremiteter och efter andra svåra skador samt gipsad höft och nedre extremiteter som övergående använts vid behandlingen av brott på nedre extremiteterna hos barn.

1.2.2 Klädbidrag

Till följd av en trafikskada kan den skadelidande bli tvungen att använda olika hjälpmedel som utsätter kläderna för onormalt slitage. I praktiken är det svårt att lägga fram en detaljerad utredning av klädslitage. Därför anser nämnden att ersättningen kan normeras som följer. Om den skadelidande kan visa att skadebeloppet överstiger normersättningen, bör skadan ersättas enligt det faktiska beloppet.

I fråga om skador som inträffat fr.o.m. 1.2.2003 betalas klädbidrag inom trafikförsäkringen enligt två klasser (tidigare klassificering: se punkt 1.2.2.4). Klädbidraget inom trafikförsäkringen motsvarar det kläd tillägg som anges i den ändring av 20 a § i lagen om olycksfallsförsäkring som trädde i kraft 1.1.2003 och i fråga om skador som skett efter 1.1.2016 det kläd tillägg som anges i 52 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015).

Klädbidrag utbetalas om långvarig användning av protes, något annat hjälpmedel eller av bandage eller förband till följd av ett trafikskadefall orsakar onormalt klädslitage hos den skadelidande.

Klädbidrag betalas för den tid under vilken det hjälpmedel som behövs till följd av ett trafikskadefall är i bruk och onormalt klädslitage orsakas av hjälpmedlet.

1.2.2.1 Klassificering

Klädbidrag enligt **klass I** betalas om den skadelidande använder lårbens- eller underbensprotes, långt stödförband för en nedre extremitet, av hårt material tillverkad ryggortos eller korsett för bålen eller något annat hjälpmedel eller instrument som på grund av sin konstruktion eller sitt användningsändamål orsakar onormalt klädslitage (20 a § 2 mom. i lagen om ändring av lagen om olycksfallsförsäkring 1314/2002).

Klädbidrag enligt **klass II** betalas om den skadelidande använder något av mjuka material tillverkat hjälpmedel, stöd eller bandage på ett litet område av kroppen eller annat hjälpmedel eller instrument vilket orsakar onormalt klädslitage som är mindre än det slitage som avses i klass I (20 a § 3 mom. i lagen om ändring av lagen om olycksfallsförsäkring 1314/2002).

1.2.2.2 Ersättningar klassvis fr.o.m. 1.1.2025:

När klädbidrag utbetalas fastställs ersättningen per dag enligt följande:

Klass	Klädbidrag
I	2,83 €
II	0,71 €

1.2.2.3 Olycksfallsförsäkringsbolagets regressrätt beträffande klädbidrag

Olycksfallsförsäkringsbolaget har beträffande klädtillägg som det har betalat regressrätt till klädbidrag som utbetalas från trafikförsäkringen, eftersom dessa ersättningsslag motsvarar varandra (61 § 2 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring och 270 § och 271 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar).

1.2.2.4 Klassificering av klädbidrag före 1.2.2003

Om den skadade genom användning av protes förorsakas speciell slitning av gångkläderna, får han eller hon fr.o.m. den tidpunkt då protesen anskaffades klädbidrag som fortlöpande ersättning.

Klädbidrag enligt **klass I** utbetalas då det gäller lårbens- eller vadprotes eller hellångt benstöd.

Klädbidrag enligt **klass II** utbetalas då det gäller armprotes, hellångt armstöd, utomhusbruk av handdriven invalidcykel, kryckkäppar eller kryckor eller lång läderkorsett.

Klädbidrag enligt **klass III** utbetalas då det gäller kort stödkorsett av läder eller lång stödkorsett av tyg eller mindre stödförband.

Klädbidrag enligt **klass IV** utbetalas då det gäller urinal eller små stödförband.

1.2.3 Ersättning för kostnader för anskaffning av tjänster och hjälpmedel samt kostnader för ändringar i bostaden (Skadeståndsl 5:2 § 1 punkten)

Det kan vara möjligt att få ersättning för exempelvis kostnaderna för anskaffning av hjälpmedel som underlättar rörligheten, vardagssysslorna och studierna. Likaså är det möjligt att få ersättning för kostnaderna för hjälp med hushållsarbetet. Trafikförsäkringen ersätter kostnaderna för användning av utomstående hjälp och onormalt slitage på kläderna till följd av skadan med normersättningar, som beskrivs i punkterna vårdbidrag och klädbidrag.

Utgifter för hjälpmedel, utrustning och ändringar i bostaden som den skadelidande använder som sin huvudsakliga bostad ersätts i regel enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen.

1.3 Olycksfallsförsäkringsbolagets regressrätt

Olycksfallsförsäkringsbolaget har beträffande de kostnadsersättningar det betalt regressrätt mot det ersättningsansvariga trafikförsäkringsbolaget (61 § 2 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring och 270 § och 271 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar).

2. INKOMSTFÖRLUST (Skadeståndsl 5:2 § 2 punkten)

Enligt 5 kap. 2 § 2 punkten i skadeståndslagen har den som tillfogats en personskada rätt till ersättning för inkomstförlust. Ersättningen ska enligt 5 kap. 2 a § i skadeståndslagen fastställas med beaktande av den skadelidandes arbetsförmåga, utbildning, tidigare verksamhet, möjligheter att omskola sig, ålder, boendeförhållanden och andra med dem jämförbara omständigheter.

Utgångspunkten vid trafikskador är principen om full ersättning, om inget annat sägs i lag. Ersättningsgilla skador är, om inget annat föreskrivs, alla förmåner med penningvärde i anslutning till ett anställningsförhållande eller företagsverksamhet som den skadelidande går miste om till följd av en personskada som uppkommit vid en trafikskada. Ersättningsgill skada uppkommer bl.a. genom att lön och lönetillägg, semesterpenning, olika till årsresultatet eller börskursen kopplade premier och optioner, vinstandelar och sociala förmåner inte erhålls. Ersättningen bestäms i alla dessa fall utifrån en individuell utredning. Om denna utredning saknas eller är bristfällig blir det nödvändigt att uppskatta ersättningen utgående från de omständigheter och förhållanden som är kända och med tillämpning av skälighetsprövning.

Arbetsförmåga kan ge sig till känna omedelbart eller en längre tid efter trafikskadan. Praktiska svårigheter vid utredningen av en skadelidandes inkomstnivå kan uppstå på grund av att arbetsförmågan konstateras först en längre tid efter trafikskadan. I dessa fall kan det bli nödvändigt att ty sig till statistikuppgifter eller till uppgifter om en jämförbar persons inkomster, om sådana är tillgängliga.

Det rekommenderas att den skadelidandes beskattningsuppgifter för de 3–5 åren före trafikskadan samlas in och lagras med tanke på eventuella framtida behov, om skadan till

sin art är sådan att den kan utgöra ett hot mot arbetsförmågan. Skatteuppgifter kan utnyttjas när man fastställer inkomstförlust.

Den inkomstförlust som ska ersättas från trafikförsäkringen uppskattas alltid självständigt i enlighet med gällande rätt och de instruktioner som nämnden har utfärdat. Eventuella ersättningsförmåner som faller inom ramen för andra ersättningssystem kan inte i sig anses indikera det skadebelopp som ska ersättas från trafikförsäkringen.

2.1 Inkomstbortfall för löntagare

Ersättningsgill skada utgör bland annat lön inklusive olika tillägg, naturaförmåner, olika årliga premier som är kopplade till resultatet av företagets verksamhet och optioner. Skattefria prestationer av typen kostnadsersättning såsom dagpenningar och kilometerersättningar inte utgör ersättningsgill inkomstförlust.

En ersättningsgill skada kan uppkomma också om till följd av en trafikskada social förmån eller motsvarande förmån minskar.

Bortfall av inkomster av s.k. skyddat arbete och av arbete i straffanstalt till följd av en trafikskada utgör skada som ska ersättas.

Som inkomstförlust kompenseras det ekonomiska bortfall som uteblivna inkomster förorsakar. Däremot är till exempel utebliven möjlighet att ta ut intjänad semester och utebliven rekreation inte sådan skada som ersätts från trafikförsäkringen.

En löntagares inkomstförlusts storlek fastställts i allmänhet i enlighet med skadetillfällets lönenivå. När det gäller personer vars arbetssituation inte har etablerats, uppskattas inkomstförlusten utgående från genomsnittet av de 3–5 åren före skadan. När genomsnittskalkyler uppgörs ska inkomsterna för jämförelseåren omvandlas till skadeårets nivå på det sätt som bestäms i lagen om bindande av vissa trafikskadeersättningar vid lönenivån.

När inkomstförlusten uppskattas i fråga om en person som har varit verksam i arbetslivet under en kort tid ska man beakta den sannolika höjning av inkomstnivån som växande arbetserfarenhet skulle ha medfört. Om den skadelidande vid tidpunkten för skadan ännu inte var klar med sin yrkesutbildning ska hans eller hennes förväntade karriärutveckling inom yrket och den därmed sammanhängande inkomsthöjningen beaktas när ersättningen för inkomstförlust fastställs.

På grund av säsongsvariationer kan ersättningen för inkomstförlust bestämmas vara av olika storlek under olika perioder. Så här bör man gå till väga om beloppet av förvärvsinkomster som den skadelidande går miste om eller andra omständigheter som inverkar på fastställandet av ersättningen varierar under olika tider. Så bör man gå till väga särskilt om arbetsförmågan är tillfällig.

2.1.1 Löntagares inkomstförlust som beror på tillfällig arbetsförmåga

Övergående inkomstförlust fastställs i allmänhet enligt löneutdrag, beskattningsdokument eller motsvarande material.

Ersättningen för övergående inkomstförlust baserar sig i allmänhet på en uppskattning i efterhand, dvs. på att en skada som redan uppkommit konstateras utgående från löneintyg, beskattningshandlingar eller motsvarande material.

Huvudregeln är att övergående inkomstförlust ersätts utifrån de inkomster som den skadelidande haft omedelbart före skadan. Också i fråga om övergående arbetsoförmåga kan det bli nödvändigt att fastställa en ersättning för inkomstförlust som varierar under olika perioder. Så förhåller det sig till exempel när den skadelidande hade en tidsbegränsad anställning när trafikskadan inträffade och den tidsbegränsade anställningen upphör under tiden av arbetsoförmåga. I detta fall måste tiden efter den tidsbegränsade anställningens upphörande bedömas på basis av ett nytt avtal som redan har ingåtts eller andra sannolika alternativ.

I vissa fall kan inkomstförlust ersättas till samma belopp som sociala förmåner. I sådana fall ska eventuella periodiska variationer i de sociala förmånerna beaktas.

Om arbetsoförmågan för en skadelidande som får deltidspension sträcker sig över 300 vardagar tillämpas samma ersättningsprincip som refereras i samband med framställningen om inkomstförlust för löntagare som drabbas av bestående arbetsoförmåga.

Från ersättningen för övergående inkomstförlust avdras så kallade arbetstagarpremier till deras respektive belopp i fall där ersättningen grundar sig på arbetsgivarens anmälan eller någon annan utredning om den skadelidandes faktiska löneinkomst. Avdraget i fråga görs i regel inte efter den månad under vilken 24 månader har förflutit sedan arbetsoförmågan började. (Denna 24 månaders regel tillämpas på trafikskador vilka inträffat 1.1.2006 och senare).

S.k. arbetstagarpremier avdras inte från en ersättning som betalas på basis av arbetslöshetsförmån.

Sedvanliga utgifter för inkomstens förvärvande avdras inte från ersättningen för inkomstförlust.

2.1.2 Löntagares inkomstförlust som beror på bestående arbetsoförmåga

Fortlöpande ersättning för inkomstförlust som betalas till följd av trafikskada baserar sig på en medicinsk och juridisk bedömning av att den skadelidande är varaktigt oförmögen att förtjäna inkomster genom arbete.

Inkomstförlustens belopp baserar sig på graden av den skadelidandes arbetsoförmåga och årsinkomst.

Kalkylen över inkomstförlusten uppgörs i respektive fall utgående från graden av arbetsoförmåga och den årliga inkomst som fastställs på basis av den skadelidandes inkomstnivå före trafikskadan.

Årsinkomsten fastställs på basis av utredningar från fall till fall, i första hand utifrån de löneuppgifter som arbetsgivaren gett när den skadelidande har en bestående och

permanent anställning och inga avsevärda förändringar i inkomstnivån har inträffat. Årsinkomsten kan också grunda sig på beskattningsuppgifter för skadeåret eller året före detta.

I kalkylen är det möjligt att använda medeltalet för flera (3–5) års beskattningsuppgifter bara om den skadelidandes årsinkomster har varierat mer än obetydligt. Avsikten med användningen av medeltalet är att förhindra att den årliga inkomsten fastställs till ett belopp som avviker från den faktiska inkomstnivån på basis av exceptionella år.

Eftersom ersättningen för inkomstförlust alltid baserar sig på en uppskattning är det vanligtvis inte befogat att dra av s.k. arbetstagarpremier från en fortlöpande ersättning.

[Tillämpningsanvisning 2/2005](#) har getts om bestämning av årsinkomst.

2.2 Inkomstbortfall för företagare

2.2.1 Olika företagsformer

Företagare med firma

En enskild näringsidkare bedriver affärs- eller yrkesverksamhet under ett firmanamn. Företagaren placerar eget kapital i företaget, som ökar av företagets vinst och minskar av företagets förlust. Företagaren kan ta ut pengar eller produkter åt sig själv ur företaget i form av privatuttag. Företagets eget kapital har ett separat konto i bokföringen. Inkomster och utgifter med anknytning till företaget och näringsidkarens privata ekonomi hålls i allmänhet åtskilda med hjälp av separata privata konton.

Personbolag (öppet bolag och kommanditbolag)

Bolagets resultat beskattas som bolagsmännens förvärvs- och kapitalinkomster. Delägarna i personbolag kan också lyfta lön från sitt företag. Bolagsmännen kan komma överens om hur vinst och förlust ska fördelas i bolagsavtalet. Om ingen överenskommelse har träffats i frågan fastställs fördelningen enligt lag. Bolagsmännen kan ta ut sin vinstandel kontant eller lägga den till sin insats i bolagets kapital i bokföringen. Under eget kapital i personbolagens balansräkning anges bolagsinsatsen och räkenskapsperiodens vinst. Förändringarna i det egna kapitalet under räkenskapsperioden anges i noterna till personbolagens bokslut.

Aktiebolag

Ett aktiebolags egna kapital indelas i bundet och fritt eget kapital. Till det fria egna kapitalet hör räkenskapsperiodens resultat i eget kapital, outdelad vinst från tidigare räkenskapsperioder, övriga fonder och fonden för inbetalt fritt eget kapital. Det fria egna kapitalet kan delas ut till ägarna i form av dividender. Styrelsens förslag till vinstutdelning ingår i antingen bokslutets noter eller verksamhetsberättelsen. Bolagsstämman fattar det slutgiltiga beslutet om dividendutdelningen. Ägaren kan utöver dividenderna också lyfta lön från sitt aktiebolag.

Se även plenumavgörandet 19.12.2022 ([LV 21/1650](#), enpersonsaktiebolag).

2.2.2 Uppskattning av förlusten

Inkomstförlusten uppskattas för företagarnas del enligt samma principer som för löntagarna. Fortlöpande ersättning för inkomstförlust som betalas till följd av trafikskada baserar sig på en medicinsk och juridisk bedömning av i vilken mån den skadelidande är tillfälligt eller varaktigt oförmögen att förtjäna inkomster genom arbete.

Enligt principen om full ersättning ersätts den faktiska inkomstförlusten som orsakats av trafikskadan i sin helhet. För att fastställa ersättningsbeloppet görs en uppskattning av den förvärvsinkomst den skadelidande skulle ha fått om skadefallet inte hade inträffat. En av grunderna för uppskattningen är den skadelidandes etablerade årliga inkomstnivå vid tidpunkten för skadan. När ersättningen för inkomstförlust fastställs ska utgifter för inkomstens förvärvande beaktas som ett avdrag från ersättningen enligt de allmänna skadeståndsrättsliga principerna.

En företagares ersättningsgilla inkomstförlust utgörs av den löneinkomst och kapitalinkomst som företagaren har förlorat.

På grund av principen om skyldighet att begränsa skadan ska företagaren i görligaste mån så snabbt som möjligt vidta åtgärder för att företagets verksamhet ska fortsätta i samma omfattning som före trafikskadan, exempelvis genom att använda underleverantörer eller tillfälligt låta företagets övriga arbetstagare göra övertid.

Den inkomstförlust som ska ersättas från trafikförsäkringen uppskattas alltid enligt nämndens gällande praxis för avgöranden. Eventuella ersättningsförmåner som faller inom ramen för andra ersättningssystem kan inte i sig anses indikera det skadebelopp som ska ersättas från trafikförsäkringen. Exempelvis grundar sig menersättningen som ska betalas med stöd av den lagstadgade olycksfallsförsäkringen för företagarnas del på den överenskomna årsinkomsten, medan man i trafikförsäkringen blir tvungen att göra en uppskattning av den faktiska inkomstförlusten som en skada orsakat.

Vad beaktas i uppskattningen?

För att fastställa inkomstförlusten för en företagare klarläggs företagsformen, företagets bransch och antalet anställda, företagarens egen arbetsinsats samt dess innehåll och andel i företaget, hur arbetsoförmågan påverkar företagets verksamhet, företagarens andel i företaget samt hur arbetsturer och vikariat ordnats under tiden av arbetsoförmåga, vilka ersättningar som betalats till eventuella vikarier samt hur mycket företagets omsättning eller försäljningsbidraget minskat.

I vissa fall, i allmänhet i samband med kortvarig arbetsoförmåga, kan det räcka med att trafikförsäkringen ersätter lönen för en vikarie inklusive sociala kostnader för att företaget ska ge den arbetsoförmögna företagaren samma inkomst som företagaren skulle ha fått om han eller hon inte hade skadats.

Klarläggandet av företagarens inkomstförlust förutsätter vanligtvis att man jämför bokslutsmaterial och bokföringsuppgifter som sträcker sig över flera år. Exempelvis privatuttag indikerar i sig inte bolagets lönebetalnings- eller vinstutdelningsförmåga. När inkomstförlusten uppskattas i fråga om yrkesutövare eller delägare i enmansbolag, vars egna arbetsinsats utgör företagets resultat, ska uppmärksamhet ägnas åt företagets

vinstutdelningsförmåga. I ett företag med firmanamn är det inte möjligt att betala lön som är avdragsgill i beskattningen till företagaren eller företagarens make. Den beskattningsbara inkomsten fastslås genom att dra av verksamhetskostnaderna och företagardraget från intäkterna av verksamheten. En företagare med firma tar ut medel för eget behov i form av privatuttag.

I personbolag kommer bolagsmännen överens om hur intäkterna ska fördelas i bolagsavtalet. Varje bolagsmans andel indelas också i kapital- och förvärvsinkomst på basis av hur stor andel var och en av bolagsmännen har i bolagets tillgångar. En bolagsman i ett personbolag kan lyfta medel i form av privatuttag, men han eller hon kan också betala sig själv lön för sitt arbete för bolaget.

Ett aktiebolags resultat delas oftast ut till delägarna i form av dividender eller lön. Det är också möjligt att lyfta medel i form av delägarlån och utbetalning från fonden för fritt eget kapital. I ett aktiebolag kan delägarna inte göra privatuttag. Utöver bokföringsmaterial ska man för en eventuell vinstandels vidkommande lägga fram bolagsstämman och styrelsens beslut om vinstutdelning, och vid behov kan också utlåtande av bokföraren behövas.

Av bokslutshandlingarna visar balansräkningen företagets finansiella ställning, bland annat tillgångar och skulder. Av resultaträkningen framgår hur företagets resultat har utformats under räkenskapsperioden och vilket resultatet blev. I noterna till bokslutet ges kompletterande uppgifter om balansräkningen och resultaträkningen i syfte att ge en korrekt och tillräcklig bild av företagets verksamhetsresultat och ekonomiska ställning. När förlusten som orsakas av ett avbrott i ett aktiebolags verksamhet uppskattas fäster man uppmärksamhet vid bland annat företagets omsättning före och efter skadan, liksom vid rörelsevinsten eller rörelseförlusten för olika räkenskapsperioder före och efter skadan. Rörelsevinsten får man genom att dra av de löpande kostnaderna för verksamheten samt avskrivningar och eventuella nedskrivningar av verksamhetens tillgångar från omsättningen. Ett annat nyckeltal som beskriver lönsamheten är rörelseresultat före avskrivningar, som anger det återstående resultatet efter att affärsverksamhetens rörliga och fasta kostnader täckts. I bokföringsbestämmelserna krävs inte att rörelseresultatet före avskrivningar anges i resultaträkningen.

Under vissa omständigheter kan ett företags omsättning och rörelsevinst öka trots att den skadelidandes arbetsinsats fallit bort, till exempel tack vare tidigare inkomna order eller användning av tillfällig arbetskraft. Då är det möjligt att fastställa värdet av den skadelidandes förlorade arbetsinsats som en kalkylerad lönejustering. För att ett företag ska kunna fortbestå och utvecklas måste det använda influtet eget eller främmande kapital till utveckling av företaget och dess verksamhet. Hela resultatet kan således inte alltid delas ut till delägarna.

På grund av säsongsvariationer kan ersättningen för inkomstförlust bestämmas vara av olika storlek under olika perioder. Så här bör man gå till väga om beloppet av förvärvsinkomster som den skadelidande går miste om eller andra omständigheter som inverkar på fastställandet av ersättningen varierar under olika tider. Om ersättningen för inkomstförlust fastställs på basis av bokföringsuppgifter, fastställs beloppet av skadan som ska ersättas enligt de bokföringsprinciper som iakttagits när skadan inträffat. Exempelvis ska eventuella senare omotiverade ändringar av

avskrivningsplanen eller av principerna för löneutbetalning eller vinstutdelning inte beaktas.

2.2.3 Ersättning när företagsverksamheten fortgår utan avbrott

För företagare med firma och personbolag grundar sig verksamhetens fortgång medan företagaren är arbetsoförmögen vanligtvis på att en vikarie anställs. Jämförbara med detta är arrangemang inom familjen för kompensering av arbetsinsatser som inte kunnat fullgöras på grund av trafikskada.

Om företaget anställer en vikarie för den skadelidande, får företaget från trafikförsäkringen ersättning för lönekostnaderna för vikarien inklusive bikostnader. Om anställningen av en vikarie inte leder till samma resultat som företagarens arbetsinsats får den skadelidande dessutom compensation för skillnaden. Anställningen av en vikarie kan vara befogad också i skadeavvärjningssyfte, till exempel för att företaget inte ska gå miste om kunder på grund av avbrott i verksamheten. Till skillnad från allmän praxis betalas ersättningen i form av lön till vikarien inte till den skadelidande utan direkt till företaget.

Om företagets verksamhet kan fortgå trots företagarens arbetsoförmåga ersätts den skadade företagarens inkomstförlust enligt beloppet av den faktiska förlusten.

Förlorad nytta av användning

När det gäller transportföretag, till exempel taxiföretagare, bör det observeras att en eventuell ersättning för förlorad nytta av användning av ett fordon som har skadats vid samma trafikskada (stilleståndsansättning) inbegriper ersättning för inkomstförlust.

2.2.4 Ersättning när företagsverksamheten avbryts

När företagsverksamheten tillfälligt avbryts under den tid företagaren är arbetsoförmögen kan ersättning betalas för såväl företagarens inkomstförlust som företagets eventuella fasta kostnader under en skälig tid. Sådana fasta kostnader är till exempel kostnader för verksamhetslokaler, vederlag och försäkringspremier. För att få ersättning krävs att verksamheten sannolikt kan fortsätta som ett lönsamt företag när företagaren har återfått sin arbetsförmåga.

Konstaterandet av beloppet av inkomstförlust förutsätter i allmänhet att bokslutsmaterial från olika räkenskapsperioder jämförs. Informationen om transportföretag ovan i punkten Ersättning när företagsverksamheten fortgår utan avbrott är tillämplig också vid avbrott i annat slag av företagsverksamhet.

När arbetsoförmågan är tillfällig kan det på grund av säsongsvariationer bli nödvändigt att fastställa en ersättning för inkomstförlust som varierar under olika perioder.

2.2.5 Ersättning när företagsverksamheten upphör

Enligt principen om full ersättning ersätts även i dessa situationer hela den faktiska inkomstförlusten som orsakats av trafikskadan. Det innebär att ersättningen för inkomstförlust uppgår till det belopp som företagaren skulle ha fått, om inte företagsverksamheten hade upphört på grund av skadan.

En företagares ersättningsgilla inkomstförlust utgörs av den löneinkomst och kapitalinkomst som företagaren har förlorat. Kapitalinkomsten beaktas i likhet med löneinkomsten i ersättningen för inkomstförlust.

I fall där fler än en delägare har arbetat i bolaget utgörs ersättningen för inkomstförlust av den lön och andel i vinsten som den skadelidande har gått miste om.

När ersättningen fastställs är det viktigt att beakta att även om företagsverksamheten hade fortsatt utan trafikskadan skulle företagets hela resultat sannolikt inte ha delats ut till delägarna, eftersom ett företag för att fortbestå och utvecklas måste använda influtet eget eller främmande kapital till att utveckla företagets verksamhet.

När det handlar om ett stort företag fastställs ersättningen för inkomstförlust enligt den skadelidandes arbetsinsats.

Alternativen för yrkesinriktad rehabilitering ska identifieras senast i samband med att verksamheten som företagare upphör på grund av en trafikskada. Det är möjligt att beviljas stöd i form av rehabilitering som ersätts från trafikförsäkringen även för ändring av företagsverksamheten, se punkten om rehabilitering som ersätts från trafikförsäkringen.

2.2.6 Lantbruksföretagare

Den årliga inkomsten för lantbruksföretagare fastställs i första hand enligt lagen om pension för lantbruksföretagare (LFöPL). Om en lantbruksföretagare vid sidan av sin lantbruksföretagarverksamhet också har haft en anställning, ska den lön som utbetalats för arbetet beaktas i beräkningen av den totala årliga inkomsten, precis som övrig företagarinkomst. Värdet av leveransarbete som inte ingår i grunden för LFöPL ska beaktas som en höjande faktor. Fördelningen av inkomsten av gårdsbruket mellan de lantbruksföretagare som arbetar där görs på basis av deras faktiska arbetsinsats. Om företagaren inte har meddelat någon annan fördelningsgrund, fördelas inkomsten jämnt mellan företagarna.

Om lantbruksföretagaren anser att den LFöPL-arbetsinkomst som fastställts för honom eller henne inte motsvarar den faktiska inkomsten, kan den årliga inkomsten justeras på basis av de utredningar lantbruksföretagaren ger. Justeringen av LFöPL-arbetsinkomsten görs av Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt (LPA).

Om en lantbruksföretagare har invalidiserats efter fyllda 65 år och han eller hon fortsatt att bedriva jordbruk vid tiden för skadan, kan man i den årliga inkomsten beakta jordbruksinkomstens andel högst till 75 års ålder (trafikskadenämndens cirkulär nr 12/1988).

2.3 Ålder för ålderspension

En arbetspensionsreform trädde i kraft 1.1.2017. Den nedre gränsen för ålderspension stiger successivt från 63 år till 65 år. Därefter knyts åldern för ålderspension knyts till den förväntade livslängden.

Med anledning av den pensionslag som trädde i kraft 2005 har trafikskadenämnden (441/2002) utfärdat [tillämpningsanvisning 11/2004](#), som gäller åldern för ålderspension och ersättningsbeloppet i fall av fortgående ersättning för inkomstförlust och förlust av underhåll.

Det har varit vedertaget att i ersättningspraxis för trafikskador anse att åldern för ålderspension är 65 år, om ingen annan pensionsålder har visats. Denna praxis baserar sig på instruktioner som trafikskadenämnden har utfärdat tidigare och är förenlig med den pensionsålder som anges i 5 kap. 2 b § 4 punkten i skadeståndslagen.

I regel betraktar nämnden 65 år som ålder för ålderspension i fråga om fortgående ersättningar för inkomstförlust som betalas till följd av bestående arbetsoförmåga, om det inte i det enskilda fallet har visats någon anledning att tillämpa en annan ålder för ålderspension

Pensionsbeloppet efter att åldern för ålderspension uppnåtts anses i de fall som följer huvudregeln utgöra 60 procent av personens årliga arbetsinkomst.

I sådana fall där den skadelidandes pensionsålder avviker från huvudregeln används denna individuella ålder som pensionsålder vid utbetalningen av ersättning för inkomstförlust.

Ett undantag från huvudregeln om ålder för ålderspension kan göras, om den skadelidande arbetade efter fyllda 65 år eller om arrangemang avseende detta hade vidtagits innan trafikskadan inträffade. Åldern för ålderspension anses då vara 68 år, ifall ingen utredning om någon annan ålder för ålderspension finns. En avvikande pensionsålder kan också tillämpas om den skadelidande arbetade i ett yrke där åldern för ålderspension avviker från huvudregeln.

2.4 Ersättning för inkomstförlust i fråga om personer som varaktigt förlorat sin arbetsförmåga då de varit under 18 år (Skadeståndsl 5:2 b §)

Om en person varaktigt har förlorat sin arbetsförmåga då han eller hon inte ännu har fyllt 18 år tillämpas 5 kap. 2 b § i skadeståndslagen. I princip uppskattas inkomstförlusten också i dessa fall individuellt på basis av den skadelidandes personliga egenskaper samt utbildnings- och yrkesplaner. När man bedömer dessa planer bör man fästa uppmärksamhet vid deras genomförbarhet. I bedömningen beaktas också den skadelidandes personliga egenskaper, såsom hälsotillståndet före trafikskadan och en eventuell särbegåvning som skulle ha kunnat vara av betydelse för de framtida förvärvsinkomsterna. De personliga egenskapernas inverkan på ersättningen för inkomstförlust kan vara höjande eller sänkande.

Eventuella utbildnings- och yrkesplaner samt eventuell särbegåvning har desto större tyngd ju närmare 18 års ålder personen i fråga är när skadan inträffar.

Vid uppskattningen beaktas inte personens närståendes utbildning, yrke, arbetslöshet eller andra till person kopplade omständigheter. Eventuella könsrelaterade inkomstskillnader beaktas inte när uppskattningen görs. Som personlig egenskap kan inte heller beaktas den skadelidandes eventuella gruppstillhörighet, till exempel ingående i en språklig eller etnisk minoritet där den genomsnittliga inkomstnivån avviker från finländarnas genomsnittliga inkomstnivå.

Framställningen om fortlöpande ersättning för inkomstförlust bereds efter skadan så fort som den bestående arbetsoförmågan går att konstatera. Den fortlöpande ersättningen för inkomstförlust fastställs för den skadelidandes återstående livstid på en enda gång i enlighet med 5:2 b § 1–3 punkten eller utgående från en individuell bedömning.

Den ersättning som betalas ut efter att den skadelidande uppnått åldern för ålderspension (se 5:2 b § 4 punkten) kan fastställas först efter att den skadelidande fyllt 65 år och när de fastställda ersättningarna samt de indexförhöjningar som gäller dem är kända.

Syftet med bestämmelsen är att ersättningen för inkomstförlust ungefär ska följa den genomsnittliga förvärvsinkomsten för personer som är bosatta i Finland.

Enligt skadeståndslagen 5 kap. 2 b §

1. punkten ska som förvärvsinkomst för den skadelidande när denne fyllt 18 år betraktas ett belopp som motsvarar den statsskattepliktiga förvärvsinkomst som i Finland bosatta personer i åldern 18–22 har i genomsnitt,

2. punkten ska som förvärvsinkomst för den skadelidande när denne fyllt 23 år betraktas ett belopp som motsvarar den förvärvsinkomst som i Finland bosatta heltidsanställda löntagare i åldern 23–34 år har i genomsnitt,

3. punkten ska som förvärvsinkomst för den skadelidande när denne fyllt 35 år betraktas ett belopp som motsvarar den förvärvsinkomst som i Finland bosatta heltidsanställda löntagare i åldern 35–64 år har i genomsnitt, och

4. punkten ska som ålderspension för den skadelidande när denne fyllt 65 år betraktas beloppet av den ålderspension som personen med stöd av lagen om pension för arbetstagare (395/1961) hade haft rätt till på basis av förvärvsinkomsterna enligt 1–3 punkten.

Statsrådet fastställer årligen genom en förordning beloppen av de förvärvsinkomster som avses i 1–3 punkten (senaste förordningen 383/2024).

När den skadelidande uppnår den i 4 punkten avsedda åldern för ålderspension ska försäkringsanstalten utreda och för sin framställning fastställa pensionsbeloppet enligt lämpliga grunder i lagen om arbetspension. Omnämmandet av en särskild framställning som gäller ålderspension vid 65 års ålder ska ingå i den framställning som gäller pensionen och i det beslut som försäkringsanstalten ger efter att trafik- och patientskadenämnden har gett sin rekommendation.

Den standardiserade ersättning för inkomstförlust som refereras ovan bestäms inte för tiden innan den skadelidande fyllt 18 år. Inkomstförlusten för denna tid fastställs således alltid individuellt på basis av de förvärvsinkomster som den skadelidande skulle ha haft före 18 års ålder. På uppskattningen inverkar också eventuella utsikter beträffande inkomstutvecklingen samt utbildnings- och studieplaner som har varit kända före skadan. När den skadelidandes yrkeskarriär har inletts redan före 18 års ålder gäller det att uppmärksamma den eventuella fortsättningen och utvecklingen inom yrkesbanan oberoende av vad som sägs i 5 kap. 2 b § i skadeståndslagen. Individuella faktorer bör ges större vikt ju mer varaktigt ett tidigt yrkesval kan bedömas ha varit.

Om en skadelidandes särbegåvning konstateras i ett senare skede av utvecklingen, kan en tidigare fastställd normerad fortlöpande ersättning för inkomstförlust enligt 5 kap. 2 b § i skadeståndslagen omvandlas till ersättning som baserar sig på en individuell bedömning.

Se även nämndens utlåtande [lv 18/1812](#).

2.5 Försenade förvärvs- eller näringsinkomster

Den skadelidande kan ha rätt till ersättning för försenade förvärvs- eller näringsinkomster. Ersättning ska betalas för inkomstförlust för den tid då den skadelidandes slutförande av sina yrkesutbildningsstudier bevisligen har senarelagts på grund av trafikskadan.

Ersättningen betalas med början från den tidpunkt då den skadelidande skulle ha slutfört sina yrkesutbildningsstudier om trafikskadan inte hade inträffat.

Den ersättning för försenad inkomst som utbetalas motsvarar den inkomst som den skadade helt eller delvis går miste om under förseningstiden. Skadans omfattning beräknas enligt den genomsnittliga startlönenivån för personer i yrket i fråga vid den tidpunkt då den skadelidande skulle ha slutfört sina studier om trafikskadan inte hade inträffat.

Det belopp som den skadelidande förtjänat i förvärvsarbete under semester ska avdras från den månatliga ersättningen för försenad inkomst.

2.6 Begränsning av skadan

Den skadelidande är skyldig att begränsa omfattningen på den skada som ska ersättas. Om den skadelidande till följd av en trafikskada har blivit oförmögen att utföra sitt tidigare arbete, ska det bedömas om han eller hon fortfarande har återstående arbetsförmåga och om det kan förutsättas att han eller hon skaffar sig inkomster med hjälp av den återstående arbetsförmågan.

Den skadelidandes skyldighet att begränsa skadan framgår av 5 kap. 2 a § i skadeståndslagen. När den ersättningsgilla skadan beräknas ska som en ersättningsminskande faktor beaktas den förvärvsinkomst som den skadelidande har fått eller kunde ha fått trots skadefallet eller bedöms få i framtiden. Vid beräkningen beaktas den skadelidandes återstående arbetsförmåga, utbildning, tidigare verksamhet, möjligheter till omskolning, ålder, boendeförhållanden och andra med dem jämförbara omständigheter.

För den yrkesinriktade rehabiliteringens vidkommande hänvisar nämnden till ersättningsinstruktioner gällande rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen. Instruktionerna kan läsas på Trafikförsäkringscentralens webbplats.

Om slutsatserna vid bedömningen för det första är att den skadelidande har återstående arbetsförmåga och för det andra är att den skadelidande kan förutsättas söka sig till ett nytt arbete som ger förvärvsinkomster, återstår som ersättningsgill skada den eventuella skillnaden mellan inkomsterna av det tidigare arbetet och inkomsterna av det nya arbetet.

Som skadebegränsningsåtgärd kan betraktas också anställningen av en vikarie för den tid företagaren är oförmögen att arbeta. Syftet med att avlöna en vikarie är inte enbart att företagaren ska ha inkomster under tiden av arbetsoförmåga utan också att företagsverksamheten ska fortgå efter perioden av arbetsoförmåga. Om företagsverksamheten är tillståndspliktig, medför ett avbrott i verksamheten hot om att tillståndet dras in. Ett avbrott i verksamheten kan leda till att företaget går miste om kunder

och på så sätt medföra större förluster än enbart det omsättningsbortfall som ett avbrott som beror på en period av arbetsoförmåga föranleder.

2.7 Bindande av ersättningar vid kostnadsnivån

2.7.1 Bindande av ersättningar vid kostnadsnivån när trafikskadan har inträffat före 1.1.2017

Fortlöpande ersättningar för inkomstförlust och förlust av underhåll är bundna vid kostnadsnivån på så sätt som stadgas i lagen om bindande av vissa trafikskadeersättningar vid lönenivån (875/1971). Lagens 1 § har sedermera ändrats så att år 2005 tillämpades lagen om temporär ändring av 1 § i lagen om bindande av vissa trafikskadeersättningar vid lönenivån (1351/2004) och de indexjusteringsbestämmelser som tillämpas från början av år 2006 ingår i lagen om ändring av 1 § i lagen om bindande av vissa trafikskadeersättningar vid lönenivån (1097/2005).

Det som konstateras ovan har varit vedertagen praxis även gällande trafikförsäkringens vårdbidrag och klädbidrag.

2.7.2 Bindande av ersättningar vid kostnadsnivån när trafikskadan har inträffat 1.1.2017 eller senare

Fortlöpande ersättningar som betalas på grund av personskada med stöd av trafikförsäkringslagen och lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen ska justeras varje kalenderår med det arbetspensionsindex som avses i 98 § i lagen om pension för arbetstagare (395/2006).

För fastställande av inkomstförlust och förlust av underhåll ska förvärvsinkomsterna från olika år justeras kalenderårsvis till skadeårets nivå med den lönekoeficient som avses i 96 § i lagen om pension för arbetstagare.

Det som konstateras ovan tillämpas även på trafikförsäkringens vårdbidrag och klädbidrag.

2.8 Faktorer som används när kalkylen görs upp

2.8.1 Antal dagar som ingår i ett år

När den årliga arbetsinkomsten i trafikförsäkringen räknas enligt dagslönen används koeficienten 365 dagar vid skador som inträffat 1.1.2006 och senare. På motsvarande sätt får man dagsersättningen genom att dividera den årliga arbetsinkomsten med 365.

På trafikskador som inträffat före 1.1.2006 tillämpas fortsättningsvis den tidigare koeficienten 360.

2.8.2 Det genomsnittliga antalet arbetstimmar och arbetsdagar per år inom industri och lantbruk

När avsikten är att fastställa den årliga arbetsinkomsten individuellt och tillräckliga uppgifter om den genomsnittliga arbetstiden inom en bransch inte står att få utgående från branschens kollektivavtal eller övriga källor, beräknas det genomsnittliga antalet

arbetstimmar och arbetsdagar per år såväl inom industri som inom lantbruk vara 2 028 timmar och 253 dagar. Den årliga inkomsten i dessa branscher beräknas genom att multiplicera den timlön som utgör grunden för ersättningen med ovan nämnda timantal. När den tidlön som ligger till grund för ersättningen är känd i övrigt, kan den årliga arbetsinkomsten beräknas genom att multiplicera dagslönen med 253, veckolönen med 52 och månadslönen med 12. Semesterpenningen läggs till inkomsten som beräknats på detta sätt.

Antalet arbetstimmar och arbetsdagar enligt ovanstående anger den genomsnittliga sammanräknade avlönade arbets- och fritiden.

2.8.3 Avrundning av den årliga inkomsten

Den årliga inkomsten avrundas med två decimalers noggrannhet då årsinkomsten baserar sig på exempelvis de inkomstuppgifter som har inskaffats av skadelidandes arbetsgivare eller skattemyndigheterna. Om den årliga inkomsten fastställs enligt uppskattning är det dock i förekommande fall befogat att fastställa den med hundra eller tusen euros noggrannhet.

Denna instruktion tillämpas på skador som handläggs 1.1.2007 eller senare.

2.9 Olycksfallsförsäkringsbolagets regressrätt

Olycksfallsförsäkringsbolaget har beträffande de ersättningar det betalt för samma skada regressrätt mot det ersättningsansvariga trafikförsäkringsbolaget (61 § 2 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring och 270 § och 271 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar).

3. TILLFÄLLIGT MEN (Skadeståndsl 5:2 § och 5: 2 c § 1 mom.)

Ersättningen för sveda och värk och andra tillfälliga men bestäms med beaktande av skadans art och svårighetsgrad, arten av den behandling som skadan kräver samt tiden för konvalescens. Ersättningen för tillfälligt men bestäms i respektive fall på basis av omständigheter som hänför sig till personskadan och som kan observeras objektivt. Ersättningsbeloppet påverkas därmed vanligtvis inte av att den skadelidande själv berättar att smärtor uppträtt längre än vad som med beaktande av skadans art och svårighetsgrad är vanligt.

Med personskadans art avses här hur kroppsskadan tar sig uttryck, exempelvis ett benbrott. Med personskadans svårighetsgrad avses skillnader mellan sinsemellan likartade kroppsskador. Till exempel för en splitterfraktur som är en allvarigare fraktur än ett sedvanligt benbrott är ersättningen för tillfälligt men högre än för ett enklare benbrott som drabbar samma skelettdel. När ett tillfälligt men som orsakats av hjärnskador bedöms ska uppmärksamhet ägnas åt skadans svårighetsgrad i initialskedet, undersökningsfynden, graden av medvetslöshet och medvetslöshetstidens längd, minnesluckans (amnesins) längd samt behandlingsåtgärdernas karaktär och eventuellt behov av operation.

Arten av den behandling som personskadan kräver och tiden för konvalescens inverkar när ersättningen bestäms. Arten av behandling som krävs, såsom behovet av intensivvård, och behandlingstiden ger en hänvisning om personskadans art och svårighetsgrad. Dessa grunder kompletterar varandra. I ett enskilt fall är det möjligt att som en höjande faktor beakta det vårdbehov som följer av personliga egenskaper och omständigheter, till exempel att sjukhusvården har varit längre än normalt eller att fler operationer än det sedvanliga antalet har behövts.

Varaktighet av ett tillfälligt men avser i regel tiden från att personskadan uppkommer till dess att skadorna har läkts eller sviterna av skadorna kan anses ha stabiliserats. I fall där den skadelidande tillfogats ett bestående men avses med det tillfälliga menets varaktighet tiden från att personskadan uppkommer till dess att den skadelidandes hälsotillstånd har stabiliserats så att det bestående menet kan fastställas. Exempelvis om smärtan blir kronisk och bestående beaktas den i ersättningen för bestående men. Att funktionsförmågan återfås utgör å sin sida ett tecken på att det tillfälliga menet har upphört.

Ersättningsbeloppet ska basera sig på en objektiv helhetsbedömning av personskadans art och svårighetsgrad samt arten av den behandling som skadan kräver och tiden för konvalescens. Den skadelidandes subjektiva upplevelser har i regel ingen betydelse vid fastställandet av ersättningen. När ersättningsinstruktioner tillämpas avgör uppfyllandet av ett enskilt kriterium inte om personskadan ska hänföras till en viss klass eller en viss punkt inom en klass. Beslutet fattas utifrån en helhetsprövning.

Ett eventuellt bestående men som den skadelidande har åsamkats till följd av kroppsskadan beskriver i allmänhet skadans art och svårighetsgrad, och det kan beaktas som en faktor när ersättningen för tillfälligt men fastställs.

När ersättningen för tillfälligt men bestäms beaktas likaså de framtida åtgärder som ingår i behandlingsplanen eller som annars är kända, till exempel rekonstruktionsoperationer eller

åtgärder som annars anknyter till den valda behandlingsmetoden. Det sammanräknade beloppet av den ersättning för tillfälligt men som redan betalats och den tilläggsersättning som bestäms på basis av en förvärring som varit allvarligare än väntat kan överskrida det högsta ersättningsbeloppet för klassen i fråga enligt ersättningsinstruktionerna.

Med anledning av en oförutsedd förvärrad skada eller rekonstruktionsoperation betalas en separat ersättning som bestäms enligt separat ersättningsinstruktioner.

3.1 Fysiska skador

Fysiska skador klassificeras enligt art och svårighetsgrad samt enligt arten av den behandling som de kräver och tiden för konvalescens. Klassificeringen är inte uttömmande, utan för varje klass uppräknas skador samt sådana åtgärder och följder som i typiska fall hänför sig till skadorna i den klassen.

3.1.1 Obetydliga personskador (1)

Ersättning för sveda och värk samt för andra tillfälliga men utbetalas inte enligt 34 § 1 mom. i trafikförsäkringslagen, om personskadan har varit obetydlig.

Obetydliga personskador är bl.a. hudskråma, stötskada, vrickning, små sår och blånader.

Utmärkande för obetydliga personskador är att de

- inte kräver sjukhusvård,
- läks på 1–2 veckor utan att efterlämna olägenhet,
- föranleder högst 2 veckors arbetsoförmåga.

3.1.2. Lindriga skador

3.1.2.1 Lindriga skador (2)

Lindriga skador är bl.a. kontusion, enkelt skär- eller rivsår, förlust av fingerled, blodutgjutning i en led, ledvrickning, enkelt benbrott eller enkel luxation som läks inom förutsedd normal tid och inte kräver operativ behandling, mycket lindrig hjärnskada som medför kortvarig medvetslöshet, pisksnärtsskada (whiplash) som vid avbildningsundersökningar inte har konstaterats medföra vävnadsskador, bristning av trumhinnan, ögonskada som inte efterlämnar bestående men, förlust av 1–5 tänder, övergående hörselnedsättning.

Utmärkande för lindriga skador är att de

- inte kräver återupplivning eller intensivvård,
- inte kräver operativa ingrepp, t.ex. osteosyntes,
- kräver högst en veckas sjukhusvård,
- inom 2 månader läks så bra att funktionsförmågan återfås,
- föranleder obetydliga bestående följder

3.1.2.2 Skador som är svårare än lindriga skador (3)

Skador som är svårare än lindriga skador är bl.a. brott på de långa benen eller frakturer som kan kräva också operativa ingrepp men läks inom förutsedd tid, svår luxation med ligamentbristningar som efterlämnar bestående men, enstaka eller multipla frakturer på ansiktsbenen, förlust av ett finger, senskada i fingret som kräver operativ behandling, multipla revbensfrakturer med blödning i lungsäcken men utan vare sig lungskada eller långvarig andningsinsufficiens, skada på bukhålans organ som krävt operativ behandling men läkts utan komplikationer, lindrig hjärnskada, halskotskada som inte åtföljs av betydelsefull nervskada, ögonskada som medför varaktig nedsättning av synen på ena ögat till 0,1 (andra ögat friskt), förlust av 6 eller fler tänder.

Utmärkande för skador som är svårare än lindriga skador är att

- behandlingen av dem kan kräva stödbehandling av blodcirkulationen men inte avancerad vård,
- de eller behandlingen av dem inte är förknippade med komplikationer, som är svårare än lindriga,
- den fortsatta behandlingen av dem inte kräver några krävande rekonstruktionsoperationer,
- behandlingen av dem kräver sjukhusvård i 1–3 veckor,
- funktionsförmågan återfås inom 3–7 månader,
- det bestående funktionella men som de efterlämnar är lindrigt.

3.1.3 Svåra skador

3.1.3.1 Svåra skador (4)

Svåra skador är bl.a. benbrott med fördröjd läkning, skada på nerver eller blodkärl i samband med benbrott eller luxation, benbrott med åtföljande inflammation och varbildning, benbrott med åtföljande ledförstyvning och artros, svårartat brott på nack-, bröst- eller ländkotor som inte medför bestående, svår nervskada, multipel fraktur på revbenen med tillhörande blödning i lungsäcken eller lungkontusion, operation av bröstkorgen eller bukhålan som kompliceras genom följsjukdomar, upprepade tarmocklusioner, striktur av urinröret som kräver fortlöpande vård, diafragmaruptur, medelsvåra hjärnskador, svåra multipla frakturer på ansiktsbenen, multipla frakturer på extremiteterna eller motsvarande kombinationer av svåra skador, förlust av ett öga eller av synen på det ena ögat, förlust av flera fingrar, utbredd brännskada eller kylskada som medför förlust av tår.

Utmärkande för svåra skador är att

- behandlingen av dem kan kräva kortvarig respiratorvård på intensivvårdsavdelning,
- behandlingen av dem kräver behandlingsmetoder som förlänger sjukhusvistelsen (t.ex. skalldrag, yttre fixeringsanordningar vid benbrott),
- behandlingen av skador på extremiteterna förutsätter krävande kirurgiska ingrepp (operativ fixering av många frakturer, större rekonstruktionsoperation av led, extremitet, blodkärl eller nerver, omfattande handkirurgisk åtgärd),
- eftervården omfattar utöver avlägsnande av osteosyntesmaterial ytterligare operationer (t.ex. bentransplantationer, rekonstruktiva åtgärder vid extremitetsskador),

- behandlingen av dem kräver sjukhusvård i 3–8 veckor,
- funktionsförmågan återfås efter tidigast 8 månader,
- det bestående funktionella men som efterlämnas är betydande.

3.1.3.2 Mycket svåra skador (5)

Mycket svåra skador är bl.a. förlust av en extremitet, mycket omfattande skador på nerver och blodkärl som komplicerar benbrott i extremiteterna, omfattande skador på nervstammarna i skulderregionen och ländryggen med förlamningssymptom, multipla skador i bröstkorget (t.ex. diafragma- och lungruptur, blodutgjutning i hjärtsäcken och hjärtkontusion), öppen skada på bröstkorget, förträngning av luftstrupen efter trakeostomi, brott på nack-, bröst- och ländkotor med åtföljande partiell skada på ryggmärgen eller förlängda ryggmärgen, svåra hjärnskador, svåra multipla skador och kombinationer av skador på hjärna, bål och extremiteter, skador vilkas behandling kräver många plågsamma operationer, bestående tarm- eller urinfistel, ögonskada som medför varaktig svår synnedsättning på båda ögonen och svårartad brännskada.

Utmärkande för mycket svåra skador är att

- behandlingen av dem kräver långvarigt upprätthållande av andning och blodcirkulation,
- behandlingen av dem kräver långvarig respiratorbehandling och trakeostomi,
- de eller behandlingen av dem medför svåra komplikationer,
- behandlingen av dem kräver omfattande thorax-, abdominal-, hjärn- eller extremitetskirurgi,
- behandlingen av dem kräver mer än 8 veckors sjukhusvistelse,
- det bestående funktionella men som förorsakas medför ansevärd olägenhet.

3.1.3.3 Exceptionellt svåra skador (6)

Exceptionellt svåra skador är bl.a. mycket svåra hjärnskador, förlust av två extremiteter, ryggmärgsskada med åtföljande bestående tetra- eller paraplegi, fullständig blindhet.

Utmärkande för exceptionellt svåra skador är att

- de eller behandlingen av dem medför exceptionellt svåra komplikationer,
- behandlingen av dem kräver exceptionella, omfattande och mångfaldiga operativa ingrepp,
- de kräver mycket långvarig sjukhusvistelse eller förorsakar behov av bestående anstaltsvård,
- det funktionella men som de efterlämnar är av bestående slag och mycket stort.

3.2 Ersättningsnormer fr.o.m. 1.1.2025 för tillfälligt men som beror på fysiska skador

obetydliga personskador (1)	ingen ersättning
lindriga skador (2)	300–1 500 €
skador som är svårare än lindriga skador (3)	1 500–4 500 €
svåra skador (4)	4 500–10 600 €
mycket svåra skador (5)	10 600–25 000 €
exceptionellt svåra skador (6)	25 000 € -

Ersättningen för tillfälligt men fastställs med hundra euros noggrannhet

3.3 Tillfälligt psykiskt men

Enligt vedertagen rättspraxis berättigar en medicinskt konstaterad störning i den psykiska hälsan som har krävt hälsovårdsåtgärder till ersättning för tillfälligt men, oavsett om personskadan också är förknippad med fysiska skador eller inte. Ersättningen för en störning i den psykiska hälsan ska bestämmas med tillämpning av samma grunder som ersättningen för fysiska skador. När ersättningen för tillfälligt men som beror på en psykisk störning bestäms ska man beakta det som sägs i punkt 3 om bestämmande av ersättningen för fysiska skador.

Benämningarna på klasserna för tillfälligt psykiskt men har ändrats från och med 1.1.2022 så att de motsvarar benämningarna på klasserna för fysiska skador.

Lindrigt psykiskt men anses ha uppkommit när den skadelidande till följd av en trafikskada har

- åsamkats en psykisk störning som orsakat kortvarig nedgång i funktionsförmågan och
- denna i högst 6 veckors tid har krävt medicinering eller någon annan behandling som getts eller ordinerats av en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården

Svårare än lindrigt psykiskt men anses ha uppkommit när den skadelidande till följd av en trafikskada har

- behövt en regelbunden, intensiv, högst 12 månader lång psykiatrisk vårdrelation eller
- behövt långvarig, dock högst 12 månader lång, medicinering och
- återfått funktionsförmågan inom högst 12 månader.

Svårt psykiskt men anses ha uppkommit när den skadelidande till följd av en psykisk störning som orsakats av en trafikskada har

- behövt sjukhusvård på grund av en störning på psykosnivå eller
- behövt en regelbunden psykiatrisk vårdrelation som pågått i mer än 12 månader och
- återfått funktionsförmågan efter mer än 12 månader.

Ersättningsnormer fr.o.m. 1.1.2025 för tillfälligt psykiskt men

lindrigt psykiskt men	300–1 500 €
svårare än lindrigt psykiskt men	1 500–4 500 €
svårt psykiskt men	4 500–10 600 €

Ersättningen för tillfälligt men fastställs med hundra euros noggrannhet.

Ersättningen för tillfälligt men som beror på fysiska skador och en eventuell ersättning för övergående men som beror på psykiska skador räknas samman.

Efter att en psykisk störning har blivit bestående har den skadelidande rätt till ersättning för bestående men.

3.4 Beaktande av livstiden

Enligt rättspraxis inverkar en skadelidandes död på beloppet av ersättning för tillfälligt men. Enligt den praxis som nämnden tillämpat betalas ersättning för tillfälligt men fullt ut, om den skadelidande dör tre månader eller mer än tre månader efter trafikskadan. Om den skadelidande har dött omedelbart efter trafikskadan betalas ingen ersättning för tillfälligt men. Om den skadelidande dör inom kortare tid än en månad efter trafikskadan betalas ersättningen sänkt med 2/3. Om den skadelidande dör när det har gått en månad eller mer men inte tre månader efter trafikskadan, betalas ersättningen sänkt med 1/3.

3.5 Förskottersättningar och beaktande av dem vid utbetalningen av den slutliga ersättningen

Den ostridiga del av ersättningen som förfallit till betalning ska betalas till den skadelidande. När den slutliga ersättningen betalas ut avdras förskottet till nominellt belopp.

3.6 Klasser för tillfälligt men före 2006

Klasserna för tillfälligt men före 2006 skiljer sig från de nuvarande klasserna. De tidigare klasserna var:

Obetydliga skador	A
Lindriga skador	B1
Skador som är svårare än lindriga skador	B2
Svåra skador	C1
Mycket svåra skador	C2
Exceptionellt svåra skador	C3

4. BESTÅENDE MEN (Skadeståndsl 5:2 § ja 2 c § 2 mom.)

4.1. Bestående men

Ersättningen för bestående men är avsedd som gottgörelse för en skada som nedsätter den skadelidandes funktionsförmåga och på så sätt begränsar dennes möjligheter att leva ett funktionellt fullvärdigt liv. Endast skadornas art beaktas i samband med bedömningen av skadan. Den skadelidandes individuella förhållanden beaktas inte när ersättningen fastställs. Kosmetiska men som inte påverkar funktionsförmågan ersätts som ett separat ersättningsslag. Bestående men (invaliditet) är inte samma sak som arbetsoförmåga.

Ersättningen betalas i regel som en engångsersättning, när situationen är bestående och återhämtning inte längre kan förväntas. Enligt ersättningspraxis betalas ersättningen i allmänhet tidigast ett år efter det sista ingreppet.

4.1.1 Fastställande av ersättning

I trafikförsäkringslagen och skadeståndslagen ingår inga detaljerade bestämmelser om hur ersättningen ska fastställas. Ersättningen fastställs utifrån skadans art och den skadelidandes ålder, eftersom ersättningen är avsedd att täcka bestående men som påverkar personen resten av hans eller hennes liv efter skadan. Därför fastställs ersättningen genom att först slå fast invaliditetsklassen och grundersättningen enligt denna. Den slutliga ersättningen beräknas genom att multiplicera grundbeloppet med den åldersfaktor som beskrivs nedan. Varje levnadsår efter fyllda 18 år minskar ersättningsbeloppet fram till 75 års ålder.

4.1.2 Grundersättningens storlek

Skadorna grupperas utgående från svårighetsgraden i 20 invaliditetsklasser, som är desamma som i den lagstadgade försäkringen för olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar. Då skadan inträffat före 1.1.2010 baserar sig indelningen i invaliditetsklasser på social- och hälsovårdsministeriets beslut (1012/86) och för skador som inträffat 1.1.2010 eller senare är indelningen baserad på social- och hälsovårdsministeriets förordning (1649/2009). För skador som inträffat efter 1.1.2016 baserar sig indelningen på statsrådets förordning (768/2015). Nämnden fastställer årligen de gällande grundersättningarna för bestående men enligt invaliditetsklass.

Innan ovan nämnda beslut om invaliditetsklasser gavs bedömde man men enligt invaliditetsgrad. Invaliditetsgraden omvandlas i dessa fall till invaliditetsklasser på så sätt att en 5 procents invaliditetsgrad motsvarar en invaliditetsklass.

Enligt praxis vid nämndens avdelning för trafikskadeärenden före 2022 fastställdes menet enligt kriterierna i det beslut om invaliditetsklasser som gällt vid tidpunkten för skadan, även i de fall då skadan förvärrades i ett senare skede. Enligt [tillämpningsanvisning 2/2021](#) fastställs invaliditetsklassen för bestående men och bestående kosmetiskt men från och med 1.1.2022 alltid enligt det beslut om invaliditetsklassificering som gäller vid tidpunkten för bedömningen, oavsett när skadan inträffade. Om till exempel de skador som föranlett utbetalning av ersättning för bestående men förvärras senare, fastställs den invaliditetsklass som motsvarar de förvärrade skadorna enligt det beslut om invaliditetsklassificering som gäller när den ytterligare olägenheten kan bedömas

tillförlitligt. Vid fastställande av tilläggsersättning som motsvarar förvärringen av ett bestående men betraktas som den skadelidandes ålder personens ålder vid det tillfälle då den ytterligare olägenheten har blivit bestående och kan bedömas tillförlitligt.

Invaliditetsklassificeringar hittas på Finlex webbplats.

Invaliditetsklassificeringen tillämpas inte i fall där skadan efterlämnar ärr som åsamkar bestående kosmetiskt men, men inte något funktionellt men. Då betalas ersättning för bestående kosmetiskt men som bestäms enligt principerna i punkt 4.2.

Haltande gång och uppseendeväckande upprepade tvångsrörelser i extremiteterna bör beaktas när ersättningen för bestående men bestäms.

Om den skadade är minderårig betalas först ersättning för bestående men tills personen blir myndig. Därefter betalas den egentliga ersättningen. Ersättningen till en minderårig beskrivs under rubriken Ersättning till ung person nedan.

Upp till invaliditetsklass 15 är grundbeloppet för ersättningen detsamma för varje invaliditetsklass. Från och med invaliditetsklass 15 ökar grundbeloppet för varje invaliditetsklass. Koefficienten ökar med 0,1 för varje invaliditetsklass, det vill säga koefficienten är 1,5 för invaliditetsklass 20.

Nämnden fastställer de gällande grundersättningarna för bestående men enligt invaliditetsklass.

4.1.3 Grundersättning och ersättning till ung person 2025

Om den skadade är under 18 år betalas ersättning först enligt tabellen över ersättning till ung person och från och med 18 års ålder enligt tabellen över grundersättningar.

Invaliditetsklass	Ersättning till ung person (under 18 år)	Grundersättning (18 år fyllda)
20	67 500 €	135 000 €
19	59 850 €	119 700 €
18	52 650 €	105 300 €
17	45 900 €	91 800 €
16	39 600 €	79 200 €
15	33 750 €	67 500 €
14	31 500 €	63 000 €
13	29 250 €	58 500 €
12	27 000 €	54 000 €
11	24 750 €	49 500 €
10	22 500 €	45 000 €
9	20 250 €	40 500 €
8	18 000 €	36 000 €
7	15 750 €	31 500 €
6	13 500 €	27 000 €
5	11 250 €	22 500 €
4	9 000 €	18 000 €
3	6 750 €	13 500 €
2	4 500 €	9 000 €
1	2 250 €	4 500 €

4.1.4 Åldersfaktor

Ersättningen för bestående men i fråga om personer som skadats vid trafikskador som inträffat 1.1.2006 eller senare fastställs genom att beakta den skadelidandes ålder vid den tidpunkt då skadan inträffat ökad med ett år. Motiveringen till detta är att i ersättningen för bestående men beaktas inte det men som den skadelidande har åsamkats innan hälsotillståndet har stabiliserats. Men under konvalescensen ersätts som ett separat ersättningsslag eller ersättning för tillfälligt men.

Om en person har skadats till följd av en trafikskada som inträffat före 1.1.2006, beaktas den skadelidandes ålder vid den tidpunkt då trafikskadan inträffat i ersättningsbeloppet.

4.1.5 Metod för betalning av ersättning

Engångsersättning eller fortlöpande ersättning

Ersättningen för bestående men betalas i regel som en engångsersättning.

Ersättningen för bestående men kan dock betalas som fortlöpande ersättning i invaliditetsklass 20, när det handlar om en skadad person som är bestående medvetlös eller en äldre person som på grund av en svår hjärnskada är varaktigt intagen för sluten vård (trafikskadenämndens cirkulär 5/1988 och 14/1999). Utöver detta kan ersättningen betalas som fortlöpande till en person som på grund av en svår hjärnskada är varaktigt intagen för sluten vård och vars kommunikations- och rörelseförmåga har begränsats högradigt och bestående.

Förskottsersättningar

Försäkringsanstalten ska börja utreda ersättningsärendet utan dröjsmål och senast en månad efter att det har fått de handlingar, uppgifter och annan tillräcklig utredning som avses i 69 § i lagen om försäkringsavtal betala ut ersättning eller meddela att någon ersättning inte betalas. Även om ersättningsbeloppet inte är ostridigt, är försäkringsanstalten dock skyldig att betala den ostridiga delen av ersättningen.

Försäkringsanstalten ska i sitt beslut om förskottsersättning specificera vilka men och skador som ersättningen grundar sig på och vilken invaliditetsklass den har fastställt. Som slutlig ersättning betalas skillnaden mellan den invaliditetsklass som fastställts i förskottsersättningen och den slutliga invaliditetsklassen enligt nivån för det år då den slutliga ersättningen betalas.

Om förskottsersättningen i undantagsfall har betalats utan att specificera en invaliditetsklass, ska förskottsersättningen avdras till nominellt belopp från den slutliga ersättningen.

4.1.6 Trafikskadan har inträffat 1.1.2006 eller senare

Ersättningen till personer som fyllt 18 år

Ersättningen fastställs genom att först slå fast invaliditetsklassen till följd av skadorna. Därefter fastställs grundersättningen enligt invaliditetsklassen. Den egentliga ersättningen som betalas fås genom att multiplicera grundersättningen med åldersfaktorn. Varje levnadsår efter fyllda 18 år minskar ersättningsbeloppet fram till 75 års ålder.

Grundersättningsbeloppet beräknas utgående från grundbeloppet för en person som fyllt 18 år. Ersättningen beräknas på så sätt att som den skadelidandes ålder betraktas den verkliga åldern vid tidpunkten för skadan ökad med ett år (kalkylmässig ålder).

Åldersfaktor för personer i olika åldrar

Från grundersättningen avdras en procent för varje år med vilket den skadades kalkylmässiga ålder överstiger 18 år fram till 65 års ålder.

Från grundersättningen för en skadelidande som kalkylmässigt fyllt 65 år avdras (utöver

avdraget på 47 procent för åldern 18– 65) ytterligare två procent för varje helt år med vilket åldern överstiger 65 år fram till 74 års ålder (=kalkylmässig ålder 75 år). Från 75 års kalkylmässiga ålder inverkar åldern inte längre minskande på ersättningen.

Exempel

Den skadelidande är 55 år när trafikskadan inträffar, invaliditetsklass 5.
Kalkylmässig ålder 56 år (55+1).

Grundersättningen i varje invaliditetsklass 2025 är 4 500 €, varvid den grundersättning som motsvarar fem invaliditetsklasser är 5 x 4 500, dvs. 22 500 €.

Ersättning:

$$22\,500\text{ €} - [(55+1 - 18) / 100] \times 22\,500\text{ €} = \underline{\underline{13\,950\text{ €}}}$$

Ersättning till ung person

När den skadade är under 17 år vid skadetillfället bestäms ersättningen för bestående men till en början som ersättning till ung person, så att ersättningen gäller tiden från att det bestående menet förorsakats fram till 18 års ålder. Som ersättning betalas ett belopp enligt den skadades kalkylmässiga ålder vid skadetillfället. Som kalkylmässig ålder betraktas åldern vid skadetillfället ökad med ett år. Ersättningen fastställs genom att först slå fast invaliditetsklassen till följd av skadorna. Därefter fastställs grundersättningen utifrån tabellen över grundersättningar till en ung person enligt invaliditetsklassen. Detta grundbelopp multipliceras med ett tal som beräknas genom att den skadelidandes kalkylmässiga ålder vid tidpunkten för skadan dras av från 18. Detta ersättningsbelopp divideras till slut med 18, vilket ger ett belopp som täcker tiden från att det bestående menet förorsakats fram till 18 års ålder.

Från 18 års ålder betalas den egentliga ersättningen för bestående men enligt grundbeloppet för personer som fyllt 18 år.

Exempel:

Ersättning till ung person, den skadelidandes ålder när trafikskadan inträffar är 8 år 7 månader, invaliditetsklass 6.

Grundersättningen i varje invaliditetsklass för en ung person 2025 är 2 250 €, varvid den grundersättning som motsvarar fem invaliditetsklasser är 6 x 2 250, dvs. 13 500 €

Ersättning:

$$[18-(8+1)] \times 13\,500\text{ €} / 18 = \underline{\underline{6\,750\text{ €}}}$$

Egentlig ersättning: Den egentliga ersättningen för en person som fyllt 18 år i invaliditetsklass 6 på nivån 2025 är 27 000 €.

4.1.7 Höjande faktor vid särskild försämring av livskvaliteten när trafikskadan har inträffat 1.1.2006 eller senare

Enligt 5 kap. 2 c § 2 mom. i skadeståndslagen kan en särskild försämring av den skadelidandes livskvalitet till följd av personskadan beaktas som en faktor som höjer ersättningen. Särskild försämring av den skadelidandes livskvalitet är en grund för höjning av ersättningen som ska tillämpas snävt. Förlusten av eller svårigheterna med de funktioner som är av betydelse med tanke på sedvanliga fritidssysselsättningar täcks i allmänhet med den egentliga ersättningen som betalas för bestående men.

Med livskvalitet avses vilka möjligheter den skadelidande har att leva ett fullvärdigt liv i enlighet med sina egna personliga vanor, förutsättningar och målsättningar. Ersättningen ska på den grund som avses här höjas bara om personskadan försämrar den skadelidandes livskvalitet väsentligt mer än vad som i allmänhet är fallet när det gäller personer som tillfogats motsvarande personskador. Exempelvis kan sluten vård i sig inte anses utgöra en grund för höjning av ersättningen för bestående men.

En exceptionell förändring i den skadelidandes livsform eller livsmiljö kan utgöra en grund för höjning av ersättningen för bestående men. Ersättning för särskild försämring av livskvaliteten kan betalas till exempel när en person som aktivt utövat tävlingsidrott permanent förlorar sin rörelseförmåga eller när en mycket aktiv och målinriktad utövare av en hobbyverksamhet till följd av en trafikskada har förlorat förutsättningarna att fortsätta med denna hobby. Förlusten av möjligheterna att utöva sedvanliga motionshobbyer eller motsvarande är inte en grund för höjning av ersättningen för bestående men.

Som en särskild försämring av livskvaliteten kan också betraktas omständigheten att den skadelidande sedan tidigare har lidit av en kroppsskada eller sjukdom och det bestående men som uppkommit genom trafikskadan försvårar dennes liv mer än vanligt. Som exempel kan nämnas en situation där en person med ett sensoriskt funktionshinder helt eller delvis åsamkas också ett annat sensoriskt funktionshinder.

När ersättningsbeloppet övervägs kan man använda följande riktgivande koefficienter:

- Koefficienten är 1,1 om den skadelidande före skadan aktivt och målinriktat i en förening eller någon sammanslutning av annat slag ägnade sig åt hobbyverksamhet som åsyftade deltagande i tävlings-, utställnings- eller utgivningsverksamhet eller uppträdanden på nationell nivå och där han eller hon redan hade uppnått resultat, eller om den skadelidandes livsform eller livsmiljö till följd av skadan genomgår en exceptionell förändring.

- Koefficienten är 1,3 om den skadelidandes i det föregående stycket avsedda verksamhet har varit internationell eller om den skadelidande redan före trafikskadan har saknat en extremitet och till följd av trafikskadan har förlorat också en annan extremitet.

- Koefficienten är 1,5 om den skadelidande redan före trafikskadan haft ett avsevärt sensoriskt funktionshinder och till följd av trafikskadan helt eller delvis har åsamkats också ett annat sensoriskt funktionshinder.

När koefficienten fastställs ska för hobbyns del beaktas hur länge och hur aktivt den har utövats och vilka resultat som presterats, svårighetsgraden av samverkan av den tidigare kroppsskadan eller sjukdomen och den skada som tillfogats genom trafikskadan och, i fall där livsformen och livsmiljön förändrats, förändringens omfattning och eventuella gynnsamma verkningar.

De koefficienter som avses här kan inte tillämpas om verksamheten har varit yrkesmässig.

4.1.8 Trafikskadan har inträffat före 1.1.2006

I praktiken fastställs ersättningen för bestående men i dessa skadefall enligt samma principer som i den ersättningspraxis som tillämpades före 2006. Skillnaden är i det närmaste vad man betraktar som åldersfaktor, det vill säga när menet anses ha blivit bestående.

Ersättningen för bestående men till personer som fyllt 18 år

Ersättningen fastställs genom att först slå fast invaliditetsklassen till följd av skadorna. Därefter fastställs grundersättningen enligt invaliditetsklassen. Den egentliga ersättningen som betalas fås genom att multiplicera grundersättningen med åldersfaktorn. Varje levnadsår efter fyllda 18 år minskar ersättningsbeloppet fram till 75 års ålder. Grundersättningsbeloppet beräknas utgående från grundbeloppet för en person som fyllt 18 år. Ersättningen beräknas så att den skadelidandes ålder vid skadetillfället betraktas som hans eller hennes ålder.

Åldersfaktor för personer i olika åldrar

Från grundersättningen avdras en procent för varje år med vilket den skadades kalkylmässiga ålder överstiger 18 år fram till 65 års ålder. Från grundersättningen för en skadelidande som kalkylmässigt fyllt 65 år avdras (utöver avdraget på 47 procent för åldern 18–65) ytterligare två procent för varje helt år med vilket åldern överstiger 65 år fram till 74 års ålder (=kalkylmässig ålder 75 år). Från 75 års kalkylmässiga ålder inverkar åldern inte längre minskande på ersättningen.

Ersättning till ung person

När den skadade är under 18 år vid skadetillfället fastställs ersättningen för bestående lyte och men till en början som ersättning till ung person, så att ersättningen gäller tiden fram till 18 års ålder. Som ersättning utbetalas i enlighet med den skadades ålder vid skadetillfället ett belopp som fås genom att multiplicera grundersättningen med skillnaden mellan 18 år och antalet hela år som den skadade fyllt vid skadetillfället, samt dividera produkten med 18. Ersättningen fastställs alltså på samma sätt som vid skador som inträffat 1.1.2006 eller senare. Den enda skillnader är åldersfaktorn.

När ersättning till ung person har betalats och den skadade uppnår 18 års ålder fastställs den egentliga ersättningen för bestående lyte och men enligt grundbeloppet för personer som fyllt 18 år.

Yrkes- och hobbykoefficienter vid skador som inträffat före 1.1.2006

Vid skador som inträffat före 1.1.2006 ersattes bestående men som utgjorde hinder för den skadades yrkes- och hobbyutövning med yrkes- och hobbykoefficienter.

4.1.9 Ersättning för förvärrat bestående men

Enligt praxis vid nämndens avdelning för trafikskadeärenden före 2022 fastställdes menet enligt kriterierna i det beslut om invaliditetsklasser som gällt vid tidpunkten för skadan, även i de fall då skadan förvärrades i ett senare skede. Enligt [tillämpningsanvisning 2/2021](#) fastställs invaliditetsklassen för bestående men och bestående kosmetiskt men

från och med 1.1.2022 alltid enligt det beslut om invaliditetsklassificering som gäller vid tidpunkten för bedömningen, oavsett när skadan inträffade. Om till exempel de skador som föranlett utbetalning av ersättning för bestående men förvärras senare, fastställs den invaliditetsklass som motsvarar de förvärrade skadorna enligt det beslut om invaliditetsklassificering som gäller när den ytterligare olägenheten kan bedömas tillförlitligt. Vid fastställande av tilläggsersättning som motsvarar förvärringen av ett bestående men betraktas som den skadelidandes ålder personens ålder vid det tillfälle då den ytterligare olägenheten har blivit bestående och kan bedömas tillförlitligt.

Om invaliditetsklassen stiger med minst en klass på grund av att en skada eller funktionsnedsättning förvärras permanent, ska en tilläggsersättning som motsvarar den högre invaliditetsklassen betalas för bestående men.

Vid fastställandet av tilläggsersättningen är det viktigt att observera att i invaliditetsklasserna 15–20 är skillnaderna mellan på varandra följande invaliditetsklasser inte jämnstora. Därför fastställs tilläggsersättningen i dessa invaliditetsklasser på annat sätt än i de lägre invaliditetsklasserna.

När den nya invaliditetsklassen är lägre än klass 16 fastställs tilläggsersättningen som skillnaden mellan den nya och den tidigare invaliditetsklassen enligt åldersfaktorn och ersättningstabellen vid det tillfälle då skadan förvärrades.

När den nya invaliditetsklassen är minst klass 16 fastställs tilläggsersättningen genom att omvandla de två ersättningarna till nivån vid det tillfälle då skadan förvärrades, samt ersätta skillnaden mellan dessa.

När tilläggsersättning betalas ska som den skadelidandes ålder betraktas personens ålder när det förvärrade tillståndet stabiliseras. För att få tilläggsersättning krävs att menet som det förvärrade tillståndet orsakar är bestående. Mer information om åldersfaktorn finns i [tillämpningsanvisning 2/2021](#).

Exempel:

År 2008 har ersättning betalats enligt invaliditetsklass 3 till en person som skadats till följd av en trafikskada som inträffade 2007. Vid skadetillfället var personen 42 år gammal. År 2025, när den skadelidande fyllt 60 år, förvärras skadan så att invaliditetsklassen stiger med en klass, det vill säga till klass 4.

Den ersättning som betalas motsvarar höjningen av invaliditetsklassen med en klass enligt åldern vid det tillfälle då skadan förvärrades:

$4\,500\text{ €} - [(60 - 18) / 100] \times 4\,500 = \underline{2\,610\text{ €}}$ enligt nivån 2025.

Exempel:

Ersättning för förvärrad skada i invaliditetsklasserna 15–20, där skillnaderna mellan invaliditetsklasserna inte är jämnstora.

År 2003 har ersättning betalats enligt invaliditetsklass 15 till en skadad 42-årig person.

Skadan förvärras 2025 och motsvarar då invaliditetsklass 16. Båda ersättningarna fastställs enligt nivån vid det tillfälle då skadan förvärrades och skillnaden mellan beloppen betalas.

Tilläggsersättning inv.klass 16– inv.klass 15:

Inv.klass 16: $79\,200\text{ €} - [(60 - 18) / 100] \times 79\,200 = 45\,936\text{ €}$

Inv.klass 15: $67\,500\text{ €} - [(60 - 18) / 100] \times 67\,500 = 39\,150\text{ €}$

$45\,936 - 39\,150 = 6\,786\text{ €}$ enligt nivån 2025

4.1.10 Olycksfallsförsäkringsbolagets regressrätt i fråga om ersättning för bestående men

Olycksfallsförsäkringsbolaget har beträffande den menersättning det betalt regressrätt till ersättning för bestående lyte och men som betalats från trafikförsäkringen, eftersom dessa ersättningsslag motsvarar varandra och syftet med dem är att kompensera allmänt men som tillfogats genom en skada.

4.2 Bestående kosmetiskt men (Skadeståndsl 5:2 § och 5:2 c § 2 mom.)

Som kosmetiskt men ersätts en bestående förfulning av den skadelidandes utseende som uppkommit till följd av trafikskada. Om menet är funktionellt betalas ersättning för bestående funktionellt men. Exempelvis haltande gång och uppseendeväckande upprepade tvångsrörelser i extremiteterna beaktas när ersättningen för bestående men fastställs.

Ersättning för bestående kosmetiskt men som förorsakats utseendet (vanställande ärr, deformation, förfulande stympning, hållningsfel osv.) betalas som ett engångsbelopp. Grunderna för fastställande av ersättningen är följande:

4.2.1. Skadeklassificering av bestående kosmetiskt men

Ersättningen fastställs enligt en skadeklassificering, varvid man beaktar defektens synlighet, art, omfattning, form, färg och läge. Skadeklassificeringen av bestående kosmetiskt men är följande:

4.2.1.1. Lindrigt kosmetiskt men (1) (t.o.m. 31.12.2005: 1 a)

- synligt och förfulande ärr i ansiktet (ett eller flera) som är kort och smalt, hudfärgat och i nivå med huden och som anpassar sig efter hudveckan, kort, snyggt ärr efter trakeostomi, förfulande ärr på bålen som är smalt och mjukt och som inte till färgen kraftigt avviker från hudens färg,
- förfulande övrigt ärr, som på grund av sitt läge (t.ex. på inre sidan av en extremitet) vanligtvis är åtminstone delvis dolt och som inte är uppseendeväckande till sin omfattning, på grund av stramning eller av annan orsak,
- lindrig deformation av extremitet, t.ex. efter fraktur i handleden,
- förlust av ett eller två fingrar vid distala interfalangealleden,
- lindrigt men synligt hållningsfel.

4.2.1.2 Kosmetiskt men som är större än lindrigt men (2) (t.o.m. 31.12.2005: 1 b)

- ärr i ansiktet (ett eller flera) som syns tydligare än det som är beskrivet under punkt 1, men som inte förvrider anletsdragen och inte är speciellt omfattande,
- vidsträckt ärrområde på huvudsvålen,
- skelning,
- synlig grumling av hornhinnan,
- uppseendeväckande tvångsrörelser i trakten av huvud och hals,
- ärr efter trakeostomi, som är mer uppseendeväckande än i punkt 4.2.1.1

- förlust av ett eller flera fingrar,
- ärr på bålen eller extremiteterna som syns tydligare än de som beskrivs under punkt 4.2.1.1 eller är många till antalet,
- kontraktur som medför deformation av den yttersta änden av en extremitet,
- amputation av underben.

4.2.1.3 Betydande kosmetiskt men (3) (t.o.m. 31.12.2005: 1 c)

- ärr i ansiktet som till sin omfattning eller sitt antal eller på grund av att de förvrider anletsdragen är i någon mån uppseendeväckande eller som förvränger minspelet,
- uppseendeväckande tvångsrörelser i minspelet,
- permanent förlamning av ansiktsnerven,
- permanent svår onormal huvud- eller halsställning,
- förlust av hela huvudsvålen (peruk nödvändig),
- förlust av öga (protes nödvändig),
- svår skelning,
- svår sadelnäsa eller svår nässnedhet,
- förlust av nässpets eller näsvinge,
- förlust av ena öronmusslan,
- ärr på bålen eller extremiteterna som är mycket omfattande eller förorsakar deformation,
- förlust av alla fingrar,
- amputation av under- eller överarmen,
- svår skaderelaterad kuttrygghet,
- lårbensamputation.

4.2.1.4 Mycket betydande kosmetiskt men (4) (t.o.m. 31.12.2005: 2 a)

- ärr i ansiktet som på grund av sin omfattning eller på grund av kraftig förvrängning av anletsdragen eller minspelet är särdeles uppseendeväckande,
- förlust av båda öronmusslorna,
- synnerligen omfattande brännskadeärr på extremiteterna och på bålen,
- talrika omfattande ärrområden eller svåra deformationer på olika delar av kroppen.

4.2.1.5 Exceptionellt betydande kosmetiskt men (5) (t.o.m. 31.12.2005: 2 b)

- en mycket svår och exceptionellt uppseendeväckande ärrighet eller deformation i ansiktet som t.ex. beror på utbredda skador i mjukdelarna eller ansiktsskelettet.

4.2.2 Grundersättningens storlek och tillämpning av normerna

Ersättningsnormer för bestående kosmetiskt men fr.o.m. **1.1.2025**:

lindrigt kosmetiskt men (1)	900–2 600 €
kosmetiskt men som är större än lindrigt men (2)	2 600–7 000 €
betydande kosmetiskt men (3)	7 000–14 300 €
mycket betydande kosmetiskt men (4)	14 300–27 800 €
exceptionellt betydande kosmetiskt men (5)	27 800 € -

Grundersättningen för bestående kosmetiskt men bestäms med hundra euros noggrannhet.

4.2.3 Inverkan av den skadelidandes ålder på ersättningen

Trafikskadan har inträffat **1.1.2006** eller senare

Eftersom ett bestående kosmetiskt men i allmänhet kan bedömas ungefär ett år efter skadan eller efter en operation som gjorts för behandling av skadan betraktas som kalkylmässig ålder vid tidpunkten för skadan den skadelidandes verkliga ålder vid skadetidpunkten ökad med ett år.

När den skadelidandes ålder vid tidpunkten för skadan är under eller jämnt 17 år betraktas som hans eller hennes kalkylmässiga ålder 18 (17+1) år. I detta fall motsvarar totalersättningen för bestående kosmetiskt men normen, och den skadelidandes ålder inverkar inte på ersättningsbeloppet.

När den skadelidandes ålder vid tidpunkten för skadan är över 17 år, dvs. den kalkylmässiga åldern är över 18 år, avdras från ersättningens grundbelopp 1,5 % för varje hela år med vilket den kalkylmässiga åldern 18 år överstigs fram till den kalkylmässiga åldern 75 (74+1) år. Efter det inverkar åldern inte längre som en minskande faktor.

Exempel 1:

Den skadade är: 28 år

Klassen för kosmetiskt men: 3

Grundbelopp: 8 000 €

Utbetalda ersättningar: år 2022 har ett förskott om 1 000 € utbetalats

Kalkyl:

$8\,000\text{ €} - 1,5 \times (28 + 1 - 18) / 100 \times 8\,000\text{ €} = 6\,680\text{ €}$

från vilket avdras det år 2018 utbetalda förskottet 1 000 euro till nominellt belopp dvs.

$6\,680 - 1\,000 = \underline{\underline{5\,680\text{ €}}}$

Exempel 2:

Den skadade: 74 år
Kalkylmässig ålder 75 år (74+1)

Klassen för kosmetiskt men: 2
Grundbelopp: 3 000 €
 $3\,000\text{ €} - 1,5 \times (74 + 1 - 18) / 100 \times 3\,000\text{ €} = \underline{\underline{435\text{ €}}}$

4.2.4 Ersättning med anledning av en förvärring av ett bestående kosmetiskt men

Trafikskadan har inträffat 1.1.2006 eller senare

Det är möjligt att betala tilläggsersättning med anledning av en väsentlig förvärring av ett bestående kosmetiskt men. Om tilläggsersättningen betalas med anledning av en operation som den skadelidande genomgått, betraktas som personens ålder när ersättningen bestäms åldern vid operationstidpunkten ökad med ett år. Om ingen kirurgisk åtgärd har vidtagits betraktar man som den skadelidandes ålder när ersättningen bestäms den ålder vid vilken förvärringen har stabiliserats.

Trafikskadan har inträffat före 1.1.2006

Från och med 2022 beaktas åldersfaktorn, liksom vid andra bestående men, oavsett tidpunkten då trafikskadan inträffade enligt [tillämpningsanvisning 2/2021](#) tidpunkten för åtgärden som orsakat det förvärrade menet ökad med ett år. Om orsaken till förvärringen inte är en behandlingsåtgärd, ska som den skadelidandes ålder betraktas personens ålder när det förvärrade tillståndet stabiliseras.

4.2.5 Särskild försämring av livskvaliteten

Den skadelidandes yrke och hobbyer

Om den skadelidande arbetar inom kundtjänst, exempelvis inom utbildning eller annan service, eller utövar någon hobby som förutsätter uppträdande inför en närvarande publik, och det kosmetiska men som skadan förorsakat honom eller henne kan jämföras med en särskild försämring av livskvaliteten, kan ersättningen för bestående kosmetiskt men höjas med koefficienten 1,3 på basis av prövning som sker från fall till fall.

Exempel:

Den skadade är: 37 år
Kalkylmässig ålder 38 år (37+1)
Klassen för kosmetiskt men: 2
Grundbelopp: 3 000 euro
Koefficient: 1,3

Kalkyl:

$$1,3 \times [3\,000 \text{ €} - 1,5 \times (37+1 - 18) / 100 \times 3\,000 \text{ €}] = \underline{\underline{2\,730 \text{ €}}}$$

Den skadelidandes yrke och hobbyer (skador som inträffat före 1.1.2006)

Om det kosmetiska men skadan förorsakat medför förfång vid utövande av yrke (kundtjänst, försäljning osv.) eller hobby, kan en ersättning som bestämts enligt punkterna 2 och 3 höjas för yrke och för hobby var för sig genom att man multiplicerar den med en koefficient som är 1,1–1,5.

4.2.6 Behandling av bestående kosmetiskt men i nämnden

Om en skada enligt normerna för ersättning för tillfälligt men är svår (klass 4) ska en rekommendation till avgörande begäras av nämnden också i fråga om ersättningen för bestående kosmetiskt men.

4.2.7 Förskottsersättningar

Den ostridiga delen av ersättningen ska betalas till den skadelidande. Förskottet dras av från den slutliga ersättningen.

4.2.8 Sammanjämkning av ersättning för bestående kosmetiskt men med den ersättning som olycksfallsförsäkringsbolaget betalar

Om den skadelidande redan har fått ersättning för kosmetiskt men i form av menersättning med stöd av lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, ska ersättningarna sammanjämkas. I dessa fall har olycksfallsförsäkringsbolaget regressrätt i fråga om menersättning med stöd av lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar som betalas ur trafikförsäkringen som ersättning för bestående kosmetiskt men (lv 16/469).

Sammanjämkningen kan göras när både menersättningen och trafikförsäkringens ersättning för kosmetiskt men grundar sig på ett funktionellt men som orsakas av samma ärr eller skador.

5. RÄTTEN FÖR NÄRSTÅENDE ATT FÅ ERSÄTTNING FÖR SJUKVÅRDSKOSTNADER OCH ANDRA KOSTNADER SAMT FÖR INKOMSTFÖRLUST (Skadeståndsl 5:2 d §)

Enligt 5:2 d § i skadeståndslagen har personer som står den skadelidande särskilt nära, om det finns synnerliga skäl till det, rätt till skälig ersättning för nödvändiga kostnader och inkomstförlust som vårderna av den skadelidande orsakar dem. Ersättning kan på denna grund fås högst tills den skadades hälsotillstånd har stabiliserats. Vilka som kan anses stå den skadelidande särskilt nära framgår av punkt 8.

5.1 Närstående

I punkt 8 beskrivs personer som står den skadelidande särskilt nära.

5.2 Synnerliga skäl som berättigar till ersättning

En närstående till den skadelidande har rätt att direkt av den som har orsakat skadan eller av den ersättningsansvariga försäkringsanstalten få ersättning för kostnader och inkomstförlust. Det handlar om en rätt till ersättning som utgör ett undantag från den skadeståndsrättsliga huvudregeln. Därför förutsätts det att det finns ett synnerligt skäl till ersättningsskyldigheten. Enligt huvudregeln har den skadelidande rätt till ersättning för personskada.

Som synnerligt skäl kan betraktas skadans svårighetsgrad, den skadades ålder och exempelvis förekomsten av utvecklingshämning. Förekomsten av synnerliga skäl ska bedömas från fall till fall. Se även nämndens utlåtande [lv 07/610](#).

5.3 Skada som ska ersättas

5.3.1 Ersättning för vård

Med stöd av 5:2 d § ersätts inte egentlig sjukvård, utan nödvändig omsorg och hjälp. Inkomstförlust som vårderna av en skadelidande hemma har föranlett en närstående ska ersättas bara om det varit befogat att den närstående lämnat sitt förvärvsarbete på grund av att den skadelidandes skada är allvarlig och medfört behov av omsorg och hjälp eller på grund av att ett skadat barn behöver vård i hemmet. Enligt den allmänna principen ska den närstående sträva efter att begränsa beloppet av den skada som åsamkas. Därför kan man förutsätta att den av ett skadat barns föräldrar som i regel har de lägre inkomsterna lämnar sitt arbete, om vård i hemmet behövs på grund av de skador som tillfogats barnet.

Det kan också bli fråga om att ersätta den inkomstförlust som deltagandet i en rehabiliteringsperiod föranlett. Beträffande definitionen av inkomstförlust som bör ersättas hänvisas till punkt 2.

Ersättningen för kostnader och inkomstförlust betalas direkt till den närstående.

5.3.2 Ersättning för andra åtgärder

Om en åtgärd till sin natur är sådan att den är ägnad att främja tillfrisknandet hos eller rehabiliteringen av den skadelidande ska den närstående som har vidtagit åtgärden ersättas för kostnaden för den. Betalningen av ersättning förutsätter inte att åtgärden i just det aktuella enskilda fallet kan visas ha positiva effekter. Det avgörande med avseende på frågan om ersättning bör betalas eller ej är att åtgärden är av sådant slag att den i typiska fall har positiv inverkan på hälsotillståndet hos och rehabiliteringen av personer som tillfogats en personskada av samma slag.

Exempelvis en långvarig period av anstaltsvård för en barnpatient under vilken besök av föräldrarna behövs kan berättiga till ersättning för resekostnader och inkomstförlust.

5.4 Ersättningens tidsmässiga dimension

Det är möjligt att på de grunder som avses i 5:2 d § i skadeståndslagen få ersättning för att vårda, hjälpa och ha omsorg om en skadelidande högst tills dennes hälsotillstånd har stabiliserats. Stabilisering innebär vanligtvis att bestående men kan bestämmas och fastställas.

5.5 Begränsning av skadan

Med stöd av 5:2 d § i skadeståndslagen betalas skälig ersättning för nödvändiga kostnader.

I fråga om ersättningsgilla kostnader kan som gräns betraktas vad det skulle ha kostat att låta en utomstående utföra motsvarande uppgifter. Kravet på skälighet kan bl.a. anses förutsätta att resorna görs med billigaste färdmedel. På motsvarande sätt kan det också förutsättas att den av makarna som har de lägre inkomsterna lämnar sitt arbete för att sköta ett skadat barn, om inte en annan lösning är befogad. Ersättningen ska fastställas utgående från en bedömning som görs från fall till fall.

En närstående till en person som är berättigad till ersättning är endast den person, som är definierad i 5:4 b § i skadeståndslagen. Således har hans eller hennes närstående (en närstående till den närstående) inte rätt till ersättning. Det handlar då om en i förhållande till trafikskadan så avlägsen följd att den inte längre kan anses stå i ett sådant orsakssamband med trafikskadan som berättigar till ersättning.

5.6 Tillämpning av instruktionen

Instruktionen tillämpas i sådana fall där trafikskadan inträffar 1.1.2006 eller senare.

6. BEGRAVNINGSKOSTNADER (Skadeståndsl 5:3 §)

6.1. Begravningskostnader

Kostnaderna för begravning och övriga kostnader i samband med begravningen ersätts till skäligt belopp. Detta innebär att nödvändiga och oundgängliga utgifter, såsom kostnaderna för kistan, gravplatsen, gravstenen, begravningstrakteringen och tidningsannonserna, ersätts med beaktande av den omkomnes levnadsförhållanden.

Som jämförelsegrund kan användas frågan om på vilket sätt den omkomne sannolikt skulle ha begravts, om han eller hon vid samma tidpunkt hade avlidit av en naturlig orsak och de anhöriga hade ombesörjt begravningen på egen bekostnad. Till stöd för bedömningen kan uppmärksamhet fästas vid de allmänna begravningssederna. I enskilda fall är det möjligt att beakta den omkomnes tillhörighet till en etnisk eller religiös grupp.

När skäligheten bedöms bör fri helhetsprövning tillämpas och uppmärksamhet fästas främst vid de totala begravningskostnadernas skälighet.

När det gäller den ersättning för begravningskostnader som betalas från trafikförsäkringen beaktas som avdrag en ersättning i form av begravningsbidrag som utbetalats med stöd av någon annan lag.

6.2 Särskilt närståendes rätt till ersättning för kostnader som orsakats dem i samband med begravningen

De som anges i andra meningen i 5:3 2 § i skadeståndslagen (se framställningen i punkt 8.2.1) har rätt till ersättning för kostnader som orsakats dem i samband med begravningen, t.ex. kostnaderna för resan till begravningen och anskaffande av sedvanliga blomsterarrangemang samt inköp av sorgkläder. När ersättningen för anskaffande av sorgkläder bestäms ska man beakta det bruksvärde som återstår efter begravningen.

Närstående har rätt till skälig ersättning för ovan nämnda kostnader som orsakats dem. De närstående har däremot inte rätt till ersättning för annan ekonomisk skada än direkta kostnader. Därmed ersätts inte inkomstförluster som deltagandet i begravningen eventuellt föranleder.

7. FÖRLUST AV UNDERHÅLL (SkadeståndsL 5:4 §)

Om en person som var underhållsskyldig eller som annars försörjde någon annan har omkommit, har den som var berättigad till underhåll eller underhållsbidrag, eller som annars för sin försörjning varit beroende av den omkomne, rätt till ersättning för förlust av underhåll enligt skadeståndslagen.

Ersättningen för förlust av underhåll bestäms med beaktande av vad den som har rätt till ersättning sannolikt hade fått i underhåll av den omkomne och vad den som har rätt till ersättning skäligen behöver för sin försörjning med hänsyn till sina möjligheter att själv försörja sig genom förvärvsarbete och till övriga omständigheter. Med underhåll kan av synnerliga skäl jämföras värdet av hushållsarbete i hemmet.

Behovet av underhåll kan variera under olika perioder och ersättningen ska fastställas i enlighet med behovet.

7.1 Personer som har rätt till ersättning

7.1.1 På grundval av en på lag baserad underhållsskyldighet

Med underhållsskyldig avses en person som med stöd av lag är skyldig att försörja någon annan. Enligt bestämmelserna i äktenskapslagen är makar underhållsskyldiga gentemot varandra. Enligt lagen om underhåll för barn har barn rätt att erhålla underhåll av föräldrarna, och detsamma gäller adoptivbarn som adopterats med stöd av adoptionslagen. Den efterlevande maken, barn och adoptivbarn är berättigade till ersättning för förlust av underhåll (familjepension) på grundval av underhållsskyldigheten. Också ett barn som är ofött vid den tidpunkt då den underhållsskyldige omkommer har rätt till ersättning för förlust av underhåll.

Berättigad till ersättning för förlust av underhåll är också den som med stöd av skadeståndslagen har varit berättigad till underhåll av en person som har omkommit till följd av en trafikskada.

Den som med stöd av lag har rätt till underhåll behöver inte visa att den omkomne hade skött försörjningen under sin livstid. Det räcker att den omkomne hade ålagts denna skyldighet och de facto hade varit kapabel att fullgöra den.

7.1.2 På grundval av ett faktiskt försörjningsförhållande

Rätten till ersättning för förlust av underhåll tillkommer alla som de facto varit beroende av den omkomne för sin försörjning. För att få ersättning förutsätts att den som yrkar på ersättning visar att den omkomne de facto hade försörjt honom eller henne och att detta försörjningsförhållande varit vedertaget. Frågan om försörjningsförhållandet varit vedertaget eller inte ska avgöras på basis av de faktiska levnadsförhållandena.

Ett vedertaget försörjningsförhållande kan inte anses ha avbrutits på grund av att en person som senare omkommit till följd av en trafikskada eventuellt har varit förhindrad att sköta försörjningen under den tid som förflutit mellan trafikskadan och dödsfallet.

Berättigade till ersättning på grundval av ett faktiskt försörjningsförhållande är till exempel en sambo eller den omkomnes föräldrar som uppfyller de ovan nämnda kriterierna.

7.2. Ersättningstid

Beaktande av förväntad livslängd

I samband med bedömningen av ersättningar för förlust av underhåll beaktas den omkomnes förväntade återstående livslängd som en faktor som påverkar försörjningsförmågan. Det här beskrivs närmare i [tillämpningsanvisning 1/2021](#).

Barn och ung studerande

Till barn ska ersättning för förlust av underhåll betalas upp till 18 års ålder. Ersättning kan i regel betalas upp till 21 års ålder, om en ung person bevisligen fortsätter att bedriva studier fram till 21 års ålder i syfte att utbilda sig för ett yrke och studierna hindrar honom eller henne från att försörja sig själv.

Se även trafikskadenämndens utlåtande [lv 12/2999](#).

Nytt äktenskap eller samboförhållande

Ett nytt äktenskap eller samboförhållande är en omständighet som bör beaktas när man prövar behovet av ersättning för förlust av underhåll. I regel har det i nämndens praxis för avgöranden ansetts att ett nytt äktenskap eller samboförhållande förbättrar eller förändrar den ersättningsberättigades ekonomiska förhållanden på så sätt att inget behov av ersättning för förlust av underhåll från trafikförsäkringen längre finns.

Under 45-åring efterlevande make

Ersättningen för förlust av underhåll kan fastställas också tidsbegränsad, till exempel i fall där den som omkommit till följd av en trafikskada har efterlämnat en barnlös och arbetsför efterlevande make som inte fyllt 45 år (åldersgränsen 45 år tillämpas på trafikskador som inträffat 1.1.2006 eller senare). Ersättningen för förlust av underhåll fastställs också i dessa fall utifrån prövning från fall till fall. I allmänhet kan tre år anses vara en tillräckligt lång anpassningsperiod under vilken den efterlevande maken bör vara kapabel att anpassa sig till den förändrade ekonomiska situationen. Efter den föreskrivna tiden ska den efterlevande makens behov av underhåll omprövas.

7.3. Ersättningsbelopp

När ersättningen för förlust av underhåll bestäms ska man beakta å ena sidan vad den som har rätt till ersättning sannolikt skulle ha fått i underhåll av den omkomne och å andra sidan vad den som har rätt till ersättning behöver. Om den omkomnes inkomster varit höga kan som belopp som motsvarar förlusten av underhåll inte betraktas alla upptänkliga slag av försämrad ekonomi, utan som maximiersättning bör betraktas det uppskattade faktiska behovet av försörjning. Prövningen gäller både den tid under vilken ersättning betalas och ersättningsbeloppet.

När behovet av underhåll bedöms ska man också beakta den ersättningsberättigades möjligheter att själv försörja sig och övriga omständigheter. Av den allmänna skyldigheten att begränsa skadan följer att den skadelidande är skyldig att söka sig till ett förvärvsarbete som motsvarar hans eller hennes förmåga och på så sätt begränsa skadan.

Som exempel på övriga omständigheter som bör beaktas kan nämnas en betydande egendom vars avkastning den som är berättigad till ersättning kan försörja sig på utan svårigheter. Däremot är det inte skäligt att förutsätta att den som har rätt till ersättning avstår från sin sedvanliga bostad eller sitt bohag i syfte att trygga sin försörjning.

Underhållsskyldighet baserad på dom eller avtal

Om den omkomnes underhållsskyldighet baserade sig på en dom eller på ett skriftligt avtal som socialnämnden fastställt ska detta anses vara beloppet av ersättning för förlust av underhåll.

Den som har rätt till underhållsbidrag har rätt till ersättning för förlust av underhåll även om den omkomne inte fullgjort sin underhållsskyldighet. I detta fall betraktas beloppet av underhållsstöd som ersättningsbelopp och utbetalningen av ersättningen upphör när barnet fyller 18 år.

För att undvika att dubbel ersättning utbetalas ska från den ersättning för förlust av underhåll som betalas från trafikförsäkringen avdras den förvärvs- eller familjepension som den ersättningsberättigade får på grundval av samma dödsfall.

Rätten till ersättning för förlust av underhåll uppkommer i vart och ett fall tidigast vid den tidpunkt då den underhållsskyldige dör. I praktiken utbetalas ersättning för förlust av underhåll från och med den dag som följer på dödsdagen.

Ersättningen kan jämkas, om den omkomne själv medverkat till det händelseförlopp som ledde till döden.

Ersättningsbeloppet för förlust av underhåll grundar sig på en uppskattning av förmånslåtarens och förmånstagarens inkomster och på de beräkningsregler som nämnden normerat. Arbetstagarens arbetspensions- och arbetslöshetsförsäkringspremier avdras inte från de förvärvsinkomster som används i kalkylerna.

7.3.1 Beaktande av hushållsarbetets värde (skador som inträffat 1.1.2006 eller senare)

Enligt 5 kap. 4 § 3 mom. i skadeståndslagen kan med underhåll av synnerliga skäl jämföras värdet av hushållsarbete i hemmet. När beloppet av förlust av underhåll bedöms är det alltså möjligt att av synnerliga skäl beakta det faktiska underhåll som den omkomne ansvarat för i form av hushållsarbete i hemmet. Med hushållsarbete i hemmet avses här vård av hemfastighet, hushåll och barn samt så kallat omsorgsarbete. Däremot beaktas värdet av hushållsarbete i hemmet som den ersättningsberättigade utför inte när hans eller hennes behov av underhåll uppskattas.

Värdet av hushållsarbete i hemmet beaktas endast av synnerliga skäl. Ett sådant synnerligt skäl kan vara till exempel att den omkomne före skadan inte hade något

förvärvsarbete utan deltog i familjens försörjning genom att sköta barnen och hushållet. Det kan också vara befogat att beakta värdet av hushållsarbete som utförts i hemmet om en äldre efterlevande make som är berättigad till ersättning på grund av att maken dött bor ensam i ett egnahemshus som den omkomne maken hade skött om.

En av grunderna för uppskattningen kan vara det belopp som måste betalas till en utomstående för att denne utför arbetena i fråga. Detta belopp kan inte överstigas när värdet av hushållsarbete bedöms. Hushållsarbetets värde kan uppskattas också utifrån de ökade kostnaderna för hemmets vård som har förorsakats.

Beaktandet av värdet av hushållsarbete i hemmet syftar emellertid inte till att ersättningen för förlust av underhåll alltid fullt ut ska täcka de kostnader som föranleds av att utomstående arbetstagare ges i uppdrag att utföra hushållsarbetet.

Enligt motiveringarna till bestämmelsen i skadeståndslagen som berör värdet av hushållsarbete i hemmet har man velat betona att bestämmelsens tillämpningsområde är avsett att vara snävt. Värdet av hushållsarbete kan således beaktas bara i sällsynta fall, utifrån en uppskattning som görs från fall till fall.

Värdet av hushållsarbete kan således beaktas bara i sällsynta fall, utifrån en uppskattning som görs från fall till fall.

Värdet av hushållsarbete i hemmet betalas som en del av ersättningen för förlust av underhåll. Värdet av hushållsarbete läggs i pensionskalkylen till den efterlevande makens kalkylmässiga andel. Värdet av hushållsarbete ska ersättas oberoende av om skillnaden mellan den efterlevande och den omkomne makens inkomster varit stor eller liten. Med andra ord ska värdet av hushållsarbete i hemmet ersättas oavsett resultatet av kalkylen.

Exempel:

Förmånslåtarens årliga inkomst	0 €/år
Den efterlevande makens årliga inkomst	18 000 €/år
Pension som den efterlevande maken får	kalkylmässigt ska ingen pension utbetalas
Värdet av hushållsarbete i hemmet	3 000 €/år
Ersättning som den efterlevande maken får för förlust av underhåll	3 000 €/år

Se även trafikskadenämndens utlåtande [LV 11/2446](#).

7.4 Beräkning av ersättningsbeloppet

Enligt nämndens etablerade praxis för avgöranden beräknas ersättningsbeloppet för förlust av underhåll på följande sätt:

1. den avlidnes och den ersättningsberättigade efterlevande makens etablerade inkomstnivå före tidpunkten för dödsfallet fastställs
  2. ovan nämnda inkomster räknas samman
  3. ersättningen delas mellan ersättningstagarna som en procentandel av de sammanräknade förvärvs- och pensionsinkomsterna enligt tabellen nedan.
  4. den efterlevande makens egna inkomster dras av från dennes andel av ersättningen.
- Om den efterlevande makens inkomster överstiger dennes kalkylmässiga andel beaktas

denna skillnad, det vill säga den så kallade minusandelen, i barnens andel av ersättningen 5. ersättningen till den efterlevande maken betalas till ett belopp som motsvarar skillnaden mellan dennes kalkylmässiga andel och egna inkomster, om den kalkylmässiga andelen överstiger dennes egna inkomster.

Till ett barn betalas en andel som motsvarar barnets andel av ersättningen enligt punkt 3. Från ersättningen avdras den efterlevande makens eventuella minusandel delad enligt antalet ersättningsberättigade barn.

Ersättningen justeras om den efterlevande makens personliga förhållanden förändras väsentligt eller om den efterlevande maken går i pension. Ett behov som varierar över tid leder till en ersättning som varierar över tid.

Ersättningen för förlust av underhåll utgör den i tabellen nedan angivna andelen av den avlidnes och den efterlevande makens sammanräknade förvärvs- och pensionsinkomster som ligger till grund för förlust av underhållet, då den avlidne efterlämnar:

	skada som inträffat 1.1.1982 eller senare	skada som inträffat före 1.1.1982
make	60 %	50 %
make och 1 barn	65 %	60 %
make och 2 barn	70 %	65 %
make och 3 barn	75 %	70 %
make och 4 barn eller	75 %	75 %
fler barn	75 %	75 %
1 föräldralöst barn	50 %	40 %
2 föräldralösa barn	60 %	50 %
3 föräldralösa barn	65 %	60 %
4 eller fler		
föräldralösa barn	70 %	66%

När ersättningen betalas till både make och barn delas den dem emellan så att två delar tillfaller maken och en del tillfaller varje barn.

När ersättningen betalas enbart till föräldralösa barn delas den lika mellan alla barnen.

När betalning av ersättningen upphör för någon av de ersättningsberättigades del ska detta beaktas i ersättningen till de övriga.

Om ersättningen för någons del upphör, ska denna omständighet beaktas när ersättningen bestäms till de övriga.

Från och med början av kalendermånaden efter den månad då den avlidne skulle ha uppnått åldern för ålderspension ska ersättningen för samtligas del fastställas på grundval av en till 60 procent nedsatt årsinkomst. Om årsinkomsten redan innan skadan har inträffat

består av enbart pensionsinkomster ska sänkningen av årsinkomsten inte göras. Orsaken till sänkningen är att den underhållsskyldiges inkomster skulle ha minskat när hen gick i pension, även om skadan aldrig hade inträffat.

Det har varit vedertaget att i ersättningspraxis för trafikskador anse att åldern för ålderspension är 65 år, om ingen annan pensionsålder har visats.

När den efterlevande går i pension justeras ersättningsbeloppet för förlust av underhåll.

Om ersättning också ska utbetalas till en tidigare make, barn eller någon annan särskild förmånstagare (eller även till arbetstagare i fråga om skador som inträffat före 1.1.1982), ska den ersättning som tillfaller dem, det vill säga det belopp som den avlidne betalade under sin livstid, först avdras från den avlidnes inkomst, varefter makens och barnens pension fastställs utifrån denna nedsatta inkomst. Om ersättningen för någon pensionstagares del upphör, ska denna ändring beaktas när den pension som betalas till make och barn fastställs.

Om även den efterlevande maken haft arbets- eller pensionsinkomst, bestäms ersättningen enligt den avlidnes och den efterlevande makens sammanlagda arbets- och pensionsinkomster, varefter man från det erhållna beloppet avdrar den efterlevande makens inkomster.

Exempel 1

Trafikskadan har inträffat 1.1.1982
eller senare

Den avlidnes årsinkomst:	40 000,00	
Änkans årsinkomst:	<u>20 000,00</u>	
Sammanlagt:	60 000,00	€/år

Familjepension till änka och tre barn

75 % x	60 000	45 000,00	
Till änkan 2/5		18 000,00	
./. egna inkomster		<u>20 000,00</u>	
Ersättning till änkan	ingen ersättning	-2 000,00	
Till varje barn 1/5		9 000,00	
./. änkans minusandel		<u>-666,67</u>	
Ersättning till barnet		8 333,33	€/år

Ersättning per år till änkan och två barn

70 % x	60 000	42 000,00
Till änkan 2/4		21 000,00
./.. egna inkomster		<u>20 000,00</u>
Ersättning till änkan		1 000,00 €/år
Till varje barn 1/4		10 500,00
./.. ankans minusandel		<u>0,00</u>
Ersättning till barnet		10 500,00 €/år

Ersättning per år till änkan och ett barn

65 % x	60 000	39 000,00
Till änkan 2/3		26 000,00
./.. egna inkomster		<u>20 000,00</u>
Ersättning till änkan		6 000,00 €/år
Till barnet 1/3		13 000,00
./.. ankans minusandel		<u>0,00</u>
Ersättning till barnet		13 000,00 €/år

Ersättning endast till änkan

60 % x	60 000	36 000,00
./.. egna inkomster		<u>20 000,00</u>
Ersättning till änkan		16 000,00 €/år

Ersättning per år till änkan efter den avlidnes pensionsålder

Den avlidnes årsinkomst:	24 000,00 (60 %)
Änkans årsinkomst:	<u>20 000,00</u>
Sammanlagt:	44 000,00 €/år

60 % x	
44 000,00	26 400,00
./.. egna inkomster	<u>20 000,00</u>
Ersättning till änkan	6 400,00 €/år

Exempel 2

Trafikskadan har
inträffat 1.1.1982
eller senare

Den avlidnes årsinkomst:	20 000,00
Änkans årsinkomst:	<u>40 000,00</u>
Sammanlagt:	60 000,00 €/år

Familjepension till änka och tre barn

75 % x	60 000	45 000,00
Till änkan 2/5		18 000,00
./.. egna inkomster		<u>40 000,00</u>
Ersättning till änkan		-22 000,00 ingen ersättning
Till varje barn 1/5		9 000,00
./.. änkans minusandel		<u>-7 333,33</u>
Ersättning till barnet		1 666,67 €/år

Ersättning per år till änkan och två barn

70 % x	60 000	42 000,00
Till änkan 2/4		21 000,00
./.. egna inkomster		<u>40 000,00</u>
ersättning till änkan		-19 000,00 ingen ersättning
Till varje barn 1/4		10 500,00
./.. änkans minusandel		<u>-9 500,00</u>
Ersättning till barnet		1 000,00 €/år

Ersättning per år till änkan och ett barn

65 % x	60 000	39 000,00
Till änkan 2/3		26 000,00
./.. egna inkomster		<u>40 000,00</u>
Ersättning till änkan		-14 000,00 ingen ersättning

Till barnet 1/3		13 000,00	
./. änkans minusandel		<u>-14 000,00</u>	
Ersättning till barnet		-1 000,00	ingen ersättning
Ersättning endast till änkan			
60 % x	60 000	36 000,00	
./. egna inkomster		<u>40 000,00</u>	
Ersättning till änkan		-4 000,00	ingen ersättning
Ersättning per år till änkan efter den avlidnes pensionsålder			
Den avlidnes årsinkomst:		12 000,00	(60 %)
Änkans årsinkomst:		<u>40 000,00</u>	
Sammanlagt:		52 000,00	€/år
60 % x	52 000,00	31 200,00	
./. egna inkomster		<u>40 000,00</u>	
Ersättning till änkan		-8 800,00	ingen ersättning

7.5 Den efterlevande makens rätt till ersättning för förlust av underhåll i sådana fall där ett skilsmäsoärende är anhängigt eller det dömts till äktenskapsskillnad mellan makarna

Frågan om ersättning för förlust av underhåll ska prövas i varje enskilt fall. Uppmärksamhet ägnas åt hur långt skilsmäsoärendet hunnit framskrida och åt det faktiska försörjningsförhållandet mellan makarna eller åt den efterlevande makens eventuella rätt till underhållsbidrag samt åt den omkomnes förmåga att betala underhållsbidrag om ingen trafikskada hade inträffat. Det här beskrivs närmare i [tillämpningsanvisning 3/2006](#).

7.5.1 Ersättning för förlust av underhåll medan skilsmäsoärendet är anhängigt

När ett skilsmäsoärende är anhängigt vid domstol måste det anses sannolikt att makarna skulle ha dömts till äktenskapsskillnad.

I sådana fall betalas ersättning för förlust av underhåll till den efterlevande maken från dagen efter den dag då skadan inträffade så länge äktenskapsskillnad hade kunnat sökas, det vill säga under betänketiden på högst ett år.

Ersättningen för förlust av underhåll betalas i enlighet med trafik- och patientskadenämndens instruktioner om ersättning för förlust av underhåll eller till samma belopp som det underhållsbidrag som parterna kommit överens om.

Efter den ovan nämnda tidsperioden kan den efterlevande maken få ersättning för förlust av underhåll genom att lägga fram en utredning som visar dennes rätt att få underhållsbidrag av maken efter skilsmässan. Ersättning kan inte heller i detta fall i allmänhet betalas för längre tid än 12 månader efter att äktenskapsskillnad senast borde ha sökts. I denna situation är ersättningen lika stor som underhållsbidraget.

Om den efterlevande maken visar att makarna före trafikskadan hade en gemensam plan på att återuppta samlevnaden och att de sannolikt inte skulle ha sökt äktenskapsskillnad efter betänketiden, är denne berättigad till ersättning för förlust av underhåll, om de övriga förutsättningarna för att få ersättning uppfylls. Ersättningen bestäms i enlighet med trafik- och patientskadenämndens instruktioner om ersättning för förlust av underhåll.

7.5.2 Ersättning för förlust av underhåll när äktenskapsskillnad har ådömts

I fall där äktenskapsskillnad mellan makarna har ådömts innan den ena maken omkommit till följd av en trafikskada måste den efterlevande maken visa att han eller hon fick underhållsbidrag av sin tidigare make eller att han eller hon skulle ha haft rätt till underhållsbidrag efter äktenskapsskillnaden. I annat fall existerar ingen rätt till ersättning för förlust av underhåll efter skilsmässan. Till den som dömts till äktenskapsskillnad betalas som ersättning för förlust av underhåll beloppet av underhållsbidraget för den tid under vilken han eller hon skulle ha haft rätt till underhållsbidrag.

7.6 Ersättning för förlust för barn i skilsmässofall

Blir den som har rätt till underhåll eller underhållsbidrag utan nödig försörjning på grund av att den underhållsskyldige omkommit, ska honom med beaktande av den skadeståndsskyldiges tillgångar och omständigheter i skadestånd tilldömas vad för honom erfordras till dess han själv kan försörja sig.

Till ett barn kan i skilsmässofall betalas ersättning för förlust av underhåll efter en förälder som avlidit till ett belopp som motsvarar underhållsbidraget, enligt nämndens anvisningar och beräkningsprinciper gällande dessa. Hur ersättningen betalas beror på om det handlar om barn i äktenskap eller samboförhållande samt vilken av föräldrarna som har haft vårdnaden om barnet vid den tidpunkt då förmånslåtarens avled och vad barnet de facto kan anses ha gått miste om med anledning av förälderns död. De faktiska omständigheterna ska alltid utredas från fall till fall.

Exempel:

1. En förmånslåtare som har betalt underhållsbidrag till sitt barn omkommer till följd av en trafikskada. Försäkringsanstalten betalar familjepension till barnet som är lika stor som underhållsbidraget. Pensionen betalas till 18 års ålder eller, på grund av barnets studier, högst till 21 års ålder.

2. Den avlidne har underlåtit att betala underhållsbidrag till barnet och barnet får underhåll med stöd av lagen om underhållsstöd. Försäkringsanstalten betalar ersättning för förlust av underhåll till barnet som är lika stor som underhållsstödet. Efter det att barnet fyllt 18 år betalas ersättningen för förlust av underhåll inte längre från trafikförsäkringen. Barnets ersättning för förlust av underhåll kan i allmänhet betalas till ett belopp som motsvarar underhållsstödet, när barnet kontinuerligt har fått underhållsstöd i minst ett år före

trafikskadan, eller när det i övrigt är uppenbart att underhållsstödet skulle ha betalats fortlöpande utan trafikskadan.

3. Vid skilsmässa får fadern vårdnaden om det ena barnet, medan modern får vårdnaden om det andra. Det finns varken avtal eller dom om att någondera föräldern ska betala underhållsbidrag. Vardera föräldern svarar självständigt för det barn som föräldern har vårdnaden om. Den ena föräldern omkommer till följd av en trafikskada. Försäkringsanstalten betalar familjepension enligt formeln för föräldralösa till det barn som den förälder som omkommit till följd av trafikskadan haft vårdnaden om. Till det barn som den efterlevande föräldern har vårdnaden om betalas inte familjepension från trafikförsäkringen.

4. Efter föräldrarnas skilsmässa bor ett barn växelvis hos båda föräldrarna och det finns varken avtal eller dom om att någondera föräldern ska betala underhållsbidrag. Den ena föräldern omkommer till följd av en trafikskada och barnet bosätter sig stadigvarande hos den efterlevande föräldern. Försäkringsanstalten betalar då familjepension enligt formeln för föräldralösa så att 50 procent dvs. hälften av den i trafikskadan omkomna föräldrarnas årliga inkomst beaktas som grund för familjepensionen.

Om den avlidna föräldrarnas årliga inkomst är 30 000 euro beräknas barnets ersättning för förlust av underhåll (så kallad familjepension) på basis av 15 000 euro. Familjepensionen för ett barn är då 50 procent av 15 000 euro, det vill säga 7 500 euro om året. På motsvarande sätt är ersättningen för två barn 60 procent av 15 000 euro, det vill säga 4 500 euro om året vardera.

5. Vid skilsmässa får förälder A vårdnaden om barnet. Förälder B betalar underhållsbidrag till barnet efter skilsmässan. Förälder A omkommer till följd av en trafikskada. Barnet bosätter sig hos förälder B. Försäkringsanstalten betalar ersättning för förlust av underhåll enligt formeln för föräldralösa.

7.7 Ålder för ålderspension

Det har varit vedertaget att i ersättningspraxis för trafikskador anse att åldern för ålderspension är 65 år, om ingen annan pensionsålder har visats. Denna praxis baserar sig på instruktioner som nämnden har utfärdat tidigare och är förenlig med den pensionsålder som anges i 5:2 b § 4 punkten i skadeståndslagen.

Nämnden anser att det är motiverat att i regel betrakta 65 år som ålder för ålderspension när ersättningar för förlust av underhåll fastställs, om man inte i ett enskilt fall har visat någon anledning att tillämpa en annan ålder för ålderspension.

När den avlidne skulle ha fyllt 65 år fastställs årsinkomsten till 60 procent av personens tidigare årliga arbetsinkomst. Samma princip tillämpas på den efterlevande maken.

I fall där den avlidnes eller den kvarlevande makens pensionsålder avviker från huvudregeln används denna individuella ålder som pensionsålder vid utbetalningen av ersättningen.

Ett undantag från huvudregeln om ålder för ålderspension kan göras, om den skadelidande arbetade efter fyllda 65 år eller om arrangemang avseende detta hade

vidtagits innan trafikskadan inträffade. Åldern för ålderspension anses då vara 68 år, ifall ingen utredning om någon annan ålder för ålderspension finns. En avvikande pensionsålder kan också tillämpas om den skadelidande eller den kvarlevande maken arbetade i ett yrke där åldern för ålderspension avviker från huvudregeln. Enligt 5 kap. 2 b § 4 punkten i skadeståndslagen börjar ålderspensionen vid 65 års ålder för en person som har förlorat sin arbetsförmåga före 18 års ålder.

7.8 Inverkan av olika frivilliga pensionsarrangemang på ersättningen för förlust av underhåll

När ersättningen för förlust av underhåll fastställs utgör den eventuella omständigheten att den efterlevande maken börjar lyfta deltidspension eller förtida ålderspension inte en grund för höjning av ersättningen. I dessa fall ska ersättningen för förlust av underhåll fastställas på basis av de inkomster som den efterlevande maken skulle ha haft om inget frivilligt pensionsarrangemang hade vidtagits. Ifall pensionsarrangemanget har vidtagits redan före trafikskadan, ska ersättningen för förlust av underhåll dock fastställas utgående från den efterlevande makens faktiska inkomster ([tillämpningsanvisning 1/2005](#))

Partiell förtida ålderspension anses inte som frivilligt pensionsarrangemang i ovanstående fall (se nämndens plenumavgörande 15.6.2023 [LV 22/544](#)).

8. NÄRSTÅENDES RÄTT TILL ERSÄTTNING FÖR PSYKISKT LIDANDE (SkadeståndL 5:4 a §)

8.1 Förutsättningar för ersättning

När ersättning för psykiskt lidande prövas ska följande allmänna och särskilda kriterier utredas. Det är ett absolut krav för beviljande av ersättning att båda de allmänna kriterierna uppfylls:

8.1.1 Allmänna förutsättningar

a) Den som söker ersättning har stått i ett i lagen avsett nära förhållande till den omkomne. Närstående som räknas upp i lagen är föräldrar, barn och make till den omkomne. Beroende på fallet kan till exempel sambo, fosterbarn och fosterföräldrar betraktas som med dem jämförbara personer som står den skadelidande särskilt nära. En part i ett sådant parförhållande som avses i lagen om registrerat partnerskap 950/2001 jämföras med make. Lagen om registrerat partnerskap trädde i kraft 1.3.2002.

Dödsfallet har orsakats uppsåtligt eller av grov oaktsamhet. Brottsrubriceringen har i sig ingen betydelse med tanke på ersättningsansvaret. Det avgörande är om själva gärningen som orsakat dödsfallet är att betrakta som begången av grov oaktsamhet eller uppsåtlig.

8.1.2 Särskilda förutsättningar

Om bägge de allmänna förutsättningarna uppfylls, ska följande särskilda förutsättningar beaktas vid ersättningsprövningen:

a) Hur nära har förhållandet mellan den omkomne och den som söker ersättning varit: har de till exempel levt i samma hushåll, har samhörighet eller beroende de facto existerat dem emellan.

b) Gärningens art: har gärningen till exempel varit exceptionellt brutal och kränkande för offrets människovärde eller har offret utsatts för långvarigt våld.

c) Övriga omständigheter: till exempel sökandens närvaro då gärningen begicks. Ersättning ska utbetalas om det efter en helhetsprövning av de i punkt 2 angivna omständigheterna bedöms som skäligt.

Ersättningsbeloppet avgörs från fall till fall. Enligt regeringens proposition (116/1998) bör ersättningsbeloppet inte överstiga de maximibelopp som vedertaget betalats som ersättning för sveda och värk.

Enligt 5:4 a § i skadeståndslagen är avsikten att den ersättning som betalas till närstående för lidande ska täcka också kostnaderna för sakkunnighjälp, i allmänhet kostnaderna för anlitan av yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården, och den inkomstförlust som frånvaro från förvärvsarbete medför. Eftersom de nämnda skadorna numera ersätts också med stöd av 5:4 b § ska denna eventuella ersättning beaktas när ersättningen för lidande bestäms.

9. RÄTT FÖR NÄRSTÅENDE ATT FÅ ERSÄTTNING FÖR SJUKVÅRDSKOSTNADER OCH ANDRA KOSTNADER SAMT FÖR INKOMSTFÖRLUST (Skadeståndsl 5:4 b §)

9.1 Förutsättningar för ersättning

Den som är berättigad till ersättning har stått i ett sådant särskilt nära förhållande till den omkomne som avses i skadeståndslagen. Vilka som kan anses stå den skadelidande särskilt nära framgår av punkt 8. Dödsfallet ska ha orsakats uppsåtligt eller av grov oaktsamhet. Brottsrubriceringen har i sig ingen betydelse med tanke på ersättningsansvaret. Det avgörande är om själva gärningen som orsakat dödsfallet är att betrakta som begången av grov oaktsamhet eller uppsåtlig. Om gärningen på straffrättsliga grunder har bedömts vara uppsåtlig eller grov kan den i allmänhet betraktas som sådan också vid en skadeståndsrättslig bedömning av det ersättningsansvar som följer av en trafikskada

Rätten för en närstående till ersättning uppkommer, om den närstående själv har tillfogats en personskada till följd av dödsfallet. Ersättningsgill är en personskada som kan klassificeras som en rubbning i hälsotillståndet och som har orsakats av den chock som dödsfallet har gett upphov till. Till skillnad från den ersättning för lidande som beviljas närstående till personer som har omkommit vid en trafikskada med stöd av 5:4 a § i skadeståndslagen baserar sig den ersättning som avses i denna punkt inte på skälighetsprövning.

9.2 Skador som ska ersättas

Skador som ska ersättas är sådana som avses i 5 kap. 2 § 1 och 2 punkten i skadeståndslagen. De refereras ovan i punkterna 1.1 och 1.2.

Den skadelidande har enligt 5:4 b § i skadeståndslagen rätt till ersättning endast för ekonomisk skada, dvs. för nödvändiga sjukvårdskostnader och andra nödvändiga utgifter samt för inkomstförlust. Däremot uppkommer inte rätt till ersättning för tillfälligt men enligt 5:4 b § i skadeståndslagen. Bestämmelser om ersättning för lidande som betalas till närstående finns i 5:4 a § i skadeståndslagen, som behandlas ovan i punkt 8. I motiveringen till regeringens proposition har det vid beredningen av 5:4 a § i

skadeståndslagen konstaterats att syftet med den ersättning för lidande som betalas till närstående är att täcka kostnaderna för sakkunnighjälp och finansiera extra ledighet från förvärvsarbetet. Med sakkunnighjälp i detta sammanhang avses hjälp som en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården ger. Således ska ett eventuellt belopp som ersatts med stöd av 5:4 b § i skadeståndslagen beaktas som en sänkande faktor när ersättningen för lidande bestäms med stöd av 5:4 a §.

Berättigad till ersättning är endast den person som definieras i skadeståndslagens 5:4 b §. Således är en närstående till den närstående inte berättigad till ersättning.

9.3 Tillämpning av instruktionen

Instruktionen tillämpas på trafikskador som inträffat 1.1.2006 eller senare.

10. SÄTTET ATT BETALA ERSÄTTNING (Skadeståndsl 5:7 §)

10.1 Förlust av inkomst och underhåll

Ersättning för förlorad inkomst i sådana fall som avses i 2 § 2 punkten, 2 b §, 2 d § och 4 b § i skadeståndslagen betalas i regel i form av periodiska prestationer. I 5:4 § i skadeståndslagen avsedd förlust av underhåll ersätts i likhet med inkomstförlust i form av periodiska prestationer.

Undantag från huvudregeln utgör först och främst en situation där man i efterskott kompenserar en sådan förlust av inkomst eller underhåll som redan har uppkommit. I detta fall ska bestämmelserna om dröjsmålsförhöjning enligt 67 § i trafikförsäkringslagen beaktas.

Av godtagbart skäl kan en ersättning för förlust av inkomst undantagsvis betalas helt eller delvis som en engångsersättning. Detta förutsätter att den skadelidande använder engångsersättningen till förbättring av sina omständigheter, till exempel genom att betala bort skulder eller genom att anskaffa en bostad eller reparera sin bostad. Betalningen av engångsersättning förutsätter dessutom att den skadelidande kan klara sig med sina återstående inkomster efter att engångsersättningen har betalats. I allmänhet förutsätter betalningen av en engångsersättning att socialmyndigheten har gett ett utlåtande där engångsersättning förordas.

Ersättning för försenad förvärvsinkomst betalas i regel i form av fortlöpande ersättning.

10.2 Vårdbidrag och klädbidrag

Vårdbidrag och klädbidrag som betalas på grund av hjälpbehov och särskilt slitage av kläder och har karaktären av kostnadsersättning, betalas i form av periodiska prestationer.

10.3 Ersättningar för immateriella skador

Sveda och värk samt annat tillfälligt men, bestående men och bestående kosmetiskt men ersätts som en engångsersättning när ersättningsslaget i fråga går att definiera med beaktande av medicinska synpunkter. Betalning av förskottsersättning ska övervägas från

fall till fall. En separat framställning som gäller beaktandet av eventuellt utbetalda förskottsersättningar finns i anslutning till respektive skadeståndspost.

Ersättning för bestående men kan i vissa fall betalas som fortlöpande ersättning. Detta anges i punkt 4.1 (trafikskadenämndens cirkulär 14/1999).

10.4 Kostnadsersättningar

Kostnadsersättningar ska i enlighet med sin natur ersättas efter hand som ersättningsgilla kostnader uppstår. Ersättningarna betalas på grundval av fakturor eller andra utredningar.

Gällande ersättningar för sjukvård till den offentliga och privata hälso- och sjukvården samt valet av vårdplatsen stadgas det mer exakt i den gällande trafikförsäkringslagens 4 kap. och för trafikskador som inträffat under tiden 1.1.2005 – 31.7.2016 tillämpas lagen 1360/2004.

I regel ska också så kallade ökade kostnader för hemmets vård ersättas till ett belopp som motsvarar de faktiska kostnaderna.

10.5 Tillämpning av instruktionen

Instruktionen tillämpas på skador som handläggs 1.1.2006 eller senare.

11. ÄNDRING AV ERSÄTTNINGSBELOPPET ELLER BETALNINGSSÄTTET (Skadeståndsl 5:8 §)

Enligt 5:8 § i skadeståndslagen kan ersättningsbeloppet eller betalningssättet ändras, om de omständigheter som utgjort grund för bestämmande av ersättning enligt 5 kap. 2, 2 d, 4 eller 4 b § i skadeståndslagen har förändrats väsentligt.
En engångsersättning kan dock inte sänkas.

Enligt 66 § i trafikförsäkringslagen ska försäkringsanstalten innan ärendet avgörs begära ett utlåtande av trafik- och patientskadenämndens om ändring av fortlöpande ersättning. Försäkringsanstalten ska således göra en ändamålsenlig begäran om utlåtande innan det fattar ett beslut om ändring av fortlöpande ersättning.

En ändring av en ersättning som betalas fortlöpande grundar sig på en förändring av den ersättningsberättigades omständigheter. Ett nytt äktenskap, samboförhållande eller registrerat partnerskap anses i huvudsak vara en sådan förändring av omständigheterna till följd varav ifrågavarande beslut kan ändras. Som den tidpunkt då ändringen uppstår anses i fråga om äktenskap vigseln, i fråga om registrerat partnerskap registreringsdagen och i fråga om samboförhållande den huvudsakliga tidpunkten för då ändringen uppstår flytt dagen enligt befolkningsregistret.

I regel träder en ändring av en fortlöpande ersättning i kraft räknat från den dag då försäkringsanstalten fattar sitt ersättningsbeslut efter att nämnden har gett sitt utlåtande. Ersättningsbeslutet kan inte gälla retroaktivt. Se punkt 7.2.

Det är frågan om ett fall i enlighet med huvudregeln när ändringen av en förmån grundar sig på prövning till någon del. Ändringen av en förmån grundar sig på prövning till exempel

då en efterlevande make ingår ett nytt äktenskap eller registrerat partnerskap eller inleder ett nytt samboförhållande, även om det i princip är så att en efterlevande makes rätt till ersättning för förlust av underhåll upphör när ett nytt äktenskap eller registrerat partnerskap ingås eller ett nytt samboförhållande inleds.

Likaså baserar sig ett beslut som gäller ändring av en förmån på prövning när det är fråga om att en efterlevande makes eller någon annan förmånstagares rätt till ersättning för förlust av underhåll upphör på grund av att förmånstagaren förmår försörja sig själv.

En förmånsändring baserar sig däremot inte på prövning t.ex. när en efterlevande make som varit arbetslös inträder i förvärvslivet, en efterlevande make blir moderskaps- eller föräldraledig, en förmånstagare dör eller en skadelidande tillfrisknar och återgår till arbetet. I de nämnda fallen kan ett beslut som gäller en förmån ändras räknat från den dag då omständigheten förändrades.

I ett ärende som gäller ändring av en fortlöpande ersättning eller sättet för betalning av den ska utlåtande begäras av trafik- och patientskadenämndens trafikskadeavdelning oberoende av om förmånsändringen baserar sig på prövning eller ej. Utbetalningen av fortlöpande ersättning kan dock genom beslut av försäkringsanstalten avslutas till följd av förmånstagarens död omedelbart vid utgången av den månad då dödsfallet inträffade.

11.1 Ändring av en fortlöpande ersättning som fastställts före 1.1.2006

På ändringen av ersättningar om vilka det före 1.1.2006 har bestämts att de ska betalas som fortlöpande ersättningar tillämpas 6 § 2 mom. i trafikförsäkringslagen (279/1959) såsom det lydde när lagen om ändring av trafikförsäkringslagen 510/2004 trädde i kraft, dvs. 1.1.2006.

12. INVERKAN SOM DEN SKADELIDANDES MEDVÅLLANDE HAR PÅ ERSÄTTNINGARNA

12.1 Den inverkan som en motorfordonsförarens medvållande har på ersättningarna för motorfordonsförarens personskador

12.1.1 Oaktsamhet och uppsåtlighet

Om den skadade har vållat trafikskadan genom oaktsamhet som kan anses vara grov, kan ersättningen sänkas med 1/3–1/1.

Om skadan har orsakats uppsåtligen betalas ersättning endast till den del övriga omständigheter har bidragit till skadans uppkomst. I princip betalas således inte ersättning. På basis av en prövning som görs från fall till fall är det dock möjligt att betala ersättning, om skadan delvis har haft någon annan orsak än den skadelidandes eget klandervärda förfarande.

Om den som uppsåtligen eller genom grov oaktsamhet har tillfogat sig en personskada var i avsaknad av förståndets fulla bruk när gärningen begicks betalas ersättningarna dock till fullt belopp.

Det ovannämnda gäller både eventuella ersättningar som ska betalas till den skadelidande och kostnadsersättningar och ersättningar för förlust av underhåll (familjepension) som ska betalas med anledning av dödsfall.

12.1.2 Nyttjande av alkohol och andra rusmedel

Om den som framfört ett motorfordon var påverkad av alkohol eller något annat rusmedel eller under gemensam påverkan av alkohol och något annat rusmedel när skadan inträffade och denna påverkan haft ett orsakssamband med skadan, ska ersättningarna för hans eller hennes personskador sänkas eller förvägras.

1) ersättningen ska sänkas, om föraren konstateras ha 0,5– under 1,2 ‰ alkohol i blodet eller 0,22–under 0,53 mg alkohol per liter i sin utandningsluft

2) ersättning kan beviljas bara av särskilda skäl, om föraren konstateras ha minst 1,2 ‰ alkohol i blodet eller minst 0,53 mg alkohol per liter i sin utandningsluft.

Påverkan av berusningsmedel och gemensam påverkan av alkohol och andra berusningsmedel ska alltid bedömas från fall till fall genom att ägna uppmärksamhet åt bland annat antalet ämnen som intagits och mängden av dem samt en på analysresultat baserad bedömning av ämnenas inverkan på personens förmåga att framföra motorfordonet.

Det som här sägs gäller både eventuella ersättningar som ska betalas till den skadelidande och kostnadsersättningar och ersättningar för förlust av underhåll (familjepension) som ska betalas med anledning av dödsfall.

12.1.3 Inverkan på ersättningarna för personskador av olovligt ibruktagande av motorfordon

Om skadan har orsakats när den skadelidande befann sig i ett fordon som tagits i bruk olovligt och försäkringsbolaget kan visa att han eller hon visste att fordonet tagits i bruk olovligt, betalas den skadelidande ersättning från fordonets trafikförsäkring endast av särskilda skäl. Med olovligt bruk avses de straffbara handlingar som nämns i 28 kap. 9 a–9 c § i strafflagen (39/1889). Ersättning kan alltså inte betalas till en skadelidande förare eller passagerare som varit medvetna om att motorfordonet tagits i bruk olovligt. Bevisbördan beträffande medvetenheten vilar på försäkringsbolaget (trafikförsäkringslagen 49 §).

Ett särskilt skäl kan vara exempelvis en omständighet som i det aktuella fallet leder till att det blir avsevärt mindre klandervärt än vanligt att påbörja körningen av ett fordon som olovligen tagits i bruk.

I fråga om ett eventuellt särskilt skäl och den skadelidandes medvetenhet ska frågan avgöras på basis av prövning i varje enskilt fall genom att alla omständigheter och förhållanden som hänför sig till fallet beaktas.

12.2 Allmänna instruktioner angående tillämpning av reglerna för minskning på grund av medvållande

Trafikskadenämndens möte

nr 14/24. 4. 1964 1 § i protokollet
nr 64/2. 12. 1971 2 § i protokollet
nr 19/13. 4. 1977 1 § i protokollet
nr 80/21. 12. 1979 1 § i protokollet
nr 42/7. 9. 1994 1 § i protokollet
nr 1/2006 tillämpningsanvisning 3.2.2006

12.3 Begäran om rekommendation till avgörandet i frågor som gäller medvållande

Enligt 66 § i trafikförsäkringslagen ska försäkringsanstalten begära nämndens rekommendation till avgörande i en fråga som gäller fortlöpande ersättning innan ersättningsärendet avgörs. Likaså ska en rekommendation begäras i fråga om ersättningar för bestående men och sveda och värk samt annat övergående men, om skadan är svår. Nämnden tolkar bestämmelsen i 66 § så, att i fall som enligt lag ska underställas nämnden ska hela skadeärendet för alla skadeståndsposters och eventuella förfrågors del prövas av nämnden. Således ska också frågan om den skadelidandes eventuella medvållande i fall av detta slag underställas nämnden för prövning.

Se även trafikskadenämndens utlåtande lv 06/734.

13. BEAKTANDE AV PRESKRIPTION

Till nämndens befogenheter hör också att pröva om preskription eventuellt föreligger. En fråga som gäller preskription prövas dock endast om en part i utlåtandeärendet åberopar preskription.

Från den preskription som avses här gäller det att hålla isär tillsynen över iakttagandet av att den tidsfrist om 1 år som fastställts för anhållan om utlåtande av nämnden följs. Nämnden undersöker på eget initiativ också iakttagandet av denna tidsfrist. Nämnden undersöker inte en anhållan om utlåtande som inlämnats efter utsatt tid.

14. BEHANDLING PÅ TRAFIK- OCH PATIENTSKADENÄMNDENS TRAFIKSKADEAVDELNING

14.1 Försäkringsanstaltens begäran om rekommendation till avgörande

Enligt trafikförsäkringslagens 66 § ska försäkringsanstalten begära rekommendation till avgörande av trafik- och patientskadenämnden innan det ger sitt beslut, när ärendet gäller

- 1) fortlöpande ersättning som betalas på grundval av bestående inkomstbortfall eller dödsfall, eller dess kapitalvärde om ersättningen i stället betalas som engångsersättning;
- 2) förhöjning eller sänkning av fortlöpande ersättning med stöd av 5 kap. 8 § i skadeståndslagen,
- 3) ersättning för men, om skadan är svår,
- 4) rättelse av ett oriktigt beslut till en parts nackdel, om parten inte samtycker till rättelsen av felet; rekommendation till avgörande behöver dock inte begäras om felet är uppenbart och det har orsakats av en parts eget förfarande eller om det är fråga om ett uppenbart skriv- eller räknefel.

Om försäkringsanstaltens beslut avviker från nämndens rekommendation till avgörande till ersättningstagarens nackdel, ska försäkringsanstalten foga rekommendationen till sitt beslut och delge nämnden beslutet.

Se även tillämpningsanvisning [10/2021](#)

Enligt trafikförsäkringslagens 65 § 3 mom. har ett försäkringsbolag rätt att begära rekommendation till avgörande även i andra ärenden som avses i 66 § ifall ersättningsärendet inte har avgjorts vid ett domstolsavgörande som vunnit lagakraft.

14.2 Förfarandet då försäkringsanstalten begär om en rekommendation till avgörande

De grundläggande uppgifterna i försäkringsanstaltens begäran om rekommendation till avgörande och i svaromålet omfattar uppgifter som är nödvändiga för individualisering av ärendet och av dem som ärendet gäller: namn, personbeteckning, adress, skadedatum.

I handlingen ska vid behov nämnas om skadan i fråga också är en skada enligt lagen om olycksfallsförsäkring och vilken försäkringsanstalt som är ersättningsansvarig. Eventuella utlåtanden och beslut från nämndens och domstolens behandlingar som ingår i olycksfallsförsäkringssystemet ska då levereras till nämnden.

I begäran om rekommendation till avgörande ska tydligt anges vilket ersättningsärende begäran gäller och om trafikskadeärendet har behandlats i nämnden eller domstol tidigare samt till vilka delar och när ärendet har behandlats. Försäkringsanstalten ska dessutom meddela kontaktpersonens namn och kontaktuppgifter

Var och en ersättningsfråga ska behandlas för sig och motiveras på behörigt sätt. Kalkyler över inkomstförlust ska också motiveras till den del de innebär behovsprövning till exempel med anknytning till fastställandet av årsinkomsten. Nödvändiga handlingar ska bifogas begäran om rekommendation till avgörande och en förteckning över bilagorna ska upprättas.

Hörande av parten, se punkt 14.4.

14.3 Skadelidandes, försäkringstagares eller övriga ersättningsberättigades begäran om rekommendation till avgörande

Enligt 65 § i trafikförsäkringslagen har den skadelidande, försäkringstagaren och övriga ersättningsberättigade rätt att begära rekommendation till avgörande av trafik- och patientskadenämnden i ett ersättningsärende inom ett år från det att försäkringsbolaget gav sitt beslut. När begäran om rekommendation gäller ett ersättningsbeslut som getts enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen, ska begäran om rekommendation göras inom 30 dagar från att försäkringsbolaget gav sitt beslut.

Om ett domstolsavgörande som vunnit laga kraft har meddelats i ett ersättningsärende, får trafik- och patientskadenämnden inte behandla ärendet till den del det har avgjorts vid domstol (trafikförsäkringslagens 65 § 2 mom.).

Om en fysisk person har begärt en rekommendation till avgörande i ett trafikskadeärende, ska en motiverad rekommendation avges skriftligen senast 90 dagar från det att nämnden har haft tillgång till allt det material som behövs för att avge ett utlåtande. I ett ytterst komplicerat ärende får nämnden enligt prövning förlänga fristen på 90 dagar. Parterna ska då underrättas om att fristen har förlängts samt om den uppskattade tidpunkten för när ett utlåtande kommer att ges. (lag om trafik- och patientskadenämnden 10 §).

Den skadelidande eller annan ovan nämnd person som begär om rekommendation till avgörande kan använda sig av juristhjälp i behandlingen av ärendet. Kostnaderna för detta betalas av parten som begärt rekommendationen till avgörande.

Tidsfristen för sökande av ändring gällande lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/1991) har redogjorts i punkten 15 som gäller rehabilitering.

14.4 Hörande

I enlighet med förvaltningslagen skall innan en rekommendation till avgörande görs en part ges tillfälle att framföra sin åsikt om ärendet och avge sin förklaring med anledning av sådana yrkanden och sådan utredning som kan inverka på hur ärendet kommer att avgöras.

Försäkringsanstalten bör delge den som förorsakats skada eller annan mottagare av ersättning sin begäran om rekommendation till avgörande samt förteckning över bilagor och bör ge saklig rådgivning om avgivande och överlämnande av genmäle till nämnden. Utredning om dylikt delgivande bör även inlämnas till nämnden i samband med begäran om rekommendation.

Vid behov ombesörjer nämnden hörandet. Den skadelidande har en frist på 30 dagar för att lämna sitt genmäle. För försäkringsanstaltens del är fristen för att lämna genmälet och handlingarna 21 dagar.

En eventuell förlängning av tidsfristen ska begäras före tidsfristens utgång. I begäran om förlängning av fristen ska anges orsaken till förlängningen samt hur länge parten önskar att fristen Trafik- och patientskadenämnden behandlar begäran om rekommendation till avgörande efter att först ha hört den andra parten.

15. REHABILITERINGSVERKSAMHET INOM TRAFIKFÖRSÄKRINGEN

Trafikförsäkringens ersättningsförmåner omfattar bland annat understöd som beviljas för rehabilitering av skadad. Rehabiliteringen bygger på lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/91). Lagen trädde i kraft 1.10.1991.

Med rehabilitering avses en åtgärdshelhet som syftar till att främja och stöda rehabiliteringsklientens återgång till arbetslivet och hans förutsättningar att klara arbetet, till att förebygga, undanröja och reducera faktorer som inverkar negativt på arbets- och funktionsförmågan samt till att upprätthålla och förbättra klientens förmåga att reda sig på egen hand.

Rehabiliteringsförutsättningar

Rehabilitering betalas till den som är ersättningsberättigad enligt trafikförsäkringslagen och vars arbets- eller funktionsförmåga eller förvärvsmöjligheter har försämrats på grund av en trafikskada. Rehabiliteringen ersätts också om det är sannolikt att ersättningstagarens arbets- eller funktionsförmåga eller förvärvsmöjligheter i ett senare skede väsentligt kan försämrats på grund av trafikskadan.

Rehabilitering som ersätts

Till rehabiliteringsklienten betalas ersättning för skäligen kostnader för rehabiliteringen samt för inkomstbortfall under rehabiliteringstiden enligt vad som närmare stadgats i lagen.

Rehabiliteringens ersättningsförmåner sänks inte på grund av eget medvållande. Ifall ersättningar enligt trafikförsäkringslagen har helt förvägrats på grund av eget vållande, ersätts inte heller rehabiliteringen. Rehabiliteringens ersättningspraxis redogörs noggrannare i ersättningsinstruktionerna gällande trafikförsäkringens rehabilitering, som kan läsas på Trafikförsäkringscentralens hemsidor www.lvk.fi/korvaukset/henkilovahingot/.

Behandlingen av rehabiliteringsärendet i nämnden

Fr.o.m. 1.1.2021 är nämnden behörig att behandla trafikförsäkringens rehabiliteringsärenden.

I ersättningsärenden var det tillämplas lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen bör begäran om rekommendation göras senast den trettionde dagen efter att man fått del av försäkringsanstaltens ersättningsbeslut, ifall beslutet har givits före 1.1.2025. I dessa ärenden bör begäran om rekommendation göras inom 30 dagar från det att man fått del av försäkringsanstaltens ersättningsbeslut. Ifall annat inte visas, anser man

att ändringssökanden har fått del av beslutet den sjunde dagen efter den dag då beslutet postades.

Fr.o.m. 1.1.2025 kan begäran om rekommendation till trafik- och patientskadenämnden ansökas inom ett år från det att försäkringsanstalten meddelade beslutet. Ändring hos försäkringsdomstolen får sökas senast den trettionde dagen efter att man fått del av beslutet.

Ifall ärendet anhängiggjorts i nämnden, avbryts besvärstiden till Försäkringsdomstolen till den tid ärendet behandlas i nämnden.

ERSÄTTNINGAR FÖR SAKSKADOR

ERSÄTTNINGAR FÖR SAKSKADOR

16. Ersättning för förlorad nytta av användning

16.1 Ersättningsgill skada

Ersättning för trafikskada som åsamkats till följd av motorfordons användning i trafik betalas från trafikförsäkringen i det fall att motorfordonet inte har kunnat användas (stilleståndstid).

Avsikten med ersättningen är att kompensera de genomsnittliga kostnaderna för anskaffning av motorfordon av viss typ och annan förlorad nytta av användning. För att ersättning skall betalas räcker det att den skadelidande visar hur lång den ersättningsgilla stilleståndstiden är. Om den skadelidande visar att den faktiska skada som han eller hon lidit överstiger den stilleståndsersättning som är förenlig med gällande anvisning, ersätts det faktiska skadebeloppet i enlighet med principen om full ersättning.

Om ersättningen däremot betalas till ett belopp som överstiger dessa normer t.ex. genom att de faktiska resekostnaderna eller inkomstbortfallet ersätts, skall ersättning betalas endast för de faktiska användningsdagar som ingår i stilleståndstiden.

I fall stilleståndstiden går över två kalenderår, betalas ersättningen med tillämpning av de normer som varit fastställda för respektive stilleståndstid.

16.1.1 Reparation av fordon

Normenlig stilleståndsersättning skall betalas för samtliga stådagar i alla motorfordonsklasser. Betalningen av ersättning förutsätter att en tillförlitlig utredning om stilleståndstiden, t.ex. ett av reparationsverkstaden utfärdat intyg över stilleståndstiden, har lämnats in till bolaget. Om inget intyg över stilleståndstiden står att få ersätts den uppskattade stilleståndstiden.

Om fordonet inte har varit i trafikdugligt skick och inte har kunnat försättas i sådant genom en tillfällig reparation, skall ersättning betalas också för den tid som åtgår till nödvändig väntan på reservdelar och på reparation vid en verkstad.

16.1.2 Inlösen av fordon

Motorcyklar, paket- och personbilar

Vid inlösen av motorfordon enligt 37 § 2 mom. i trafikförsäkringslagen betalas stilleståndsersättning för högst 14 dagar, om inte annat följer av något särskilt skäl. Vid inlösen skall stilleståndsersättning utöver det som sägs ovan betalas från skadedagen räknat till den dag då den skadelidande blev medveten om att det skadade fordonet inte kan repareras till skälig kostnad. Den skadelidande kan bli medveten om inlösningen antingen på basis av skadornas art och omfattning eller genom meddelande från försäkringsbolaget.

Andra fordon än motorcyklar, paket- och personbilar eller fordon som hör till klassen ”annat fordon”

I fråga om andra fordon än motorcyklar, paket- och personbilar (t.ex. tung materiel) betalas ersättning dock för den tid som åtgår till att i stället för det inlösta skadade eller förstörda fordonet skaffa och utrusta ett motsvarande fordon. Om annan utredning inte företes betalas ersättning för 30 dagar.

16.2 Dagliga ersättningsbelopp per fordonstyp

Ersättning för förlorad nytta av användning (stilleståndstid) fr.o.m. 1.1.2025

Fordonslag	Fordons prisklass t €	Normersättning euro/dag
Annat fordon	under 1,0	0,58
Annat fordon	1,0 – 2,0	1,16
Annat fordon	2,0 – 5,0	2,90
Annat fordon	5,0 – 10,0	5,78
Annat fordon	10,0 – 14,0	8,13
Personbil	14,0 – 19,0	11,25
Personbil	19,0 – 23,0	13,57
Personbil	23,0 – 28,0	16,67
Personbil	28,0 – 34,0	20,33
Personbil	34,0 – 45,0	26,22
Personbil	45,0 – 65,0	33,38
Personbil*	65,0	42,57
Taxibil i 1skift		35,09
Taxibil i 2 skift		60,47
Paketbil		26,02
Motorcyckel	0,0 – 5,0	7,20
Motorcyckel	5,0 – 15,0	15,18
Motorcyckel	15,0 -	25,68
Traktor	0,00 – 35,0	18,03
Traktor	35,0 -	35,85
Lastbil	0,0 – 25,0	26,02
Lastbil	25,0 – 50,0	43,72
Lastbil	50,0 – 75,0	69,01
Lastbil	75,0 – 100,0	92, 23
Lastbil	100,0 – 150,0	117,52
Lastbil	150,0 – 200,0	142,89
Lastbil	200,0 – 250,0	168,26
Lastbil	250,0 – 300,0	193,63

Lastbil*	300,0 -350,0	224,00
Lastbil*	350,0 -	254,37
Släpvagn (lastbils)	0,0 – 25,0	13,34
Släpvagn (lastbils)	25,0 – 50,0	25,02
Släpvagn (lastbils)	50,0 – 75,0	36,97
Släpvagn (lastbils)	75,0 – 100,0	48,08
Släpvagn (lastbils)	100,0 – 125,0	60,15
Släpvagn (lastbils)	125,0	71,76
Buss	0,0 – 50,0	37,06
Buss	50,0 – 100,0	74,16
Buss	100,0 – 150,0	117,65
Buss	150,0 – 200,0	143,07
Buss	200,0 – 250,0	163,42
Buss	250,0 – 300,0	188,62
Buss	300,0 – 350,0	223,82
Buss	350,0 -	248,97
Polisbil 1		21,24
Polisbil 2		14,28
Ambulans		47,10
Skolbil, personbil område (Helsingfors, Esbo, Grankulla, Vanda)	0,0 – 30,0	23,17
Skolbil, personbil område (övriga delar av landet)		22,44
Skolbil, lastbil område (Helsingfors, Esbo, Grankulla, Vanda)	0,0 – 100,0	48,39
Skolbil, lastbil område (övriga delar av landet)		46,49
Hyrd bil, personbil	0,0 – 20,0	24,44
Hyrd bil, personbil	20,0 -	36,09
Begravningsbil		26,27

*ny klass fr.o.m. 1.1.2025.

16.3 Användning av tabellen

Hur fordonets ålder inverkar på ersättningen

För fordon som är fem år gamla eller äldre betalas stilleståndsersättningen enligt skadetillfällets gängse värde tillämpande ifrågavarande fordonsklassens prisklassificering.

För fordon som är fem år gamla eller äldre och vars gängse värde är mindre än 14 000 euro betalas stilleståndsersättningarna dock enligt normerna i klassen "annat fordon".

I fråga om motorcyklar betalas ersättningen dock alltid tillämpande dess fordonsklass prisklassificering. För en motorcykel som är fem år gammal eller äldre betalas stilleståndsersättningen enligt dess gängse värde vid skadetillfället. Ifall motorcykeln enligt dess nyanskaffningspris har hört till den lägsta prisklassen i sin grupp, betalas som stilleståndsersättning för en motorcykel som är fem år gammal eller äldre hälften av normersättningen för den lägsta prisklassen i gruppen.

Annat fordon

Till klassen "annat fordon" hör t.ex. fordon av vilka används handelsnamnet moped, mopedbil, terränghjuling, traktorfyrhjuling och motorkälke.

I fråga om fordon som hör till ifrågavarande klass och vars nyanskaffningspris överstiger 14 000 euro tillämpas ersättningsnormerna för personbil.

Taxibilar

För att normersättningen för stilleståndstid skall betalas i fråga om taxibilar som används i två skift förutsätts det att taxibilen regelbundet används i två skift året om. Detta krav anses bli uppfyllt om yrkesutövaren kan visa att han i sin tjänst har en eller flera chaufförer och att antalet körtimmar för bilen i fråga överstiger 3600 per år.

Polisbilar

Till klassen polis 1 hänförs patrullbilar med paketbilskaross och videoutrustade personbilar för trafikövervakning. Till klassen polis 2 hänförs övriga polisbilar, såsom patrullbilar av personbilsmodell och polisbilar i civil användning utan beteckningar.

Husbilar och husvagnar

Ersättningsnormerna för personbilar kan i tillämpliga delar användas också för fastställande av stilleståndsersättningar för husbilar och husvagnar.

16.4 Ersättande av förarlön

Det är vedertaget att ersätta inte bara den nytta som användningen av ett fordon skulle ha medfört utan också den del av fordonsförarens lön som gått till spillo.

Rätt till ersättning för förarlön har ett företag som i sin anställning har en chaufför som inte kan arbeta som chaufför därför att ett fordon har skadats eller förstörts till följd av en trafikskada och företaget ändå är skyldigt att betala lön till chauffören.

Enligt huvudregeln ska skador ersättas till fullt belopp. Därmed ska ersättningen för förarlön motsvara den uppkomna skadan utgående från en utredning som görs i varje enskilt fall. Som skada som ska ersättas betraktas härvid vid sidan av arbetstagarens lön också de s.k. lönebikostnader som arbetsgivaren ska betala.

År 2025 är normersättningen för förarlön 194,64 € per dag när fordonet används i ett enda skift. Om stilleståndstiden fördelar sig över två kalenderår tillämpas emellertid på var och en stilleståndsday den ersättningsnorm som gällt respektive dag.

Ersättningen för förarlön är antingen enkel eller dubbel beroende på om fordonet använts i ett eller två skift per dygn.

Ersättningsnomen för förarlön kan med tillräcklig noggrannhet tillämpas också på ersättande av lönekostnaderna för trafiklärare i fråga om skolbilar.

16.5. Ersättande av kostnader för tillfällig bil

Har i stället för krockskadad person- eller paketbil använts hyrd bil, ersätts med beaktande av användningens art 94 % av de totala kostnaderna för hyrning av bil som till modell och prisklass högst motsvarar den skadade bilen (trafikskadenämndens tillämpningsanvisning [12/2003](#)).

Till de hyreskostnader som skall ersättas räknas inte tilläggspremie för avskaffande av självrisk vid eventuell skada.

Det faktum att person som använder hyrd bil eventuellt får ersättning av sin arbetsgivare, inverkar härvidlag inte på den ersättning som utbetalas.

Någon annan stilleståndsersättning utbetalas inte under hyrestiden utöver nämnda kostnader för hyrd bil.

Då hyrd bil används i stället för egen bil inbesparas följande utgifter för den egna bilen:

- utgifter för däck
- utgifter för reparation och service
- avdrag för slitage, dvs. den nedsättning av bilens gängse värde, som de körda kilometrarna ger upphov till i form av allmän förslitning av bilen.

Den andel som inte ersätts, dvs. 6 % av hyreskostnaderna motsvarar i genomsnitt inbesparingen av bilens användningskostnader under stilleståndstiden.

Användningen av hyrd bil bör vara i tillräckligt hög grad motiverad och nödvändig. Behovet av en lånebil utreds med användande av den blankett som nämns i trafikskadenämndens cirkulär 14/1990 eller genom annan utredning som innehåller motsvarande uppgifter.

Kostnaderna för hyrning av bil kan ersättas, om den skadelidande i sitt yrke eller arbete fortlöpande använder bil eller om det faktum att han är utan bil i övrigt förorsakar betydande ekonomisk förlust.

Dessutom kan kostnaderna för hyrning av bil ersättas, då förhållandena i övrigt är sådana, att den skadelidande inte skäligen kan anses komma till rätta utan person- eller paketbil. Det gäller speciellt,

- då den tid som åtgår till arbetsresor med användande av allmänna trafikmedel blir oskäligt lång eller resor med allmänna trafikmedel av andra orsaker ställer sig ytterst besvärligt,
- då bil är nödvändig för transport av arbetsredskap och arbetstillhör, eller
- då den skadelidandes personliga omständigheter förutsätter användning av bil.

Hyreskostnaderna för fordon som hyrs i stället för leasingbil ersätts, ifall inte annat med fog av leasingavtalets innehåll framgår, enligt följande:

Av hyreskostnaderna för bil som hyrs i stället för leasingbil på basen av finansieringsleasing avdras 6 %. Detta avdrag beror på att man härvid ansett att hyrestagaren hamnar sålunda stå för samma kostnader som vid skada på ägofordon, då man beaktar andelen av de kostnadsposter som ingår i hyran.

Hyreskostnaderna för bil som hyrs i stället för leasingbil på basen av serviceleasing ersätts i sin helhet. Detta grundar sig på det faktum, att det inte under stilleståndstiden uppstår för den under reparation varande bilens del sådan inbesparing för hyrestagaren som kan avdras.

16.6 Kostnader för flyttning av bussar

Trafikskadenämnden har fastställt de kostnader för flyttning av bussar som ska tillämpas fr.o.m. 1.1.2025. Det är möjligt att tillämpa de fastställda kostnaderna för flyttning när en trafikskadad buss för egen maskin flyttas till eller från karosserifabrik, reparationsverkstad eller motsvarande.

Den fastställda ersättningen är 4,07 €/km. Den täcker de s.k. rörliga kostnaderna för den körda sträckan.

Utöver detta ska för de dagar då bussen flyttats till respektive från reparationsverkstaden betalas ersättning för bussens stilleståndstid enligt punkt 16.1 och förarlön enligt punkt 16.3 nämnda ersättning ingår inte bussförarens ev. dagtraktamente eller resekostnader.

16.7 Tåg- och spårvagnsmateriel

Påträffande stilleståndsansättningar för spårtrafikfordon har utfärdats separat tillämpningsanvisningar [7/2008](#), [6/2014](#), [4/2016](#), [1/2019](#), [3/2019](#), [9/2021](#), [1/2022](#), [7/2023](#), [8/2023](#) ja [7/2024](#)

HISTORIEUPPGIFTER

Indexjustering av fortlöpande ersättningar

Löneindextal enligt lagen om pension för arbetstagare (395/1961)

(Förf. saml. 875/71 1 § och 876/71 1 §:)

År	Indextal	Förf. saml.
1971	216	693/70
1972	247	751/71
1973	274	748/72
1974	315	820/73
1975	383	831/74
1976	462	930/75
1977	524	895/76
1978	573	810/77
1979	608	847/78
1980	665	812/79
1981	745	737/80
1982	836	737/81
1983	915	782/82
1984	1006	809/83
1985	1088	757/84
1986	1165	839/85
1987	1225	788/86
1988	1291	813/87
1989	1387	927/88
1990	1481	942/89
1991	1595	940/90
1992	1682	1296/91
1993	1688	1343/92
1994	1688	1074/93
1995	1712	760/94
1996	1760/1737	1519/95
1997	1791/1754	741/96
1998	1825/1783	957/97
1999	1868/1812	778/98
2000	1903/1838	977/1999
2001	1981/1912	883/2000
2002	2054/1968	869/2001
2003	2103/2002	867/2002
2004	2151/2028	895/2003

Enligt lagen om temporär ändring av 1 § i lagen om bindande av vissa trafikskadeersättningar vid lönenivån (1351/2004) görs en indexjustering i de ersättningar som betalas ur trafikförsäkringen på grund av personskador med tillämpning av indextalen enligt 17 mom. i ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare (634/2003) och 9 § i lagen om pension för arbetstagare (395/1961)(se tillämpningsanvisning 10,11,12 och 13/2004)

År	Indextal/Lönekoeficient	Förf. saml.
2005	2191/2047 1,028	924/2004 och 923/2004

Indexsystemet har ändrats fr.o.m. 1.1.2006 (lagen om ändring av 1 § i lagen om bindande av vissa trafikskade-ersättningar vid lönenivån 1097/2005) på så sätt, att pensionsindexet tillämpas på sådana fortlöpande ersättningar som betalas ut. En fortlöpande ersättning, vars utbetalning börjar i framtiden skall omräknas tillnivån för det år då utbetalningen inleds med en lönekoeficient eller för tidigare års del med det index som gällt vid respektive tidpunkt och fr.o.m. 2005 med lönekoeficienten (se tillämpningsanvisning 2/2006).

År	Indextal / Lönekoeficient		Förf. saml.
2006	2081 / 1,063		845/2005 och 844/2005
2007	2127	1,100	927/2006 och 926/2006
2008	2178	1,124	917/2007 och 916/2007
2009	2286	1,192	660/2008 och 659/2008
2010	2292	1,231	817/2009 och 816/2009
2011	2323	1,253	900/2010 och 899/2010
2012	2407	1,291	1091/2011 och 1090/2011
2013	2475	1,327	583/2012 och 582/2012
2014	2509	1,350	724/2013 och 723/2013
2015	2519	1,363	867/2014 och 839/2014
2016	2519	1,373	1290/2015 och 1289/2015
2017	2534	1,389	890/2016 och 891/2016
2018	2548	1,391	709/2017 och 708/2017
2019	2585	1,417	837/2018 och 836/2018
2020	2617	1,446	1031/2019 och 1030/2019
2021	2631	1,465	716/2020 och 715/2020
2022	2691	1,501	897/2021 och 896/2021
2023	2874	1,558	866/2022 och 865/2022
2024	3037	1,637	982/2023 och 981/2023
2025	3077	1,673	574/2024 och 573/2024

Sammanräknade belopp fr.o.m. 2010 av de så kallade arbetstagarpremier, som avdras från ersättningar för inkomstförlust som betalas med stöd av trafikförsäkringslagen:

2010	5,83 %
2011	6,12 %
2012	6,57 %
2013	6,49 %
2014	6,89 %
2015	7,13 %
2016	7,67 %
2017	7,75 %
2018	8,25 %
2019	8,25 %
2020	8,40 %
2021	8,55 %
2022	8,65 %
2023	8,65 %
2024	7,94 %
2025	7,74 %

Sveda och värk**Normersättningarnas markbelopp**

	A	B1	B2	C1	C2	C3
1.1.1960 – 31.5.1963	nej	ei - 200	50 – 600	100 – 2 000	500 – 4 000	1 500 -
1.6.1963 – 31.12.1964	nej	ei - 250	200 – 750	400 – 2 250	800 – 4 500	1 600 -
1.1.1965 – 31.12.1966	nej	50 - 400	250 – 1 000	500 – 2 750	900 – 5 250	1 800 -
1.1.1967 – 31.12.1967	nej	60 - 450	300 – 1 200	600 – 3 200	1 000 – 6 000	2 000 -
1.1.1968 – 31.3.1970	nej	60 - 500	300 – 1 300	700 – 3 500	1 100 – 6 500	2 200 -
1.4.1970 – 31.12.1971	nej	70 - 600	350 – 1 500	750 – 4 000	1 350 – 7 800	2 700 -
1.1.1972 – 31.12.1972	nej	80 - 700	400 – 1 800	900 – 4 800	1 600 – 9 500	3 200 -
1.1.1973 – 31.12.1973	nej	90 – 750	450 – 2 000	1 000 – 5 300	1 800 – 10 500	3 500 -
1.1.1974 – 31.12.1974	nej	100 - 900	500 – 2 300	1 200 – 6 000	2 000 – 12 000	4 000 -
1.1.1975 – 31.12.1975	nej	120 – 1 100	600 – 2 800	1 500 – 7 300	2 500 – 15 000	5 000 -
1.1.1976 – 31.12.1976	nej	140 – 1 300	700 – 3 300	1 800 – 8 700	3 000 – 18 000	6 000 -
1.1.1977 – 31.12.1977	nej	150 – 1 400	750 – 3 500	2 000 – 9 400	3 200 – 19 000	6 500 -
1.1.1978 – 31.12.1978	nej	160 – 1 500	800 – 3 800	2 200 – 10 300	3 500 – 21 000	7 000 -
1.1.1979 – 31.12.1979	nej	170 – 1 600	850 – 4 000	2 300 – 10 900	3 700 – 22 000	7 400 -
1.1.1980 – 31.12.1980	nej	190 – 1 800	1 200 – 4 400	3 500 -12 000	8 000 – 24 000	10 000-
1.1.1981 – 31.12.1981	nej	200 – 2 000	1 600 – 4 900	4 400 – 13 500	11 000 – 27 000	15 000 -
1.1.1982 – 31.12.1982	nej	220 – 2 200	1 800 – 5 400	4 800 – 15 000	12 000 – 30 000	20 000 -
1.1.1983 – 31.12.1983	nej	240 – 2 400	2 400 – 5 900	5 900 – 16 400	15 000 - 33 000	25 000 -
1.1.1984 – 31.12.1984	nej	300 – 2 600	2 600 – 6 500	6 500 – 18 000	18 000 – 33 000	33 000 -
1.1.1985 – 31.12.1985	nej	300 – 2 800	2 800 – 7 000	7 000 – 19 500	19 500 – 36 000	36 000 -
1.1.1986 – 31.12.1986	nej	350 – 3 000	3 000 – 7 500	7 500 – 21 000	21 000 – 38 000	38 000 -
1.1.1987 – 31.12.1987	nej	400 – 3 200	3 200 – 8 000	8 000 – 22 000	22 000 – 40 000	40 000 -
1.1.1988 – 31.12.1988	nej	420 – 3 400	3 400 – 8 400	8 400 – 23 000	23 000 – 42 000	42 000 -
1.1.1989 – 31.12.1989	nej	500 – 3 700	3 700 – 9 000	9 000 – 25 000	25 000 – 45 000	45 000 -
1.1.1990 – 31.12.1990	nej	500 – 4 000	4 000 – 9 600	9 600 – 27 000	27 000 – 48 000	48 000 -
1.1.1991 – 31.12.1991	nej	600 – 4 300	4 300 – 10 400	10 400 – 29 000	29 000 – 52 000	52 000 -
1.1.1992 – 31.12.1992	nej	600 – 4 500	4 500 – 11 000	11 000 – 31 000	31 000 – 55 000	55 000 -
1.1.1993 – 31.12.1994	nej	600 – 4 500	4 500 – 11 000	11 000 – 31 000	31 000 – 55 000	55 000 -
1.1.1995 – 31.12.1995	nej	1 000 – 5 000	5 000 – 12 000	12 000 – 32 000	32 000 – 60 000	60 000 -
1.1.1996 - 31.12.1996	nej	1 000 – 5 000	5 000 – 12 000	12 000 - 33 000	33 000 – 62 000	62 000 -
1.1.1997 - 31.12.1997	nej	1 000 – 5 000	5 000 – 12 000	12 000 – 33 000	33 000 – 65 000	65 000 -
1.1.1998 – 31.12.1998	nej	1 000 – 5 000	5 000 – 12 000	12 000 – 35 000	35 000 – 70 000	70 000 -
1.1.1999 – 31.12.2000	nej	1 000 – 5 000	5 000 – 15 000	15 000 – 40 000	40 000 – 80 000	80 000 -
1.1.2001 – 31.12.2001	nej	1 000 – 5 000	5 000 – 16 000	16 000 – 40 000	40 000 – 90 000	90 000 -

Normersättningarnas eurobelopp

	A	B1	B2	C1	C2	C3
1.1.2002 – 31.12.2003	nej	200 – 1 000	1 000 – 2 800	2 800 – 7 000	7 000 – 16 000	16 000 -
1.1.2004 – 31.12.2004	nej	200 – 1 000	1 000 – 2 800	2 800 – 7 200	7 200 – 16 400	16 400 -
1.1.2005 – 31.12.2005	nej	200 – 1 000	1 000 – 2 900	2 900 – 7 300	7 300 – 16 700	16 700 -

Tillfälligt men, fysiska skador

	1	2	3	4	5	6
1.1.2006 – 31.12.2006	nej	200 – 1 000	1 000 – 3 000	3 000 – 7 500	7 500 – 17 000	17 000 -
1.1.2007 – 31.12.2007	nej	200 – 1 000	1 000 – 3 100	3 100 – 7 700	7 700 – 17 400	17 400 -
1.1.2008 – 31.12.2008	nej	200 – 1 000	1 000 – 3 200	3 200 – 7 900	7 900 – 17 800	17 800 -
1.1.2009 – 31.12.2009	nej	200 – 1 000	1 000 – 3 400	3 400 – 8 300	8 300 – 18 800	18 800 -
1.1.2010 – 31.12.2010	nej	200 - 1 000	1 000 – 3 500	3 500 – 8 400	8 400 – 19 000	19 000 -
1.1.2011 – 31.12.2012	nej	200 - 1 000	1 000 – 3 500	3 500 – 8 500	8 500 – 19 500	19 500 -
1.1.2012 – 31.12.2012	nej	200 – 1 000	1 000 – 3 600	3 600 – 8 700	8 700 – 20 000	20 000 -
1.1.2013 – 31.12.2013	nej	200 – 1 000	1 000 – 3 700	3 700 – 8 900	8 900 – 20 500	20 500 -
1.1.2014 – 31.12.2014	nej	200 – 1 200	1 200 – 3 800	3 800 – 9 000	9 000 – 20 800	20 800 -
1.1.2015 – 31.12.2016	nej	200 – 1 200	1 200 – 3 800	3 800 – 9 000	9 000 – 20 900	20 900 -
1.1. 2017 – 31.12.2017	nej	300 – 1 200	1 200 – 3 800	3 800 – 9 100	9 100 – 21 000	21 000 -
1.1.2018 – 31.12.2018	nej	300 – 1 200	1 200 – 3 800	3 800 – 9 100	9 100 – 21 100	21 100 -
1.1.2019 – 31.12.2019	nej	300 – 1 200	1 200 – 3 900	3 900 – 9 200	9 200 – 21 400	21 400 -
1.1.2020 – 31.12.2020	nej	300 – 1 200	1 200 – 3 900	3 900 – 9 300	9 300 – 21 700	21 700 -
1.1.2021 – 31.12.2021	nej	300 – 1 200	1 200 – 3 900	3 900 – 9 300	9 300 – 21 800	21 800 -
1.1.2022 – 31.12.2022	nej	300 – 1 300	1 300 – 4 100	4 100 – 9 600	9 600 – 22 200	22 200 -
1.1.2023 – 31.12.2023	nej	300 – 1 400	1 400 – 4 200	4 200 – 9 900	9 900 – 23 500	23 500 -
1.1.2024 – 31.12.2024	nej	300 – 1 500	1 500 – 4 400	4 400 – 10 500	10 500 – 24 800	24 800 -
1.1.2025 –	nej	300 – 1 500	1 500 – 4 500	4 500 – 10 600	10 600 – 25 000	25 000 -

Tillfälligt psykiskt men

	psykiskt men som är obetydligare än lindrigt men*	lindrigt psykiskt men**	svårt psykiskt men
1.1.2006 – 31.12.2006	100- 500	500 – 3 000	3 000 -7 500
1.1.2007 – 31.12.2007	100 – 500	500 – 3 100	3 100 – 7 700
1.1.2008 – 31.12.2008	100 – 500	500 – 3 200	3 200 – 7 900
1.1.2009 – 31.12.2009	100 – 500	500 – 3 400	3 400 – 8 300
1.1.2010 – 31.12.2010	100 – 500	500 – 3 500	3 500 – 8 400
1.1.2011 – 31.12.2011	100 – 500	500 – 3 500	3 500 – 8 500
1.1.2012 – 31.12.2012	100 – 500	500 – 3 600	3 600 – 8700
1.1.2013 – 31.12.2013	100 - 500	500 – 3 700	3 700 – 8 900
1.1.2014 – 31.12.2016	100 – 500	500 – 3 800	3 800 – 9 000
1.1.2017 – 31.12.2018	300 – 1 200	1 200 – 3 800	3 800 – 9 100
1.1.2019 – 31.12.2019	300 – 1 200	1 200 – 3 900	3 900 – 9 200
1.1.2020 – 31.12.2021	300 – 1 200	1 200 – 3 900	3 900 - 9 300
1.1.2022 – 31.12.2022	300 – 1 300	1 300 – 4 100	4 100 – 9 600
1.1.2023 – 31.12.2023	300- 1 400	1 400 – 4 200	4 200 – 9 900
1.1.2024 – 31.12.2025	300 – 1 500	1 500 – 4 400	4 400 – 10 500
1.1.2025 –	300 – 1 500	1 500 – 4 500	4 500 – 10 600

*) 1.1.2022 lindrigt psykiskt men

**) 1.1.2022 psykiskt men som är lindrigare än svårt

Bestående lyte och men

Normersättningarnas markbelopp; grundskalan

1.1.1960 – 31.12.1964	20 000
1.1.1965 – 31.12.1966	24 000
1.1.1967 – 31.12.1967	28 000
1.1.1968 – 31.3.1970	30 000
1.4.1970 – 31.12.1971	34 000
1.1.1972 – 31.12.1972	40 000
1.1.1973 – 31.12.1973	44 000
1.1.1974 – 31.12.1974	50 000

1.1.1975 – 31.12.1975	60 000
1.1.1976 – 31.12.1976	70 000
1.1.1977 – 31.12.1977	75 000
1.1.1978 – 31.12.1978	80 000
1.1.1979 – 31.12.1979	85 000
1.1.1980 – 31.12.1980	90 000
1.1.1981 – 31.12.1981	100 000
1.1.1982 – 31.12.1982	115 000

Normersättningarnas markbelopp enligt invaliditetsklass

	Ung person	Grundskala
1.1.1982 – 31.12.1982	3 100 mk/invaliditetsklass	6 300 mk/invaliditetsklass
1.1.1983 – 31.12.1983	3 450 mk/invaliditetsklass	6 900 mk/invaliditetsklass
1.1.1984 – 31.12.1984	3 800 mk/invaliditetsklass	7 600 mk/invaliditetsklass
1.1.1985 – 31.12.1985	4 100 mk/invaliditetsklass	8 200 mk/invaliditetsklass
1.1.1986 – 31.12.1986	4 400 mk/invaliditetsklass	8 800 mk/invaliditetsklass
1.1.1987 – 31.12.1987	4 600 mk/invaliditetsklass	9 200 mk/invaliditetsklass
1.1.1988 – 31.12.1988	4 850 mk/invaliditetsklass	9 700 mk/invaliditetsklass
1.1.1989 – 31.12.1989	5 200 mk/invaliditetsklass	10 400 mk/invaliditetsklass
1.1.1990 – 31.12.1990	5 600 mk/invaliditetsklass	11 200 mk/invaliditetsklass
1.1.1991 – 31.12.1991	6 000 mk/invaliditetsklass	12 000 mk/invaliditetsklass
1.1.1992 – 31.12.1992	6 350 mk/invaliditetsklass	12 700 mk/invaliditetsklass
1.1.1993 – 31.12.1994	6 350 mk/invaliditetsklass	12 700 mk/invaliditetsklass
1.1.1995 – 31.12.1995	6 500 mk/invaliditetsklass	13 000 mk/invaliditetsklass
1.1.1996 – 31.12.1996	6 700 mk/invaliditetsklass	13 400 mk/invaliditetsklass
1.1.1997 – 31.12.1997	6 800 mk/invaliditetsklass	13 600 mk/invaliditetsklass
1.1.1998 – 31.12.1999	7 000 mk/invaliditetsklass	14 000 mk/invaliditetsklass
1.1.2000 – 31.12.2000	7 300 mk/invaliditetsklass	14 600 mk/invaliditetsklass
1.1.2001 – 31.12.2001	7 600 mk/invaliditetsklass	15 200 mk/invaliditetsklass

Normersättningarnas eurobelopp enligt invaliditetsklass

	Ung person	Grundskala
1.1.2002 – 31.12.2002	1 325 €/invaliditetsklass	2 650 €/invaliditetsklass
1.1.2003 – 31.12.2003	1 355 €/invaliditetsklass	2 710 €/invaliditetsklass
1.1.2004 – 31.12.2004	1 385 €/invaliditetsklass	2 770 €/invaliditetsklass
1.1.2005 – 31.12.2005	1 410 €/invaliditetsklass	2 820 €/invaliditetsklass
1.1.2006 – 31.12.2006	1 445 €/invaliditetsklass	2 890 €/invaliditetsklass (1
1.1.2007 – 31.12.2007	1 485 €/invaliditetsklass	2 970 €/invaliditetsklass (2
1.1.2008 – 31.12.2008	1 515 €/invaliditetsklass	3 030 €/invaliditetsklass (3
1.1.2009 – 31.12.2009	1 600 €/invaliditetsklass	3 200 €/invaliditetsklass (4
1.1.2010 – 31.12.2010	1 625 €/invaliditetsklass	3 250 €/invaliditetsklass (5
1.1.2011 – 31.12.2011	1 650 €/invaliditetsklass	3 300 €/invaliditetsklass (6
1.1.2012 – 31.12.2012	1 700 €/invaliditetsklass	3 400 €/invaliditetsklass (7
1.1.2013 – 31.12.2013	1750 €/invaliditetsklass	3 500 €/invaliditetsklass (8
1.1.2014 – 31.12.2014	1775 €/invaliditetsklass	3 550 €/invaliditetsklass (9
1.1.2015 – 31.12.2016	1780 €/invaliditetsklass	3 560 €/invaliditetsklass (10
1.1.2017 – 31.12.2017	2 000 €/invaliditetsklass	4 000 €/invaliditetsklass (11
1.1.2018 – 31.12.2018	2 010 €/invaliditetsklass	4 020 €/invaliditetsklass (12
1.1.2019 – 31.12.2019	2 040 €/invaliditetsklass	4 080 €/invaliditetsklass (13
1.1.2020 – 31.12.2020	2 065 €/invaliditetsklass	4 130 €/invaliditetsklass (14
1.1.2021 – 31.12.2021	2 075 €/invaliditetsklass	4 150 €/invaliditetsklass (15
1.1.2022 – 31.12.2022	2 120 €/invaliditetsklass	4 240 €/invaliditetsklass (16
1.1.2023 – 31.12.2023	2 200 €/invaliditetsklass	4 400 €/invaliditetsklass (17
1.1.2024 – 31.12.2024	2 240 €/invaliditetsklass	4 480 €/invaliditetsklass (18
1.1.2025 –	2 250 €/invaliditetsklass	4 500 €/invaliditetsklass (19

1) Invaliditetsklasserna 16 - 20, 1.1. - 31.12.2006

Invaliditetsklass	Ersättning till ung person	Grundskala
	(under 18 år)	(18 år fyllda)
20	43 350 €	86 700 €
19	38 437 €	76 874 €
18	33 813 €	67 626 €
17	29 478 €	58 956 €
16	254 320 €	50 864 €

2) Invaliditetsklasserna 16 - 20, 1.1.2007- 31.12.2007

Invaliditetsklass	Ersättning till ung person	Grundskala
	(under 18 år)	(18 år fyllda)
20	44 550 €	89 100 €
19	39 501 €	79 002 €
18	34 749 €	69 498 €
17	30 294 €	60 588 €
16	26 136 €	52 272 €

3) Invaliditetsklasserna 16 - 20, 1.1.2008 – 31.12.2008

Invaliditetsklass	Ersättning till ung person	Grundskala
	(under 18 år)	(18 år fyllda)
20	45 450 €	90 900 €
19	40 299 €	80 598 €
18	35 451 €	70 902 €
17	30 906 €	61 812 €
16	26 664 €	53 328 €

4) Invaliditetsklasserna 16 - 20, 1.1.2009 – 31.12.2009

Invaliditetsklass	Ersättning till ung person	Grundskala
	(under 18 år)	(18 år fyllda)
20	48 000 €	96 000 €
19	42 560 €	85 120 €
18	37 440 €	74 880 €
17	32 640 €	65 280 €
16	28 160 €	56 320 €

5) Invaliditetsklasserna 16 - 20, 1.1.2010 – 31.12.2010

Invaliditetsklass	Ersättning till ung person	Grundskala
	(under 18 år)	(18 år fyllda)
20	48 750 €	97 500 €
19	43 225 €	86 450 €
18	38 025 €	76 050 €
17	33 150 €	66 300 €
16	28 600 €	57 200 €

6) Invaliditetsklasserna 16 - 20, 1.1.2011 – 31.12.2011

Invaliditetsklass	Ersättning till ung person	Grundskala
	(under 18 år)	(18 år fyllda)
20	49 500 €	99 000 €
19	43 890 €	87 780 €
18	38 610 €	77 220 €
17	33 660 €	67 320 €
16	29 040 €	58 080 €

7) Invaliditetsklasserna 16 – 20, 1.1.2012 – 31.12.2012

Invaliditetsklass	Ersättning till ung person	Grundskala
	(under 18 år)	(18 år fyllda)
20	51 000 €	102 000 €
19	45 220 €	90 440 €
18	39 780 €	79 560 €
17	34 680 €	69 360 €
16	29 920 €	59 840 €

8) Invaliditetsklasserna 16 – 20, 1.1.2013 – 31.12.2013

Invaliditetsklass	Ersättning till ung person	Grundskala
	(under 18 år)	(18 år fyllda)
20	52 500 €	105 000 €
19	46 550 €	93 100 €
18	40 950 €	81 900 €
17	35 700 €	71 400 €
16	30 800 €	61 600 €

9) Invaliditetsklasserna 16 – 20, 1.1.2014 – 31.12.2014

Invaliditetsklass	Ersättning till ung person	Grundskala
	(under 18 år)	(18 år fyllda)
20	53 250 €	106 500 €
19	47 215 €	94 430 €
18	41 535 €	83 070 €
17	36 210 €	72 420 €
16	31 240 €	62 480 €

10) Invaliditetsklasserna 16 – 20, 1.1.2015 – 31.12.2016

Invaliditetsklass	Ersättning till ung person	Grundskala
	(under 18 år)	(18 år fyllda)
20	53 400 €	106 800 €
19	47 348 €	94 696 €
18	41 652 €	83 304 €
17	36 312 €	72 624 €
16	31 328 €	62 656 €

11) Invaliditetsklasserna 16 – 20, 1.1.2017 – 31.12.2017

Invaliditetsklass	Ersättning till ung person	Grundskala
	(under 18 år)	(18 år fyllda)
20	60 000 €	120 000 €
19	53 200 €	106 400 €
18	46 800 €	93 600 €
17	40 800 €	81 600 €
16	35 200 €	70 400 €

12) Invaliditetsklasserna 16 – 20, 1.1.2018 – 31.12.2018

Invaliditetsklass	Ersättning till ung person	Grundskala
	(under 18 år)	(18 år fyllda)
20	60 300 €	120 600 €
19	53 466 €	106 932 €
18	47 034 €	94 068 €
17	41 004 €	82 008 €
16	35 376 €	70 752 €

13) Invaliditetsklasserna 16 – 20, 1.1.2019 – 31.12.2019

Invaliditetsklass	Ersättning till ung person	Grundskala
	(under 18 år)	(18 år fyllda)
20	61 200 €	122 400 €
19	54 264 €	108 528 €
18	47 736 €	95 472 €
17	41 616 €	83 232 €
16	35 904 €	71 808 €

14) Invaliditetsklasserna 16 – 20, 1.1.2020 – 31.12.2020

Invaliditetsklass	Ersättning till ung person	Grundskala
	(under 18 år)	(18 år fyllda)
20	61 950 €	123 900 €
19	54 929 €	109 858 €
18	48 321 €	96 642 €
17	42 126 €	84 252 €
16	36 344 €	72 688 €

15) Invaliditetsklasserna 16 – 20, 1.1.2021 – 31.12.2021

Invaliditetsklass	Ersättning till ung person	Grundskala
	(under 18 år)	(18 år fyllda)
20	62 250 €	124 500 €
19	55 195 €	110 390 €
18	48 555 €	97 110 €
17	42 330 €	84 660 €
16	36 520 €	73 040 €

16) Invaliditetsklasserna 16 – 20, 1.1.2022 – 31.12.2022

Invaliditetsklass	Ersättning till ung person	Grundskala
	(under 18 år)	(18 år fyllda)
20	63 600 €	127 200 €
19	56 392 €	112 784 €
18	49 608 €	99 216 €
17	43 248 €	86 496 €
16	37 312 €	74 624 €

17) Invaliditetsklasserna 16 – 20, 1.1.2023 – 31.12.2023

Invaliditetsklass	Ersättning till ung person	Grundskala
	(under 18 år)	(18 år fyllda)
20	66 000 €	132 000 €
19	58 520 €	117 040 €
18	51 480 €	102 960 €
17	44 880 €	89 760 €
16	38 700 €	77 400 €

18) Invaliditetsklasserna 16 – 20, 1.1.2024 – 31.12.2024

Invaliditetsklass	Ersättning till ung person	Grundskala
	(under 18 år)	(18 år fyllda)
20	67 200 €	134 400 €
19	59 584 €	119 168 €
18	52 416 €	104 832 €
17	45 696 €	91 392 €
16	39 424 €	78 848 €

19) Invaliditetsklasserna 16 – 20, 1.1.2025 –

Invaliditetsklass	Ersättning till ung person	Grundskala
	(under 18 år)	(18 år fyllda)
20	67 500 €	135 000 €
19	59 850 €	119 700 €
18	105 300 €	104 832 €
17	45 900 €	91 800 €
16	39 600 €	79 200 €

Bestående kosmetiskt men

Normersättningarnas markbelopp; grundskalan

16.3.1973 - 31.12.1974	11 000
1.1.1975 - 31.12.1975	12 000
1.1.1976 - 31.12.1976	14 000
1.1.1977 - 31.12.1977	15 000
1.1.1978 - 31.12.1978	16 000
1.1.1979 - 31.12.1979	17 000
1.1.1980 - 31.12.1980	18 000
1.1.1981 - 31.12.1981	20 000
1.1.1982 - 31.12.1982	23 000

Normersättningarnas markbelopp som baserar sig på invaliditetsklassificeringen

	1a	1b	1c	2a	2b
1.1.1983 – 31.12.1983	1 500 - 3 500	3 500 - 8 500	8 500 - 15 000	15 000 - 28 000	över 28 000
1.1.1984 – 31.12.1984	1 600 - 3 800	3 800 - 9 300	9 300 - 16 500	16 500 - 31 000	över 31 000
1.1.1985 – 31.12.1985	1 700 - 4 100	4 100 - 10 000	10 000 - 18 000	18 000 - 34 000	över 34 000
1.1.1986 – 31.12.1986	1 800 - 4 400	4 400 - 10 700	10 700 - 19 000	18 000 - 36 000	över 36 000
1.1.1987 – 31.12.1987	2 300 - 5 500	5 500 - 13 500	13 500 - 24 000	24 000 - 45 000	över 45 000
1.1.1988 – 31.12.1988	2 400 - 6 000	6 000 - 14 000	14 000 - 25 000	25 000 - 47 000	över 47 000
1.1.1989 – 31.12.1989	2 600 - 6 500	6 500 - 15 000	15 000 - 27 000	27 000 - 50 000	över 50 000
1.1.1990 – 31.12.1990	2 800 - 7 000	7 000 - 16 000	16 000 - 29 000	29 000 - 53 000	över 53 000
1.1.1991 – 31.12.1991	3 000 - 8 000	8 000 - 17 000	17 000 - 31 000	31 000 - 57 000	över 57 000
1.1.1992 – 31.12.1992	3 200 - 8 400	8 400 - 18 000	18 000 - 33 000	33 000 - 60 000	över 60 000
1.1.1993 – 31.12.1993	3 200 - 8 400	8 400 - 18 000	18 000 - 33 000	33 000 - 60 000	över 60 000
1.1.1995 – 31.12.1995	3 500 - 9 000	9 000 - 18 000	18 000 - 35 000	35 000 - 70 000	över 70 000
1.1.1996 – 31.12.1996	3 500 - 9 000	9 000 - 19 000	19 000 - 36 000	36 000 - 72 000	över 72 000
1.1.1997 – 31.12.1997	3 500 - 9 000	9 000 - 19 000	19 000 - 35 000	35 000 - 75 000	över 75 000
1.1.1998 – 31.12.1998	4 000 - 10 000	10 000 - 20 000	20 000 - 40 000	40 000 - 80 000	över 80 000
1.1.1999 – 31.12.2000	4 000 - 10 000	10 000 - 25 000	25 000 - 50 000	50 000 - 100 000	över 100 000
1.1.2001 – 31.12.2001	4 000 - 10 000	10 000 - 27 000	27 000 - 50 000	50 000 - 110 000	över 110 000

Normersättningarnas eurobelopp som baserar sig på invaliditetsklassificeringen

	1a	1b	1c	2a	2b
1.1.2002 – 31.12.2002	700 – 1 800	1 800 – 4 500	4 500 – 9 000	9 000 – 18 000	över 18 000
1.1.2003 – 31.12.2003	700 – 1 800	1 800 – 4 700	4 700 – 9 200	9 200 – 18 000	över 18 000
1.1.2004 – 31.12.2004	700 – 1 800	1 800 – 4 800	4 800 – 9 400	9 400 – 19 000	över 19 000
1.1.2005 – 31.12.2005	700 – 1 900	1 900 – 4 900	4 900 – 9 600	9 600 – 19 300	över 19 300
	1	2	3	4	5
1.1.2006 – 31.12.2006	700 – 1900	1900 – 5000	5 000 – 9800	9 800 – 19 700	över 19 700
1.1.2007 – 31.12.2007	800 – 2 000	2 000 – 5 100	5 100 – 10 000	10000 – 20 100	över 20 100
1.1.2008 – 31.12.2008	800 – 2 000	2 000 – 5 200	5 200 – 10.200	10 200 – 20 500	över 20 500
1.1.2009 – 31.12.2009	800 – 2 100	2 100 – 5 500	5 500 – 10 800	10 800 – 21 600	över 21 600
1.1.2010 – 31.12.2010	800 – 2 100	2 100 – 5 600	5 600 – 11 000	11 000 – 22 000	över 22 000
1.1.2011 – 31.12.2011	800 – 2 100	2 100 – 5 700	5 700 – 11 200	11 200 – 22 300	över 22 300
1.1.2012 – 31.12.2012	800 – 2 200	2 200 – 5 800	5 800 – 11 500	11 500 – 23 000	över 23 000
1.1.2013 – 31.12.2013	800 – 2 200	2 200 - 5 900	5 900 – 11 800	11 800 - 23 600	över 23 600 -
1.1.2014 – 31.12.2014	800 – 2 200	2 200 – 6 000	6 000 – 12 000	12000 – 23 900	över 23 900 -
1.1.2015 – 31.12.2016	800 – 2 200	2 200 – 6 000	6 000 – 12 000	12 000 - 24 000	över 24 000 -
1.1.2017 – 31.12.2017	800 – 2 200	2 200 – 6 000	6 000 – 12 100	12 100 – 24 100	över 24 100 -
1.1.2018 – 31.12.2018	800 – 2 200	2 200 – 6 000	6 000 – 12 200	12 200 – 24 200	över 24 200
1.1.2019 – 31.12.2019	800 – 2 300	2 300 – 6 100	6 100 – 12 400	12 400 – 24 500	över 24 500 -
1.1.2020 – 31.12.2020	800 – 2 300	2 300 – 6 200	6 200 – 12 600	12 600 – 24 800	över 24 800 -
1.1.2021 – 31.12.2021	800 – 2 300	2 300 – 6 200	6 200 – 12 700	12 700 – 24 900	över 24 900 -
1.1.2022 – 31.12.2022	900 – 2 400	2 400 – 6 400	6 400 – 13 000	13 000 – 25 300	över 25 300 -
1.1.2023 – 31.12.2023	900 – 2 500	2 500 – 6 500	6 500 – 13 400	13 400 – 26 000	över 26 000 -
1.1.2024 – 31.12.2024	900 – 2 600	2 600 – 6 900	6 900 -14 200	14200 - 27500	över 27 500 -
1.1.2025 –	900 – 2 600	2 600 – 7 000	7 000 – 14 300	14 300 – 27 800	över 27 800 -

Hjälplöshetsbidrag fr.o.m. 1.4.1962, vårdbidrag fr.o.m. 1.1.1989 och klädbidrag

KATEGORIER		Hjälplöshetsbidrag/Vårdbidrag (inom parentes till en blind för de två första åren och därefter)	Klädbidrag
1.4.1962 – 31.5.1964			
mark/dag	I	6,25 (6,25 ja 3,20)	0,5
	II	5	0,4
	III	3,5	0,2
	IV	2	0,15
1.6.1964 – 30.4.1966			
mark/dag	I	7,50 (7,50 ja 3,75)	0,6
	II	6	0,45
	III	4,2	0,25
	IV	2,25	0,2
1.5.1966 – 29.2.1968			
mark/dag	I	8,75 (8,75 ja 4,48)	0,7
	II	7	0,56
	III	4,9	0,29
	IV	2,8	0,23
1.3.1968 – 28.2.1970			
mark/dag	I	11,00 (11,00 ja 5,65)	0,8
	II	8,8	0,64
	III	6,15	0,33
	IV	3,5	0,26
1.3.1970 – 31.12.1971			
mark/dag	I	13,00 (13,00 ja 6,50)	1
	II	10,4	0,75
	III	7,15	0,38
	IV	3,9	0,28
1.1.1972 – 31.12.1972			
mark/dag	I	16,00 (16,00 ja 8,00)	1,28
	II	12,8	0,96
	III	8,8	0,48
	IV	4,8	0,32
1.1.1973 – 31.12.1973			
mark/dag	I	18,00 (18,00 ja 9,00)	1,44
	II	14,4	1,08
	III	9,9	0,54
	IV	5,4	0,36
1.1.1974 – 31.12.1974			
mark/dag	I	20,00 (20,00 ja 10,00)	1,64
	II	16	1,23
	III	11	0,62
	IV	6	0,41
1.1.1975 – 31.12.1975			
mark/dag	I	25,00 (25,00 ja 12,50)	2
	II	20	1,5
	III	13,75	0,75
	IV	7,5	0,5

1.1.1976 – 31.12.1976

mark/dag	I	30,00 (30,00 ja 15,00)	2,4
	II	24	1,8
	III	16,5	0,9
	IV	9	0,6

1.1.1977 – 31.12.1977

mark/dag	I	34,00 (34,00 ja 17,00)	2,72
	II	27,2	2,04
	III	18,7	1,02
	IV	10,2	0,68

1.1.1978 – 31.12.1978

mark/dag	I	37,00 (37,00 ja 18,50)	2,96
	II	29,6	2,22
	III	20,35	1,11
	IV	11,1	0,74

1.1.1979 – 31.12.1979

mark/dag	I	39,00 (39,00 ja 19,50)	3,16
	II	31,2	2,37
	III	21,45	1,19
	IV	11,7	0,79

1.1.1980 – 31.12.1980

mark/dag	I	43,00 (43,00 ja 21,50)	3,44
	II	34,4	2,58
	III	23,65	1,29
	IV	12,9	0,86

1.1.1981 – 31.12.1981

mark/dag	I	48,00 (48,00 ja 24,00)	3,88
	II	38,4	2,91
	III	26,4	1,46
	IV	14,4	0,97

1.1.1982 – 31.12.1982

mark/dag	I	54,00 (54,00 ja 27,00)	4,32
	II	43,2	3,24
	III	29,7	1,62
	IV	16,2	1,08

1.1.1983 – 31.12.1983

mark/dag	I	59,00 (59,00 ja 29,50)	4,76
	II	47,2	3,57
	III	32,45	1,79
	IV	17,7	1,19

1.1.1984 – 31.12.1984

mark/dag	I	65,00 (65,00 ja 32,50)	5,24
	II	52	3,93
	III	35,75	1,97
	IV	19,5	1,31

1.1.1985 – 31.12.1985

mark/dag	I	71,00 (71,00 ja 35,50)	5,64
	II	56,8	4,23
	III	39,05	2,12
	IV	21,3	1,41

1.1.1986 – 31.12.1986

mark/dag	I	76,00 (76,00 ja 38,00)	6,04
	II	60,8	4,53
	III	41,8	2,27
	IV	22,8	1,51

1.1.1987 – 31.12.1987

mark/dag	I	79,00 (79,00 ja 39,50)	6,36
	II	63,2	4,77
	III	43,45	2,39
	IV	23,7	1,59

1.1.1988 – 31.12.1988

mark/dag	I	84,00 (84,00 ja 42,00)	6,68
	II	67,2	5,01
	III	46,2	2,51
	IV	25,2	1,67

1.1.1989 – 31.12.1989

mark/dag	I	90,00 (90,00 ja 45,00)	7,2
	II	72	5,4
	III	49,5	2,7
	IV	27	1,8

1.1.1990 – 31.12.1990

mark/dag	I	96,00 (96,00 ja 48,00)	7,7
	II	76,8	5,8
	III	52,8	2,9
	IV	28,8	1,9

1.1.1991 – 31.12.1991

markkaa/p	I	103,00 (103,00 ja 51,50)	8,28
	II	82,4	6,21
	III	56,65	3,11
	IV	30,9	2,07

1.1.1992 – 31.12.1992

mark/dag	I	109,00 (109,00 ja 54,50)	8,72
	II	87,2	6,54
	III	59,95	3,27
	IV	32,7	2,18

1.1.1993 – 31.12.1994

mark/dag	I	109,00 (109,00 ja 54,50)	8,76
	II	87,2	6,57
	III	59,95	3,29
	IV	32,7	2,19

1.1.1995 – 31.12.1995

mark/dag	I	111,00 (111,00 ja 55,50)	8,88
	II	88,8	6,66
	III	61,05	3,33
	IV	33,3	2,22

1.1.1996 – 31.12.1996

mark/dag	I	114,00 (114,00 ja 57,00)	9,12
	II	91,2	6,84
	III	62,7	3,42
	IV	34,2	2,28

1.1.1997 – 31.12.1997

mark/dag	I	116,00 (116,00 ja 58,00)	9,28
	II	92,8	6,96
	III	63,8	3,48
	IV	34,8	2,32

1.1.1998 – 31.12.1998

mark/dag	I	118,00 (118,00 ja 59,00)	9,48
	II	94,4	7,11
	III	64,9	3,56
	IV	35,4	2,37

1.1.1999 – 31.12.1999

mark/dag	I	121,00 (121,00 ja 60,50)	9,68
	II	96,8	7,26
	III	66,55	3,63
	IV	36,3	2,42

1.1.2000 – 31.12.2000

mark/dag	I	123,00 (123,00 ja 61,50)	9,88
	II	98,4	7,41
	III	67,65	3,71
	IV	36,9	2,47

1.1.2001 – 31.12.2001

mark/dag	I	128,00 (128,00 ja 64,00)	10,28
	II	102,4	7,71
	III	70,4	3,86
	IV	38,4	2,57

1.1.2002 – 31.1.2003

euro/dag	I	22,35 (22,35 ja 11,18)	1,79
	II	17,88	1,34
	III	12,29	0,67
	IV	6,71	0,45

1.2.2003 – 31.12.2003

euro/dag	I	22,88 (22,88 ja 11,44)	1,83
	II	15,45	0,46
	III	6,87	

1.1.2004 – 31.12.2004

euro/dag	I	23,41 (23,41 ja 11,71)	1,87
	II	15,8	0,47
	III	7,03	

1.1.2005 – 31.12.2005

euro/dag	I	23,63 (23,63 ja 11,82)	1,89
	II	15,95	0,47
	III	7,1	

1.1.2006 – 31.12.2006

euro/dag	I	24,02 (24,02 ja 12,01)	1,92
	II	16,21	0,48
	III	7,21	

1.1.2007 – 31.12.2007

euro/dag	I	24,55 (24,55 ja 12,28)	1,96
	II	16,57	0,49
	III	7,37	

1.1.2008 – 31.12.2008

euro/dag	I	25,14 (25,14 ja 12,57)	2,01
	II	16,97	0,5
	III	7,55	

1.1.2009 – 31.12.2009

euro/dag	I	26,39 (26,39 ja 13,20)	2,11
	II	17,81	0,53
	III	7,92	

1.1.2010 – 31.12.2010

euro/dag	I	26,46 (26,46 ja 13,23)	2,11
	II	17,86	0,53
	III	7,95	

1.1.2011 – 31.12.2011

euro/dag	I	26,82 € (26,82 ja 13,41)	2,14 €
	II	18,10 €	0,54 €
	III	8,05 €	

1.1.2012 – 31.12.2012

euro/dag	I	27,78 € (27,78 ja 13,89)	2,22 €
	II	18,75 €	0,56 €
	III	8,34 €	

1.1.2013 – 31.12.2013

euro/dag	I	28,57 € (28,57 ja 14,48)	2,28 €
	II	19,28 €	0,57 €
	III	8,58 €	

1.1.2014 – 31.12.2014

euro/dag	I	28,96 € (28,96 ja 14,29)	2,31 €
	II	19,55 €	0,58 €
	III	8,70 €	

1.1.2015 – 31.12.2016

euro/dag	I	29,08 € (29,08 ja 14,54)	2,32 €
	II	19,63 €	0,58 €
	III	8,73 €	

1.1.2017 – 31.12.2017

euro/dag	I	29,25 € (29,25 ja 14,63)	2,33 €
	II	19,74 €	0,59 €
	III	8,79 €	

1.1.2018 – 31.12.2018

euro/dag	I	29,41 € (29,41 ja 14,71)	2,35 €
	II	19,85 €	0,59 €
	III	8,84 €	

1.1.2019 – 31.12.2019

euro/dag	I	29,84 € (29,84 ja 14,92)	2,38 €
	II	20,14 €	0,60 €
	III	8,96 €	

1.1.2020 – 31.12.2020

euro/dag	I	30,21 € (30,21 ja 15,11)	2,41 €
	II	20,39 €	0,61 €
	III	9,07 €	

1.1.2021 – 31.12.2021

euro/dag	I	30,37 € (30,37 ja 15,19)	2,42 €
	II	20,50 €	0,61 €
	III	9,12 €	

1.1.2022 – 31.12.2022

euro/dag	I	31,06 €	2,48 €
	II	20,97 €	0,62 €
	III	9,33 €	

1.1.2023 – 31.12.2023

euro/dag	I	33,17 €	2,65 €
	II	22,39 €	0,66 €
	III	9,97 €	

1.1.2024 – 31.12.2024

euro/dag	I	35,05 €	2,80 €
	II	23,66 €	0,70 €
	III	10,53 €	

1.1.2025 – 31.12.2025

euro/dag	I	35,52 €	2,83 €
	II	23,98 €	0,71 €
	III	10,67 €	

Förteckning över trafikskadenämndens cirkulär fr.o.m. 1.1.1980, meddelande och anvisningar fr.o.m. 1.1.2001 och tillämpningsanvisningar fr.o.m. 1.1.2003

1980	
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.10.–31.12.1979	1/80
Ersättningstabell över markbeloppet för bestående lyte och men samt bestående kosmetiskt men fr.o.m. 1.1.1980	2/80
Årlig hektarinkomst för lantbruksföretagare	3/80
Stilleståndsansättning i trafikskador som inträffat 1.1.1980 eller därefter	4/80
Nya ersättningsgrunder för bussars transportkostnader fr.o.m. 1.1.1980	5/80
Beräkningsgrunderna för naturaförmånernas penningvärde 1980	6/80
Normerna för årlig arbetsförtjänst för lastningsarbeten	7/80
Av sjukvård och rehabilitering åsamkade resekostnader och övriga därtill hörande kostnader	8/80
Utbetalande av den omtvistade delen av ersättningen	9/80
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.1.–31.3.1980	10/80
Förhandsjustering av fortlöpande ersättningar fr.o.m. 1.7.1980	11/80
Justering av grunderna för bestämmande av sveda och värk	12/80
Hörande av den skadelidande i utlåtandefrågan	13/80
Normerna för årlig arbetsförtjänst för jordbruks-, skogs- och lastningsarbeten	14/80
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.4.–30.6.1980	15/80
Hörande av den skadelidande i utlåtandefrågan	16/80
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.7.–30.9.1980	17/80
Indexjustering av fortlöpande ersättningar år 1981	18/80
Ersättningsnormerna för sveda och värk samt bestående men samt bestående kosmetiskt men fr.o.m. 1.1.1981	19/80
Årlig hektarinkomst för lantbruksföretagare	20/80
Stilleståndsansättning i trafikskador som inträffat 1.1.1981 eller därefter	21/80
Nya ersättningsgrunder för bussars transportkostnader i trafikskador som inträffat 1.1.1981 eller därefter	22/80
Hjälplöshets- och klädbidrag	23/80

1981	
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.10.–31.12.1980	1/81
Avgifter som uppbärs av personer i varaktig anstaltsvård	2/81
Beräkningsgrunderna för naturaförmånernas penningvärde 1981	3/81
Synpunkter på anhållan om utlåtande och ny blankett för anhållan	4/81
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.1.–31.3.1981	5/81
Av sjukvård och rehabilitering åsamkade resekostnader och övrigadärtill hörande kostnader	6/81
Vårdavgifter för patienter i varaktig anstaltsvård	7/81
Förhandsjustering av fortlöpande ersättningar fr.o.m. 1.7.1981	8/81
Normer för årlig arbetsförtjänst för lantbruksarbeten	9/81
Normer för årlig arbetsförtjänst för lastningsarbeten	10/81
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.4.–30.6.1981	11/81
Bestämmande av änkas/änklings familjepension då hon/han går i pension	12/81
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.7.–30.9.1981	13/81
Indexjustering av fortlöpande ersättningar år 1982	14/81
Ersättning av förändringsarbeten i bostaden	15/81
Samordning mellan ersättningar på basen av trafikförsäkringslagen och vårdbidraget för barn på basen av folkpensionslagen fr.o.m. 1.7.1981	16/81
Årlig hektarinkomst för lantbruksföretagare	17/81
Ersättningsnormerna för sveda och värk fr.o.m. 1.1.1982	18/81
Nya ersättningsgrunder för familjepension, bestående lyte och men samt kosmetiskt men samt normerna för deras markbelopp fr.o.m. 1.1.1982	19/81

1982	
Menklassificering samt tabell över skadeklasserna	1/82
Stilleståndsansättning i trafikskador som inträffat i.1.1982 eller därefter	2/82
Hjälplöshets- och klädbidrag	3/82
Nya ersättningsgrunder för bussars transportkostnader i trafikskador som inträffat 1.1.1982 eller därefter	4/82
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.10.–31.12.1981	5/82
Beräkningsgrunderna för naturaförmånernas penningvärde 1982	6/82
Vårdavgifterna per dag i allmänna sjukhus III klass	7/82
Lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare	8/82
I året ingående antalet arbetstimmar	9/82
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.1.–31.3.1982	10/82
Av sjukvård och rehabilitering åsamkade resekostnader och övriga därtill hörande kostnader	11/82
Tabeller över markbeloppen för bestående lyte och men	12/82
Förhandsjustering av fortlöpande ersättningar fr.o.m. 1.7.1982	13/82
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.4.–30.6.1982	14/82
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.7.–30.9.1982	15/82
Indexjustering av fortlöpande ersättningar år 1983	16/82
Förtroendeläkarens utlåtanden	17/82
Hjälplöshets- och klädbidrag	18/82
Ersättningsnormerna för bestående kosmetiskt men fr.o.m. 1.1.1983	19/82
Ersättningsnormerna för bestående lyte och men fr.o.m.1.1.1983	20/82
Ersättningsnormerna för sveda och värk fr.o.m. 1.1.1983	21/82
Uppskattad årlig arbetsinkomst för lantbruksföretagare fr.o.m. 1.1.1983	22/82

1983	
Stilleståndsansättning i trafikskador som inträffat 1.1.1983 eller därefter	1/83
Nya ersättningsgrunder för bussars transportkostnader i trafikskador som inträffat 1.1.1983 eller därefter	2/83
Ändring av folkpensionslagen	3/83
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.10.–31.12.1982	4/83
Vårdavgifterna per dag i allmänna sjukhus III klass	5/83
Beräkningsgrunderna för naturaförmånernas penningvärde 1983	6/83
Dom av HD; användningen av trafikskadenämndens rekommendationer	7/83
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.1.–31.3.1983	8/83
Av sjukvård och rehabilitering åsamkade resekostnader och övriga därtill hörande kostnader	9/83
Förhandsjustering av fortlöpande ersättningar fr.o.m. 1.7.1983	10/83
Vårdavgifterna per dag i allmänna sjukhus III klass	11/83
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.4.–30.6.1983	12/83
Utslag av HD gällande minskning av ersättning för sveda och värk p g a eget vållande	13/83
Förändringsarbeten i bostaden	14/83
Beaktande av förskott och utbetalda ersättningar vid ersättande av bestående lyte och men, sveda och värk samt bestående kosmetiskt men	15/83
Avdrag av invalidpensionens barntillägg enligt folkpensionslagen från invalidpensionen enligt trafikförsäkringslagen	16/83
Trafikskadeersättning och vissa socialförsäkringsförmåner	17/83
Ersättningsgrunder för gravsten	18/83
Anhållan om utlåtande gällande årlig arbetsförtjänst	19/83
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.7.–30.9.1983	20/83
Indexjustering av fortlöpande ersättningar år 1984	21/83
Hjälplöshets- och klädbidrag	22/83
Ersättning av kostnader för hyrning av bil som hyrs utan förare i stället för skadad person- eller paketbil under stilleståndstiden	23/83

1984	
Beräkningsgrunderna för naturaförmånernas penningväde 1984	1/84
Vårdavgifter för patienter per dag i varaktig anstaltvård fr.o.m. 1.1.1984	2/84
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.10.–31.12.1983	3/84
Förteckning över trafikskadenämndens cirkulär 1966–1983	4/84
Ändring av i § i lagen om bindande av vissa trafikskadeersättningar vid lönenivån samt upphävande av 9 § 2 mom i lagen om pension för arbetstagare	5/84
Dom av högsta domstolen nr 2456/15.11.1983 gällande sveda och värk	6/84
Sakkunnigutlåtande om utländskt försäkringsbolags regressrätt	7/84
Upphävande av 47 § i lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda	8/84
Ersättning av resekostnader och andra kostnader i anslutning till resa	9/84
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.1.–31.3.1984	10/84
Beväringars dagpenningar 1953–1984	11/84
Förhandsjustering av fortlöpande ersättningar fr.o.m. 1.7.1984	12/84
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.4.–30.6.1984	13/84
Sakkunnigutlåtande om ersättning från trafikförsäkringen för extra kostnader för skoltransport som föranletts av kroppsskada p g a trafikskada samt om kommuns regressrätt i trafikförsäkringen i allmänhet	14/84
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.7.–30.9.1984	15/84
Indexjustering av fortlöpande ersättningar år 1985	16/84
Hjälplöshets- och klädbidrag	17/84
Ersättningsnormerna för bestående lyte och men fr.o.m. 1.1.1985	18/84
Ersättningsnormerna för sveda och värk fr.o.m. 1.1.1985	19/84
Ersättningsnormerna för bestående kosmetiskt men fr.o.m. 1.1.1985	20/84
Årlig hektarinkomst för lantbruksföretagare	21/84
Stilleståndsansättning för stilleståndstid som börjat efter 1.1.1985	22/84
Nya ersättningsgrunder för bussars transportkostnader fr.o.m. 1.1.1985	23/84

Social- och hälsovårdsministeriets beslut om förhöjning av vissa underhållsbidrag och underhållsstöd till följd av att levnadskostnadsindex stigit	24/84
Beräkningsgrunderna för naturaförmånernas penningvärde 1985	25/84

1985	
Ändring av trafikförsäkringslagen	1/85
Vårdavgifterna per dag i allmänna sjukhus III klass	2/85
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.10.–31.12.1984	3/85
Stadgandena om trafikförsäkringsersättningarnas dröjsmålsränta samt ersättningarnas förhöjning	4/85
Ersättning av resekostnader och andra kostnader i anslutning till resa	5/85
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.1.–31.3.1985	6/85
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.4.–30.6.1985	7/85
Ersättning från trafikförsäkringen för kostnader för begravning och övriga kostnader i samband med begravning	8/85
Indexjustering av fortlöpande ersättningar år 1986	9/85
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.7.–30.9.1985	10/85
Vårdavgifterna per dag i allmänna sjukhus III klass	11/85
Hjälplöshets- och klädbidrag	12/85
Social- och hälsovårdsministeriets beslut om förhöjning av vissa underhållsbidrag och underhållsstöd till följd av att levnadskostnadsindex stigit	13/85
Ersättningsnormerna för sveda och värk fr.o.m. 1.1.1986	14/85
Ersättningsnormerna för bestående kosmetiskt med fr.o.m. 1.1.1986	15/85
Om hur klassen för sveda och värk samt bestående kosmetiskt men tecknas	16/85
Stilleståndsansättning för stilleståndstid som börjat efter 1.1.1986	17/85
Nya ersättningsgrunder för bussars transportkostnader fr.o.m. 1.1.1986	18/85
Familjepensionens begynnelsestidpunkt	19/85
Ersättningsnormerna för bestående lyte och men fr.o.m. 1.1.1986	20/85

Utlåtanden om bestående kosmetiskt men år 1984	21/85
Årlig arbetsförtjänst för lantbruksföretagare	22/85

1986	
Beräkningsgrunderna för naturaförmånernas penningvärde 1986	1/86
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.10.–31.12.1985	2/86
Ersättning för hyreskostnaderna för fordon som hyrts i stället för leasing-bil	3/86
Avdrag av tilläggsdelen enligt folkpensionslagen från ersättningen för förlust av arbetsförtjänst enligt trafikförsäkringslagen	4/86
Ersättning för värnpliktstid	5/86
Ersättning för resekostnader och andra kostnader i anslutning till resa	6/86
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.1.–31.3.1986	7/86
Anhållan om utlåtande av trafikskadenämnden	8/86
Beräkningen av minskning p g a eget vållande gällanden personskadeersättningen vid kollisioner	9/86
Dagpenning för värnpliktstid	10 /86
Utlåtande om bestående kosmetiskt men år 1985	11/86
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.4.–30.6.1986	12/86
Trafikförsäkringsersättning för skadade trädgårds- och parkträd, buskar samt övriga prydnadsväxter	13/86
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.7.–30.9.1986	14/86
Indexjustering av fortlöpande ersättningar år 1987	15/86
Hjälplöshets- och klädbidrag 1987	16/86
Ersättningsnormerna för sveda och värk 1987	17/86
Ersättningsnormerna för bestående lyte och men 1987	18/86
Ersättningsnormerna för bestående kosmetiskt men 1987	19/86
Stilleståndsansättning för stilleståndstid som börjat efter 1.1.1987	20/86
Nya ersättningsgrunder för bussars transportkostnader fr.o.m. 1.1.1987	21/86
Trafikförsäkringsbolagens gemensamma ansvar vid trafikskador	22/86
Beräkningsgrunderna för naturaförmånernas penningvärde 1987	23/86

1987	
Kopior av blanketten för anhållan om utlåtande	1/87
Vårdavgifterna per dag i allmänna sjukhus III klass	2/87
Vårdavgift för patient i varaktig anstaltsvård	3/87
Social- och hälsovårdsministeriets beslut om den menklassificeringen som avses i lagen om olycksfallsförsäkring §8 a	4/87
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.10.–31.12.1986	5/87
Överförande av vissa av Olycksfallsverkets uppgifter till Statskontoret	6/87
Ersättning av resekostnader och andra kostnader i anslutning till resa	7/87
Om skyldigheten att utbetala dröjsmålsränta på trafikförsäkringsersättningar	8/87
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.1.–31.3.1987	9/87
Bestämmande av ersättning i de fall då som följd av trafikskadan uppstår ärr som åsamkar bestående kosmetiskt men ehuru inte funktionellt men	10/87
Vårdavgiften för patient i varaktig anstaltsvård då den är lägre än vårdavgiften er dag i allmänna sjukhus III klass	11/87
Äktenskapsliknande förhållande – familjenpension i trafikförsäkringen	12/87
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.4.–30.6.1987	13/87
Dagpenning för värnpliktstid	14/87
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.7.–30.9.1987	15/87
Indexjustering av fortlöpande ersättningar år 1988	16/87
Ersättningsnormerna för sveda och värk 1988	17/87
Ersättningsnormerna för bestående lyte och men 1988	18/87
Ersättningsnormerna för bestående kosmetiskt men 1988	19/87
Hjälplöshets- och klädbidrag 1988	20/87
Ersättning för trafikskada som fordonets ägare åsamkat annat fodon i hans ägo	21/87
Trafikförsäkringens giltighet på övningsbanor för körning i halt före	22/87

Beräkningsgrunderna för naturaförmånernas penningvärde 1988	23/87
Ersättning för stillestånd fr.o.m. 1.1.1988	24/87
Bussarnas transportkostnader fr.o.m. 1.1.1988	25/87
Direktiv som anknyter till fastställandet av årsarbetsförtjänsten	26/87

1988	
Vårdavgifterna per dag i allmänna sjukhus III klass	1/88
Social- och hälsovårdsministeriets beslut om höjande av vissa underhållsbidrag och -stöd till följd av att levnadskostnadsindex stigit	2/88
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.10.–31.12.1987	3/88
Ersättning av resekostnader och andra kostnader i anslutning till resa	4/88
Utländsk försäkringsanstalts regressrätt till finsk trafikförsäkring, då det mellan Finland och utlandet finns en socialtrygghetskonvention	5/88
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.1.–31.3.1988	6/88
Nya förslag till trafikskadenämnden	7/88
Hur av folkpensionsanstalten utbetalade vårdbidrag och bidrag för lyte inverkar på trafikförsäkringsersättningarna	8/88
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.4.–30.6.1988	9/88
Årlig arbetsförtjänst vid arbetslöshet	10/88
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.7.–30.9.1988	11/88
Årlig arbetsförtjänst för lantbruksföretagare vid pensionsåldern	12/88
Ändring av 3 a § i lagen om pension för kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare	13/88
Beaktande av förskott och utbetalda ersättningar i trafikskadenämndens utlåtanden angående bestående lyte och men, sveda och värk samt bestående kosmetiskt men	14/88
Ersättningen för bestående lyte och men fortlöpande i skadeklass 20	15/88
Anhållan om utlåtande av trafikskadenämnden	16/88
Indexjustering av fortlöpande ersättningar 1989	17/88
Ersättningsnormerna för bestående lyte och men fr.o.m. 1.1.1989	18/88

Ersättningsnormerna för bestående kosmetiskt men fr.o.m. 1.1.1989	19/88
Ersättningsnormerna för sveda och värk fr.o.m. 1.1.1989	20/88
Vårdavgifterna per dag i allmänna sjukhus III klass	21/88
Social- och hälsovårdsministeriets beslut om höjande av vissa underhållsbidrag och -stöd till följd av att levnadskostnadsindex stigit	22/88
Ersättning för skadade trädgårds- och parkträd	23/88
Beräkningsgrunderna för naturaförmånernas penningvärde 1989	24/88
Lag om ändring av trafikförsäkringslagen 22 §	25/88
Trafikförsäkringens vårdbidrag	26/88
Klädbidrag fr.o.m. 1.1.1989	27/88
Ersättning för stillestånd fr.o.m. 1.1.1989	28/88
Bussarnas transportkostnader fr.o.m. 1.1.1989	29/88

1989	
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.10.–31.12.1988	1/89
Ersättning av resekostnader och andra kostnader i anslutning till resa	2/89
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.1.–31.3.1989	3/89
Dagpenning för värnpliktstid	4/89
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.4.–30.6.1989	5/89
Avrundning av ersättningar för bestående lyte och men, sveda och värk samt bestående kosmetiskt men	6/89
Anhållan om utlåtande av trafikskadenämnden	7/89
Trafiksakadenämndens utlåtanden 1.7.–30.9.1989	8/89
Indexjustering av fortlöpande ersättningar 1990	9/89
Ersättningsnormerna för bestående lyte och men fr.o.m. 1.1.1990	10/89
Ersättningsnormerna för bestående kosmetiskt men fr.o.m. 1.1.1990	11/89
Ersättningsnormerna för sveda och värk fr.o.m. 1.1.1990	12/89
Trafikförsäkringens vårdbidrag och klädbidrag fr.o.m. 1.1.1990	13/89
Beräkningsgrunderna för naturaförmånernas penningvärde 1990	14/89

Tidsbegränsad familjepension	15/89
Social- och hälsovårdsministeriets beslut om höjande av vissa underhållsbidrag och -stöd till följd av att levnadskostnadsindex stigit	16/89
Ersättning för stilleståndstid fr.o.m. 1.1.1990	17/89
Bussarnas transportkostnader fr.o.m. 1.1.1990	18/89
Vårdavgifterna per dag på allmänna sjukhus III klass	19/89

1990	
Rätt till familjepension för barn som vårdats i den avlidnes och den efterlevande makens gemensamma hem	1/90
Trafikskadenämndens utlåtan 1.10.–31.12.1989	2/90
Ersättning av resekostnader och andra kostnader i anslutning till resa	3/90
Trafikskadenämndens utlåtan 1.1.–31.3.1990	4/90
Trafikskadenämndens utlåtan 1.4.–30.6.1990	5/90
Trafikskadenämndens utlåtan 1.7.–30.9.1990	6/90
Indexjustering av fortlöpande ersättningar 1991	7/90
Trafikförsäkringens vårdbidrag och klädbidrag fr.o.m. 1.1.1991	8/90
Ersättningsnormerna för sveda och värk fr.o.m. 1.1.1991	9/90
Ersättningsnormerna för bestående lyte och men fr.o.m. 1.1.1991	10/90
Ersättningsnormerna för bestående kosmetiskt men fr.o.m. 1.1.1991	11/90
Social- och hälsovårdsministeriets beslut om höjande av vissa underhållsbidrag och -stöd till följd av att levnadskostnadsindex stigit	12/90
Ändringar i familjepensionslagen och deras inverkan på trafikförsäkringslagens familjepensionsförmåner samt ändring i begravningsbidrag enligt folkpensionslagen	13/90
Anvisningar om ersättning av kostnader för lånebil och blankett för utredning av behovet att använda bil	14/90
Ersättning för stilleståndstid fr.o.m. 1.1.1991	15/90
Bussarnas transportkostnader fr.o.m. 1.1.1991	16/90
Anvisningar om utredning av fördelningen av ansvaret för trafikrespektive patientskador	17/90

1991	
Ersättning av resekostnader och andra kostnader i anslutning till resa	1/91
Beräkningsgrunderna för naturaförmånernas penningvärde 1991	2/91
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.10.-31.12.1990	3/91
Vårdavgifterna per dag enligt lagen om specialiserad sjukvård	4/91
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.4.-30.6.1991	5/91
Dagpenning för värnpliktstid	6/91
Utredning av behovet av rehabilitering före beviljande av bestående pension	7/91
Indexjustering av fortlöpande ersättningar 1992	8/91
Ersättningsnormer för bestående lyte och men fr.o.m. 1.1.1992	9/91
Ersättningsnormer för sveda och värk fr.o.m. 1.1.1992	10/91
Ersättningsnormer för bestående kosmetisk men fr.o.m. 1.1.1992	11/91
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.7.-30.9.1991	12/91
Trafikförsäkringens vårdbidrag och klädbidrag fr.o.m. 1.1.1992	13/91
Ersättningar för stilleståndstid fr.o.m. 1.1.1992	14/91
Kostnader för transport av bussar	15/91
Beaktande av att ena benet blivit kortare samt därav förorsakat hållningsfel såsom grund till erättning för bestående kosmetisk men	16/91

1992	
Beräkningsgrunderna för naturaförmånernas penningvärde 1992	1/92
Ersättning av resekostnader och andra kostnader i anslutning till resa	2/92
Vårdavgifterna per dag enligt lagen om specialiserad sjukvård	3/92
Avgifter och ersättningar som uppbärs vid hälsovårdscentraler	4/92
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.10.-31.12.1991	5/92
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.1.-30.6.1992	6/92
Ersättning för bestående lyte och men till personer över 75 år	7/92

Klientavgifter inom social- och hälsovården 1993	till kännedom
Ersättningsnormer för bestående lyte och men, sveda och värk samt bestående kosmetisk men fr.o.m. 1.1.1993	8/92
Social- och hälsovårdsministeriets beslut om höjande av vissa undehållsbidrag och underhållsstöd till följd av att levnadskostnadsindex stigit	9/92
Ersättningar för stilleståndstid fr.o.m. 1.1.1993	10/92
Kostnader för flyttning av bussar fr.o.m. 1.1.1993	11/92
Trafikförsäkringens vårdbidrag och klädbidrag fr.o.m. 1.1.1993	12/92
Indexförhöjning av fortlöpande ersättningar 1993	13/92
Regler för hur samboförhållande och anhängig skilsmässa påverkar trafikförsäkringens familjepension	14/92

1993	
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.7.–31.12.1992	1/93
Stilleståndsansättningar för järnvägsmateriel fr.o.m. 1.1.1993	2/93
Klientavgifter inom social- och hälsovården 1993	3/93
Ersättning av resekostnader och andra kostnader i anslutning till resa	4/93
Beaktande av arbetstagarnas arbetspensionsavgift i samband med ersättningar för inkomstbortfall enligt trafikförsäkringslagen under 1993	5/93
Grunder för beräkning av naturaförmånernas penningvärde 1993	6/93
Dagpenning för värnpliktstid	7/93
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.1.–30.6.1993	8/93
Ersättningsnormer för bestående lyte och men, sveda och värk samt bestående kosmetiskt men fr.o.m. 1.1.1994	9/93
Trafikförsäkringens vårdbidrag och klädbidrag fr.o.m. 1.1.1994	10/93
Indexförhöjning av fortlöpande ersättningar 1994	11/93
Beaktande av arbetstagarnas arbetspensionsavgift och arbetslöshetsförsäkringsavgift i samband med ersättningar för inkomstbortfall enligt trafikförsäkringslagen under 1994	12/93
Ersättningar för stilleståndstid fr.o.m. 1.1.1994	13/93
Kostnader för flyttning av bussar fr.o.m. 1.1.1994	14/93

1994	
Stilleståndsansättningar för järnvägsmateriel fr.o.m. 1.1.1994	1/94
Ersättning av resekostnader och andra kostnader i anslutning till resa	2/94
Grunder för beräkning av naturaförmånernas penningvärde 1994	3/94
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.7.–31.12.1993	4/94
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.1.–31.3.1994	5/84
Minskning på p g a medvållande vid rattfylleri	6/94
Indexförhöjning av fortlöpande ersättningar 1995	7/94
Ersättningsnormerna för bestående lyte och men 1995	8/94
Ersättningsnormerna för sveda och värk 1995	9/94
Ersättningsnormerna för bestående kosmetiskt men 1995	10/94
Trafikförsäkringens vårdbidrag och klädbidrag fr.o.m. 1.1.1995	11/94
Beaktande av arbetstagarnas arbetspensionsavgift och arbetslöshetsförsäkringsavgift i samband med ersättningar för inkomstbortfall enligt trafikförsäkringslagen under 1995	12/94
Ersättningar för stilleståndstid fr.o.m. 1.1.1995	13/94
Kostnader för flyttning av bussar fr.o.m. 1.1.1995	14/94

1995	
Beräkningsgrunderna för naturaförmånernas penningvärde 1995	1/95
Ersättning för resekostnader och andra kostnader i anslutning till resa	2/95
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.4.–31.12.1994	3/95
Skyldigheten att betala förhöjd ersättning fr.o.m. 1.5.1995	4/95
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.1.–30.6.1995	5/95
Ersättningar för stilleståndstid fr.o.m. 1.1.1996	6/95
Ersättningsnormer för bestående lyte och men fr.o.m. 1.1.1996	7/95
Ersättningsnormer för bestående kosmetiskt men fr.o.m. 1.1.1996	8/95
Ersättningsnormer för sveda och värk fr.o.m. 1.1.1996	9/95
Trafikförsäkringens vårdbidrag och klädbidrag fr.o.m. 1.1.1996	10/95
Kostnader för flyttning av bussar fr.o.m. 1.1.1996	11/95

Ändring av 9 § i lagen om pension för arbetstagare och indexförhöjning av fortlöpande ersättningar år 1996	12/95
Indexförhöjning av fortlöpande ersättningar år 1996	13/95
Inverkan av ändringarna i folkpensionssystemet på trafikförsäkringens invalidpensioner	14/95
Referensränta bekräftat av Finlands Bank	15/95

1996	
Grunder för beräkning av naturaförmånernas penningvärde 1996	1/96
Ersättning av resekostnader och andra kostnader i anslutning till resa	2/96
Beaktande av arbetstagarnas arbetspensionsavgift och arbetslöshetsförsäkringsavgift i samband med ersättningar för inkomstbortfall enligt trafikförsäkringslagen under 1996	3/96
Avdrag av folkpension från trafikförsäkringens pensioner	4/96
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.1. - 20.6.1996	5/96
Indexförhöjning av fortlöpande ersättningar år 1997	6/96
Ersättningsnormer för bestående lyte och men fr.o.m. 1.1.1997	7/96
Ersättningsnormer för bestående kosmetiskt men fr.o.m. 1.1.1997	8/96
Ersättningsnormer för sveda och värk fr.o.m. 1.1.1997	9/96
Trafikförsäkringens vårdbidrag och klädbidrag fr.o.m. 1.1.1997	10/96
Kostnader för flyttning av bussar fr.o.m. 1.1.1997	11/96
Ersättningar för stilleståndstid fr.o.m. 1.1.1997	12/96
Användning av index år 1997 för person i pensionåldern	13/96
Referensränta bekräftat av Finlands Bank	14/96

1997	
Grunder för beräkning av naturaförmånernas penningvärde	1/97
Beaktande av arbetstagarnas arbetspensionsavgift och arbetslöshetsförsäkringsavgift i samband med ersättningar för inkomstbortfall enligt trafikförsäkringslagen under 1997	2/97
Ersättning av resekostnader och andra kostnader i anslutning till resa	3/97

Trafikskadenämndens utlåanden 1.7.–31.12.1996	4/97
Indexförhöjning av fortlöpande ersättningar år 1998	5/97
Ersättningsnormer för bestående kosmetiskt men fr.o.m. 1.1.1998	6/97
Ersättningsnormer för sveda och värk fr.o.m. 1.1.1998	7/97
Trafikförsäkringens vårdbidrag och klädbidrag fr.o.m. 1.1.1998	8/97
Ersättningar för stilleståndstid fr.o.m. 1.1.1998	9/97
Grunder för beräkning av naturaförmånernas penningvärde 1998	10/97
Ersättning av resekostnader och andra kostnader i anslutning till resa	11/97
Ersättningsnormer för bestående lyte och men fr.o.m. 1.1.1998	12/97

1998	
Referensränta bekräftat av Finlands Bank	1/98
Kostnader för flyttning av bussar fr.o.m. 1.1.1998	2/98
Beaktande av arbetstagarnas arbetspensionsavgift och arbetslöshetsförsäkringsavgift i samband med ersättningar för inkomstbortfall enligt trafikförsäkringslagen under 1998	3/98
Indexförhöjning av fortlöpande ersättningar år 1999	4/98
Ersättningsnormer för sveda och värk fr.o.m. 1.1.1999	5/98
Ersättningsnormer för bestående kosmetiskt men fr.o.m. 1.1.1999	6/98
Trafikförsäkringens vårdbidrag och klädbidrag fr.o.m. 1.1.1999	7/98
Beaktande av arbetstagarnas arbetspensionsavgift och arbetslöshetsförsäkringsavgift i samband med ersättningar för inkomstbortfall enligt trafikförsäkringslagen under 1999	8/98
Referensränta bekräftat av Finlands Bank	9/98
Kostnader för flyttning av bussar fr.o.m. 1.1.1999	10/98
Ersättningsnormer för bestående lyte och men fr.o.m. 1.1.1999	11/98
Lag om ändring av kraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av folkpension fr. o. m. 1.1.1999	12/98

1999	
Grunder för beräkning av naturaförmånernas penningvärde 1999	1/99

Ersättning av resekostnader och andra kostnader i anslutning till resa	2/99
Ersättningar för stilleståndstid fr.o.m. 1.1.1999	3/99
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.1. – 31.12.1999	4/99
Hörande av den skadelidande i ersättningsförfarandet	5/99
Lag om ändring av skadeståndslagen	6/99
Dagpenningar, rustpenningar, ersättningar och tillägg för värnpliktiga	7/99
Beskattning av ersättningsförhöjning	8/99
Indexförhöjning av fortlöpande ersättningar år 2000	9/99
Vårdbidrag och klädbidrag inom trafikförsäkringen fr.o.m. 1.1.2000	10/99
Ersättningsnormer för sveda och värk fr.o.m. 1.1.2000	11/99
Ersättningsnormer för bestående kosmetiskt men fr.o.m. 1.1.2000	12/99
Ersättningsnormer för bestående lyte och men fr.o.m. 1.1.2000 fortlöpande ersättning för bestående lyte och men enligt	13/99
Invaliditetsklass 20	14/99
Grunderna för beräkning av naturaförmånernas värden år 2000	15/99
Social- och hälsovårdsministeriets beslut om förhöjning av vissa underhållsbidrag och underhållsstöd till följd av att levnadskostnadsindex stigit	16/99
Finansministeriets meddelande om fastställd referensränta och dröjsmålsränta	17/99
Ersättning för resekostnader och andra kostnader som hänför sig till resa	18/99

2000	
Kostnader för flyttning av bussar fr.o.m. 1.1.2000	1/00
Stilleståndsansättningar fr.o.m. 1.1.2000	2/00
Beaktande av arbetstagares pensionsavgift och löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie i ersättningar för inkomstminskning som utbetalas med stöd av trafikförsäkringsbolagen år 2000	3/00
Stilleståndsansättningar för järnvägsmaterial fr.o.m. 1.1.2000	4/00
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.1.-31.12.1999	5/00

Omräkningen av merkbeloppen i trafikskadenämndens normer och instruktioner till euro	6/00
Vårdavgifter för långvarig anstaltsvård	7/00
Dagpenning, persedelpenning samt ansvars- och riskpenning till värnpliktiga	8/00
Trafikministeriets förordning om taxor för sjuktransport	9/00
Ersättningar för psykiskt lidande som åsamkats närstående	10/00
Indexförhöjning av fortlöpande ersättningar år 2001	11/00
Ersättningsnormer för sveda och värk fr.o.m. 1.1.2001	12/00
Ersättningsnormer för bestående kosmetisk men fr.o.m. 1.1.2001	13/00
Ersättningsnormer för bestående lyte och men fr.o.m. 1.1.2001	14/00
Kostnader för flyttning av bussar fr.o.m. 1.1.2001	15/00
Vårdbidrag och klädbidrag inom trafikförsäkringen fr.o.m. 1.1.2001	16/00
Grunderna får beräkning av naturaförmånernas värden år 2001	17/00
Ersättning för resekostnader och andra kostnader som hänför sig till resa	18/00
Finansministeriets meddelande om fastställd referensränta och dröjsmålsränta	19/00
Stilleståndsansättningar fr.o.m. 1.1.2001	20/00
Yrkes- och hobbyverksamhetskoefficient vid ersättning för bestående lyte och men	21/00
Trafikskadenämndens informationspraxis ändras från 1.1.2001	22/00

2001	
Beaktande av arbetstagares pensionsavgift och löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie i ersättningar för inkomstminskning som utbetalas med stöd av trafikförsäkringsbolagen år 2000	1/01
Ändring av kraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av folkpensionslagen (1491/1995) från och med 1.1.2001	2/01
Omräkning av markbelopp till euro i vissa situationer	3/01
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.1.-31.12.2000	4/01
Ersättningsnormer för sveda och värk fr.o.m. 1.1.2002	5/01
Ersättningsnormer för bestående kosmetisk men fr.o.m. 1.1.2002	6/01

Ersättningsnormer för bestående lyte och men fr.o.m. 1.1.2002	7/01
Stilleståndersättningar fr.o.m. 1.1.2002	8/01
Familjepension i vissa fall	9/01
Indexförhöjning av fortlöpande ersättningar år 2002	10/01
Vårdbidrag för barn och dess samordning med vårdbidrag i trafikförsäkringen	11/01
Kostnader för flyttning av bussar fr.o.m. 1.1.2002	12/01
Social- och hälsovårdsministeriets beslut om förhöjning av vissa undehållsbidrag och underhållsstöd till följd att levnadskostnadsindex stigit	13/01
Vårdbidrag och klädbidrag inom trafikförsäkringen fr.o.m. 1.1.2002	14/01
Finansministeriets meddelande om fastställd referensränta och dröjsmålsränta	15/01
Ersättning för resekostnader och andra kostnader som hänför sig till resa	16/01
Grunderna för beräkning av naturaförmånernas värden år 2002	17/01
Beaktande av arbetstagares pensionsavgift och löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie i ersättningar för inkomstminskning som utbetalas med stöd av trafikförsäkringsbolagen år 2002	18/01

2002	
Lag om ändring av räntelagen	1/02
Finlands banks meddelande om fastställd referensränta och dröjsmålsränta	2/02
Lag om ändring av 7 § trafikförsäkringslagen	3/02
Åldersavdrag från ersättning för bestående kosmetiskt men	4/02
Indexförhöjning av fortlöpande ersättningar år 2003	5/02
Ersättningsnormer för sveda och värk fr.o.m. 1.1.2003	6/02
Ersättningsnormer för bestående kosmetisk men fr. o.m. 1.1.2003	7/02
Ersättningsnormer för bestående lyte och men fr.o.m. 1.1.2003	8/02
Ersättning för resekostnader och andra kostnader som hänför sig till resa	9/02
Kostnader för flyttning av bussar fr.o.m. 1.1.2003	10/02
Grunderna för beräkning av naturaförmånernas värden år 2003	11/02

2003 Tillämpningsanvisningar	
Vårdbidrag och klädbidrag inom trafikförsäkringen fr.o.m. 1.2.2003	1/03
Stilleståndsansättningar fr.o.m. 1.2.2003	2/03
Vårdavgift för långvarig anstaltsvård fr.o.m. 1.4.2003	3/03
Ersättningsnormer för bestående lyte och men fr.o.m. 1.1.2004	4/03
Ersättande av bestående lyte och men i några fall	5/03
Ersättningsnormer för sveda och värk fr.o.m. 1.1.2004	6/03
Ersättningsnormer för bestående kosmetisk men fr. o.m. 1.1.2004	7/03
Stilleståndsansättningar från 1.1.2004	8/03
Kostnader för flyttning av bussar fr.o.m. 1.1.2004	9/03
Vårdbidrag inom trafikförsäkringen i serviceboendefall	10/03
Vårdbidrag och klädbidrag inom trafikförsäkringen fr.o.m. 1.1.2004	11/03
Ersättande av kostnader för tillfällig bil	12/03
Beaktande av arbetstagares pensionsavgift och löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie i ersättningar som med stöd av trafikförsäkringslagen utbetalas för inkomstminskning år 2004	13/03
Meddelanden	
Prosessuala anvisningar vid behandlingen i nämnden	1/03
Normerna och instruktionerna på internet	2/03
Meddelande om behandling av trafikförsäkringens bonusärenden i trafikskadenämnden	3/03
Bolagets bemötande i ärenden gällande förlust av bonus	4/03

2004 Tillämpningsanvisningar	
Minskning av normersättningen för stilleståndstid med den kalkylerade förarlönen i yrkestrafik	1/04
Familjepension för barn i skilsmässofall	2/04
Ställande av ersättningen för bestående lyte och men samt bestående kosmetiskt men i proportion till den skadelidandes livslängd i vissa fall	3/04
I 5 § 4 punkten i trafikförsäkringslagen avsedd egendom som tillhör fordonsägaren eller fordonsföraren och vissa företagsformer	4/04

Ersättningsnormer för bestående kosmetisk men fr. o.m. 1.1.2005	5/04
Ersättningsnormer för bestående lyte och men fr.o.m. 1.1.2005	6/04
Ersättningsnormer för sveda och värk fr.o.m. 1.1.2005	7/04
Stilleståndsansättningar från 1.1.2005	8/04
Kostnader för flyttning av bussar fr.o.m. 1.1.2005	9/04
Vårdbidrag inom trafikförsäkringen i serviceboendefall	10/04
Vårdbidrag och klädbidrag inom trafikförsäkringen fr.o.m. 1.1.2005	11/04
Fastställande av ersättning för bestående lyte och men i vissa situationer	12/04
Behandling av vissa förskott vid betalning av slutlig ersättning	13/04
Beaktande av arbetstagares pensionsavgift och löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie i ersättningar som med stöd av trafikförsäkringslagen utbetalas för inkomstminskning år 2005	14/04
2005 Tillämpningsanvisningar	
Fastställande av familjepension för den efterlevande maken i vissa fall	1/05
Fastställande av årsarbetsförtjänst	2/05
Vårdbidrag och klädbidrag inom trafikförsäkringen fr.o.m.1.1.2006	3/05
Stilleståndsansättningar från 1.1.2006	4/05
Stilleståndsansättningar för järnvägsmateriel fr.o.m. 1.1.2006	5/05
Kostnader för flyttning av bussar fr.o.m.1.1.2006	6/05
Tillämpningsanvisningar för handläggning av personskador men år 2006	7/05
Beaktande av arbetstagares pensionsavgift och löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie i ersättningar som med stöd av trafikförsäkringslagen utbetalas för inkomstminskning år 2005	8/05
2006 Tillämpningsanvisningar	
Inverkan av passagerarens eget forfarande på ersättningarna för personskador	1/06
Användning av lönekoeficient och index i vissa situationer	2/06
Den efterlevande makens rätt till ersättning för förlust av underhåll i sådana fall där ett skilsmäsoärende är anhängigt eller det dömts till äktenskapsskillnad mellan makarna	3/06
Ersättningsnormer för tillfälligt men, bestående men och bestående kosmetiskt men fr.o.m. 1.1.2007	4/06
Stilleståndsansättning för bussar fr.o.m. 1.1.2007	5/06

Stilleståndsansättningar från 1.1.2007	6/06
Kostnader för flyttning av bussar från 1.1.2007	7/06
Exaktheten hos den årliga arbetsinkomst som används vid uträkning av fortlöpande ersättningar	8/06
Vårdbidrag och klädbidrag inom trafikförsäkringen från 1.1.2007	9/06
Beaktande av arbetstagarens arbetspensionsförsäkringsavgift och löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie i ersättningar som med stöd av trafikförsäkringslagen utbetalas för inkomstminskning år 2007	10/06
Stilleståndsansättningar för järnvägsmaterial fr.o.m. 1.1.2007	11/06
2007 Tillämpningsanvisningar	
Stilleståndsansättningar från 1.1.2008	1/07
Område som avskilts för trafik	2/07
Beloppen för personskadors normersättningar 2008	3/07
Ersättande av förarlön 2008	4/07
Vårdbidrag och klädbidrag inom trafikförsäkringen från 1.1.2008	5/07
Kostnader för flyttning av bussar från 1.1.2008	6/07
Beaktande av arbetstagarens arbetspensionsförsäkringsavgift och löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie i ersättningar som med stöd av trafikförsäkringslagen utbetalas för inkomstminskning år 2008	7/07
2008 Tillämpningsanvisningar	
Uppgörande av kalkyl över årinkomsten	1/08
Beloppen för personskadors normersättningar 2009	2/08
Vårdbidrag och klädbidrag inom trafikförsäkringen från 1.1.2009	3/08
Kostnader för flyttning av bussar från 1.1.2009	4/08
Ersättande av förarlön 2009	5/08
Stilleståndsansättningar från 1.1.2009	6/08
Stilleståndsansättningar för järnvägsmaterial fr.o.m. 1.1.2009	7/08
Beaktande av arbetstagarens arbetspensionsförsäkringsavgift och löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie i ersättningar som med stöd av trafikförsäkringslagen utbetalas för inkomstminskning år 2009	8/08

2009	
Tillämpningsanvisningar	
Beloppen för personskadors normersättningar 2010	1/09
Stilleståndsansättning för spårvagnar 2010	2/09
Vårdbidrag och klädbidrag inom trafikförsäkringen från 1.1.2010	3/09
Ersättande av förarlön 2010	4/09
Stilleståndsansättningar från 1.1.2010	5/09
Kostnader för flyttning av bussar från 1.1.2010	6/09
Beaktande av arbetstagarens arbetspensionsförsäkringsavgift, löntagares dagpenningsskatt och löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie i sådana ersättningar för inkomstförlust som betalas med stöd av trafikförsäkringslagen år 2010	7/09
2010	
Tillämpningsanvisningar	
Resekostnader ersätts på grundval av resa med egen bil	1/10
Beloppen för personskadors normersättningar 2011	2/10
Vårdbidrag och klädbidrag inom trafikförsäkringen från 1.1.2011	3/10
Stilleståndsansättningar från 1.1.2011	4/10
Ersättande av förarlön 2011	5/10
Kostnader för flyttning av bussar från 1.1.2011	6/10
Beaktande av arbetstagarens arbetspensionsförsäkringsavgift, löntagares dagpenningsskatt och löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie i sådana ersättningar för inkomstförlust som betalas med stöd av trafikförsäkringslagen år 2011	7/10
2011	
Tillämpningsanvisningar	
Beloppen för personskadors normersättningar 2012	1/11
Vårdbidrag och klädbidrag inom trafikförsäkringen från 1.1.2012	2/11
Stilleståndsansättningar från 1.1.2012	3/11
Ersättande av förarlön 2012	4/11
Kostnader för flyttning av bussar från 1.1.2012	5/11
Preciseringar i skadeklassificeringen av tillfälligt men fr.o.m. 1.1.2012	6/11
Precisering i skadeklassificeringen av bestående kosmetiskt men	7/11
Samordning av trafikförsäkringens vårdbidrag i vissa fall	8/11

Beaktande av arbetstagarens arbetspensionsförsäkringsavgift, löntagares dagpenningsskatt och löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie i sådana ersättningar för inkomstförlust som betalas med stöd av trafikförsäkringslagen år 2012	9/11
2012 Tillämpningsanvisningar	
Beloppen för personskadors normersättning 2013	1/12
Vårdbidrag och klädbidrag inom trafikförsäkringen från 1.1.2013	2/12
Beaktande av arbetstagarens arbetspensionsförsäkringsavgift, löntagares dagpenningsskatt och löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie i sådana ersättningar för inkomstförlust som betalas med stöd av trafikförsäkringslagen år 2013	3/12
Stilleståndsansättningar från 1.1.2013	4/12
Ersättning av förarlön 2013	5/12
Kostnader för flyttning av bussar från 1.1.2013	6/12
2013 Tillämpningsanvisningar	
Vårdbidrag och klädbidrag inom trafikförsäkringen från 1.1.2014	1/13
Beloppen för personskadors normersättning 2014	2/13
Stilleståndsansättningar från 1.1.2014	3/13
Ersättning av förarlön 2014	4/13
Kostnader för flyttning av bussar från 1.1.2014	5/13
Beaktande av arbetstagarens arbetspensionsförsäkringsavgift, löntagares dagpenningsskatt och löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie i sådana ersättningar för inkomstförlust som betalas med stöd av trafikförsäkringslagen år 2014	6/13
2014 Tillämpningsanvisningar	
Beloppen för personskadors normersättning 2015	1/14
Stilleståndsansättningar från 1.1.2015	2/14
Ersättning av förarlön 2015	3/14
Kostnader för flyttning av bussar från 1.1.2015	4/14
Vårdbidrag och klädbidrag inom trafikförsäkringen från 1.1.2015	5/14
Stilleståndsansättning för spårvagnar från 2015	6/14
Beaktande av arbetstagarens arbetspensionsförsäkringsavgift, löntagares dagpenningsskatt och löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie i sådana	7/14

2015 Tillämpningsanvisningar	
Stilleståndsansättningar från 1.1.2015	1/15
Ersättande av förarlön 2015	2/15
Kostnader för flyttning av bussar från 1.1.2015	3/15
Beaktande av arbetstagarens arbetspensionsförsäkringsavgift, löntagares dagpenningsskatt och löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie i sådana ersättningar för inkomstförlust som betalas med stöd av trafikförsäkringslagen år 2015	4/15
Meddelande	
Ersättningsnormer för personskador 2016	1/15
ersättningar för inkomstförlust som betalas med stöd av trafikförsäkringslagen år 2015	
2016 Tillämpningsanvisningar	
Beloppen för personskadors normersättningar 2017	1/16
Vårdbidrag och klädbidrag inom trafikförsäkringen från 1.1.2017	2/16
Stilleståndsansättningar från 1.1.2017	3/16
Stilletståndsansättningar för järnvägsmaterial fr.o.m. 1.1.2017	4/16
Beaktande av arbetstagarens arbetspensionsförsäkringsavgift, löntagares dagpenningsskatt och löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie i sådana ersättningar för inkomstförlust som betalas med stöd av trafikförsäkringslagen år 2017	5/16
Kostnader för flyttning av bussar från 1.1.2017	6/16
Ersättande av förarlön	7/16

2017 Tillämpningsanvisningar	
Vårdbidrag och klädbidrag inom trafikförsäkringen från 1.1.2018	1/17
Beloppen för personskadors normersättningar 2018	2/17
Stilleståndsansättningar från 1.1.2018	3/17
Ersättande av förarlön	4/17

Kostnader för flyttning av bussar från 1.1.2018	5/17
Beaktande av arbetstagarens arbetspensionsförsäkringsavgift, löntagares dagpenningsskatt och löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie i sådana ersättningar för inkomstförlust som betalas med stöd av trafikförsäkringslagen år 2018	6/17
2018 Tillämpningsanvisningar	
Beloppen för personskadors normersättningar 2019	1/18
Vårdbidrag och klädbidrag inom trafikförsäkringen från 1.1.2019	2/18
Beaktande av arbetstagarens arbetspensionsförsäkringsavgift, löntagares dagpenningsskatt och löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie i sådana ersättningar för inkomstförlust som betalas med stöd av trafikförsäkringslagen år 2019	3/18
Stilleståndsansättningar från 1.1.2019	4/18
Ersättning av förarlön	5/18
Kostnader för flyttning av bussar från 1.1.2019	6/18
2019 Tillämpningsanvisningar	
Ellok Sr3:s stilleståndsansättning från 1.2.2019	1/19
Beloppen för personskadors normersättningar 2020	2/19
Stilleståndsansättningar för järnvägsmaterial fr.o.m. 1.1.2020	3/19
Beaktande av arbetstagarens arbetspensionsförsäkringsavgift, löntagares dagpenningsskatt och löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie i sådana ersättningar för inkomstförlust som betalas med stöd av trafikförsäkringslagen år 2020	4/19
Vårdbidrag och klädbidrag inom trafikförsäkringen från 1.1.2020	5/19
Stilleståndsansättningar från 1.1.2020	1/19
Ersättning av förarlön och kostnader för flyttning av bussar från 1.1.2020	2/19

2020 Tillämpningsanvisningar	
Beloppen för personskadors normersättningar 2021	1/20
Vårdbidrag och klädbidrag inom trafikförsäkringen från 1.1.2021	2/20
Stilletståndsersättningar från 1.1.2021	3/20
Beaktande av arbetstagarens arbetspensionsförsäkringsavgift, löntagares dagpenningsspremie och löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie i sådana ersättningar för inkomstförlust som betalas med stöd av trafikförsäkringslagen år 2021	4/20
Kostnader för flyttning av bussar från 1.1.2021	5/20
Meddelande	
Ersättande av förarlön 2021	1/20

2021 Tillämpningsanvisningar	
Tillämpningsanvisning om beaktande av den förväntade livslängden i ersättningen för förlust av underhåll	1/21
Tillämpningsanvisning för vilken invaliditetsklass och åldersfaktor som ska tillämpas på ersättningen för bestående men och bestående kosmetiskt men vid bedömning av bestående men till följd av trafikskador och dess förvärring	2/21
Beloppen för personskadors normersättningar 2022	3/21
Vårdbidrag och klädbidrag inom trafikförsäkringen från 1.1.2022	4/21
Beaktande av arbetstagarens arbetspensionsförsäkringsavgift, löntagares dagpenningsspremie och löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie i sådana ersättningar för inkomstförlust som betalas med stöd av trafikförsäkringslagen år 2022	5/21
Stilleståndersättningar från 1.1.2022	6/21
Ersättande av förarlön	7/21
Kostnader för flyttning av bussar från 1.1.2022	8/21
Stilletståndsersättningar för järnvägsmaterial fr.o.m. 1.1.2022	9/21
Tillämpningsanvisning för begäran om rekommendation till avgörande av trafik- och patientskadenämnden enligt 66 § i trafikförsäkringslagen	10/21

2022 Tillämpningsanvisningar	
Stilleståndsansättningar fr.o.m. 22.6.2022 för Tampereen Raitiotie Oy:s spårvagnar	1/22
Resekostnader som ersätts på grundval av resa med egen bil	2/22
Beloppen för personskadors normersättningar 2023	3/22
Vårdbidrag och klädbidrag inom trafikförsäkringen från 1.1.2023	4/22
Beaktande av arbetstagarens arbetspensionsförsäkringsavgift, löntagares dagpenningsskatt och löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie i sådana ersättningar för inkomstförlust som betalas med stöd av trafikförsäkringslagen år 2023	5/22
Ersättning för förlurad nytta av användning (stilleståndstid)	6/22
Ersättning av förarlön	7/22
Kostnader för flyttning av bussar från 1.1.2023	8/22
2023 Tillämpningsanvisningar	
Beloppen för personskadors normersättningar 2024	1/23
Beaktande av arbetstagarens arbetspensionsförsäkringsavgift, löntagares dagpenningsskatt och löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie i sådana ersättningar för inkomstförlust som betalas med stöd av trafikförsäkringslagen år 2024	2/23
Vårdbidrag och klädbidrag inom trafikförsäkringen från 1.1.2024	3/23
Ersättning för förlurad nytta av användning (stilleståndstid)	4/23
Ersättning av förarlön	5/23
Kostnader för flyttning av bussar från 1.1.2024	6/23
Stilleståndsansättningar för järnvägsmaterial fr.o.m. 1.1.2024	7/23
Stilleståndsansättningar fr.o.m. 1.1.2024 för HRTs spårvagnar	8/23

2024 Tillämpningsanvisningar	
Beloppen för personskadors normersättningar 2025	1/24
Vårdbidrag och klädbidrag inom trafikförsäkringen från 1.1.2025	2/24
Ersättningsinstruktioner för värnpliktstid	3/24
Ersättning för förlurad nytta av användning (stilleståndstid)	4/24
Ersättande av förarlön	5/24
Kostnader för flyttning av bussar från 1.1.2025	6/24
Stilletståndsersättningar för järnvägsmaterial fr.o.m. 1.1.2025	7/24
Beaktande av arbetstagarens arbetspensionsförsäkringsavgift, löntagares dagpenningsspremie och löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie i sådana ersättningar för inkomstförlust som betalas med stöd av trafikförsäkringslagen år 2025	8/24

LAGAR OCH FÖRORDNINGAR

[Lag om trafik- och patientskadenämnden 959/2019](#)

[Social- och hälsovårdsministeriets förordning om trafik- och patientskadenämnden 756/2020](#)

[Trafikförsäkringslag 17.6.2016/460](#)

[Skadeståndslag 31.5.1974/412](#)

[Lag om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen 27.3.1991/626](#)

[PENSIONSSKYDDCENTRALENS INDEX TAL UNDER OLIKA ÅR](#)